ateitis

1966 m. nr. 9-10
lapkritis – gruodis

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1966 M. LAPKRITIS — GRUODIS Nr. 9-10

Ateitis — Komentarai 202

MAS Centro Valdyba — Žygis pas Šventąjį Tėvą . 204

Ašara — Eilėraštis 205

Kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC — Trys teologinio mastymo keliai 206

Vyskupas Vincentas Brizgys — Lietuviams laisvame pasaulyje 208

Arūnas Liulevičius — Kasdieninė ideologija . . 210

MAS Centro Valdyba — Ideologiniai kursai . . 211

S. Rūkas — Pensees, Riba, Pirmąjį Rytą (eil.) . 215

Šutrikaitė — Fragmentai iš dūžtančių dienų (eil.) . 216

Erikas — Studentai Toronte 218

T. — Eilėraštis 221

Pūga — Per Jį, Pasiimk mane (eil.) 221

Aug. Tijūnėlis — Šaka (eil.) 221

Jonas Rugis — Gliaudos "Agonija" perskaičius . 222

Aug. Tijūnėlis — Eilėraštis 222

Eugenius Gerulis — Protestanto požiūriu . . . 223

Indrė Damušytė — Vėjas (eil.) 224

Ateities Spinduliai 226

Marija Eivaitė — Ach, tie burokai! 227

T. — Likimas (eil.) 228

Aug. Tijūnėlis — Grįžau, Žvaigždynų takuos (eil.) . 229

Dalia Jasaitytė — Stovyklos dienoraštis . . . 230

Šutrikaitė — Muzika (eil.) 233

Danguolė Prunskutė ir **Gabija Juozapavičiūtė** — Teismo aktas 234

A. V. Kryžanauskas — MAS (kupletai) . . . 235

Mirtis ant dviejų ratų 235

D.M.M. — Studentai stovyklavo 236

Irena Rušėnaitė — Pilis, Pamoka, T..., Mintis, Jaunam (eil.) 237

Vox Populi 238

Šmėkla — Ar tai reikšminga? (eil.) 239

Bažnyčia dabartiniame pasaulyje (tęsinys) . . 240

T. — Haiku 242

Eleanora Kivėnaitė — Kelias (eil.) 243

Aug. Tijūnėlis — Rasos lašas (eil.) 243

Organizacijoje — MAS CV pranešimai . . . 244

Aug. Tijūnėlis — Ilgesio valandos, Židinys (eil.) . 245

Nuo Rytų iki Vakarų 246

Administracija kalba 248

Viršelis **Vytauto Maželio.** Nuotraukos 201, 216, 237 ir 239 p. **Vytauto Beleškos.** 206 p. iliustracija — **Dainos Kojelytės** linoleumo raižinys "Senelis pasiūlė ganyti aveles".

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Second class postage paid at the Chicago Post Office.

Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.

"Ateitis" yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys.

Administracija: "Ateitis", 5725 So. Artesian Avenue, Chicago, Ill. 60629

Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $5.00, susipažinimui prenumerata — $3.00, garbės prenumerata — $10.00; visur kitur laisvajame pasaulyje $3.00.

Redakcija: Vyr. red.: Skirmuntas Radvila. Redakcijos nariai: Elena Bradūnaitė, Milda Pakalniškytė, Algis Norvilas, Rimvydas Šliažas. Visus rankraščius siųsti redakcijos adresu:

"Ateitis", 4545 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629

Visam kam yra savo metas
ir valanda kiekvienam darbui:
Yra metas gimdyti
ir metas mirti,
metas sodinti
ir metas rauti, kas pasodinta.
Yra metas žudyti
ir metas gydyti,
metas griauti
ir metas statyti.
Metas ašaroms
ir metas juokui,
metas liūdėti
ir metas šokti.
Metas mesti akmenis
ir metas juos surinkti,
metas apglėbti
ir metas susilaikyti.
Metas ieškoti
ir metas prarasti,
metas saugoti
ir metas išmesti.
Metas suplėšyti
ir metas susiūti,
metas tylėti
ir metas kalbėti.
Metas mylėti
ir metas nekęsti,
metas karui
ir metas taikai.

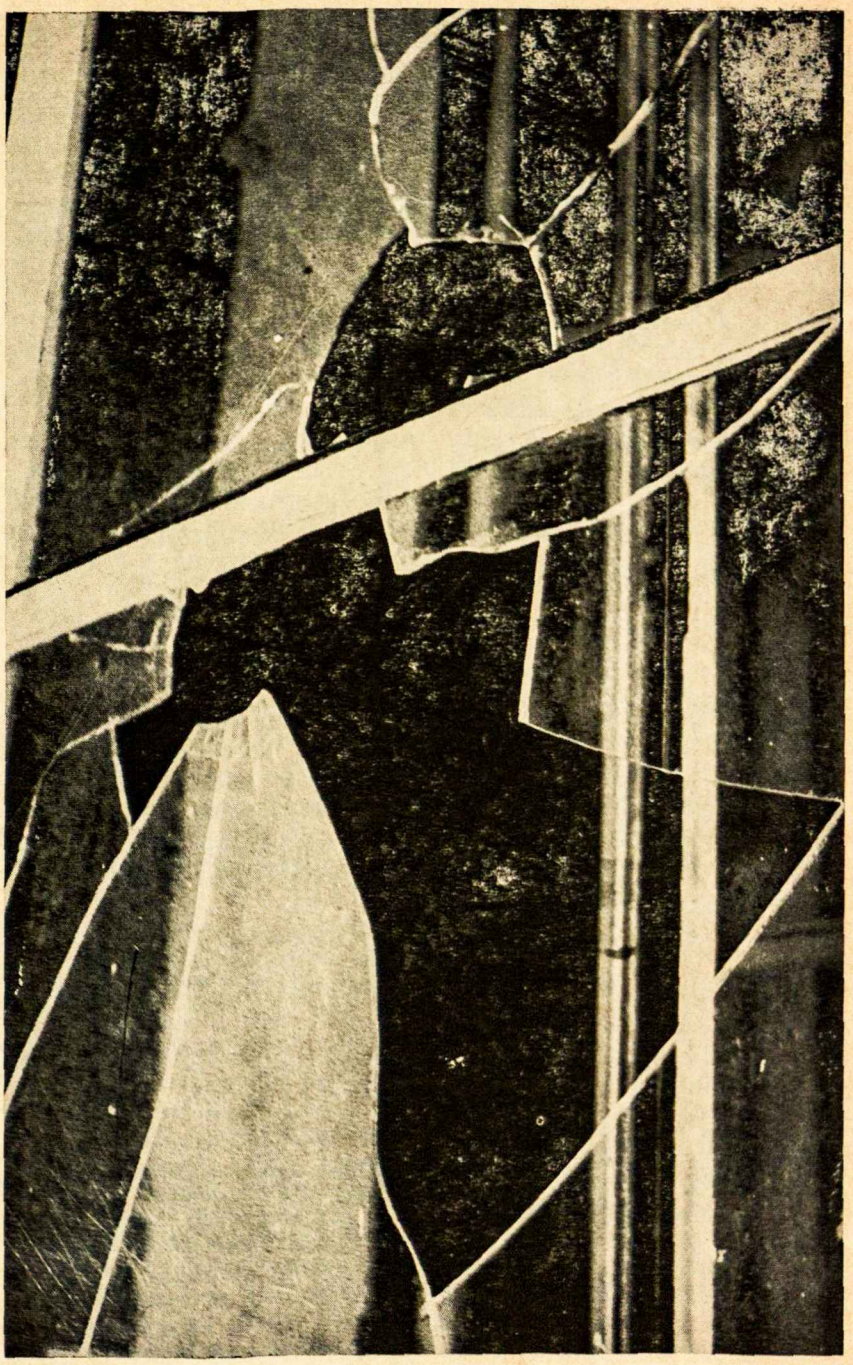

Kokią naudą turi žmogus, kuris dirba, iš viso savo vargo?

Ir aš supratau,
kad žmogui nėra nieko geresnio
kaip linksmintis savo darbu;
nes ta jo dalia.
Nes kas gi duos jam pamatyti, kas bus po jo?

Ecclesiastes 3; 1-9, 22

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

ATEITIS

Tauta, kuri vaikščiojo tamsoje,
išvydo didelę šviesą;
Mirties šešėlio šalies gyventojams
užtekėjo šviesa.

Izaijas 9, 1

"ATEITIS" sveikina visus savo skaitytojus ir linki džiaugsmo ir drąsos ateinantiems metams.

BENDRAS ŠVENTAS RAŠTAS

Maloni ir svarbi žinia: popiežius Paulius VI paskyrė komisiją, kuri rūpinsis paruošti katalikams ir protestantams bendrą Šventojo Rašto tekstą. Šiam darbui vadovauti paskirtas amerikietis jėzuitas tėvas Abbott, kuris jau dešimtmetį šią mintį puoselėja.

Angliškai kalbantieji kraštai jau labai arti prie tokio bendro Šventojo Rašto vertimo: neseniai išleistas protestantiškas Revised Standard Version atskirų katalikų vyskupų buvo patvirtintas katalikų naudojimui. Plataus masto "Anchor Bible" projekte dalyvauja katalikų ir protestantų mokslininkai. Prieš mėnesį pasirodė angliškasis "Jerusalem Bible", kuris remiasi prancūzų Šventojo Rašto tyrinėtojų darbu — šis naujasis vertimas gavo daug palankių atsiliepimų ir protestantų tarpe.

Atsisukus į lietuviškąją plotmę darosi nejauku. Lietuviai katalikai tenkinasi arkivyskupo Skvirecko Šventojo Rašto vertimu, kuris savo laiku buvo labai reikalingas ir gal nepamainomas. Tačiau nėra paslaptis, kad apaštalų laiškų bei Senojo Testamento vertimai Skvirecko versijoje nėra tobuli nei stiliumi nei prasmės ryškumu. Tai ypač nesmagu šiandien, kada Šventasis Raštas yra bendros maldos centre. Kyla klausimas: ar nereiktų dėti pastangų, kad paskutinių dešimtmečių Šventojo Rašto nauji vertimai bei tyrinėtojų atsiekimai būtų panaudojami naujam lietuviškam vertimui? Ar tai nebūtų darbas, kurį bendrai turėtų dirbti katalikai ir protestantai Šventojo Rašto tyrinėtojai? Mes prašome lietuvius vyskupus ir protestantų vadovybes, kad šią progą panaudotų.

NAUJI VEIDAI SKAUTUOSE

Neseniai spaudoje skaitėme, kad lietuvių skautų organizacijos aukščiausias pareigas perėmė naujai kadencijai du nauji žmonės: vyriausiuoju brolijos skautininku išrinktas sk. Vladas Vijeikis, vyriausiaja seserijos skautininke — sk. Malvina Jonikienė. Naujuosius skautų vadus sveikiname ir linkime sekmės vadovaujant gausiai lietuvių skautų organizacijai.

Lietuvių skautų organizacija tikrai klesti išeivijoje. Galima būtų net teigti, kad skautai čia yra net reikalingesni, negu jie buvo Lietuvoje, nes skautų organizacijas atstovauja—jei taip galėtume sakyti —pranciškoniškąjį pradą jaunimo organizacijose: džiaugsmą saule, šiltu ežero vandeniu, laužo liepsnos kibirkštimis. Miesto jaunuoliui toks tiesiog romantiškas priėjimas prie gamtos yra atvanga nuo perdėm painių ir slegiančių žmogaus su žmogumi ryšių didmiestyje. Skautų įkūrėjo Lord Baden - Powell mintis eina toliau: veikla gamtoje ir organizacijoje turi paruošti jaunuolį atsakingu visuomenės nariu: dėl to ir kariška santvarka, uniformos, disciplina.

Pasaulis pergyvena didžiųjų atsinaujinimų laikotarpį, kuris paliečia ne tik Bažnyčią, bet ir didžiuosius pasaulio sąjūdžius. Skautų organizacijoje ypač Anglijoje jaučiamos pastangos pergalvoti ne tik metodikos klausimus, bet ir pačios organizacijos siekius jaunuolio auklėjime. Pasauliui besikeičiant nebeužtenka auklėti gentlemenų, nors tai ir būtų žavus žmogaus tipas. Mūsų laikams reikia žmonių, kurie suprastų modernųjį pasaulį visame jo painume, pajustų giliąsias naujo žmogaus aspiracijas, ir savo drąsia mintimi statytų kelius į gilesnį žmogiškumą.

Sveikindami naujuosius skautininkus norėtume jiems palinkėti drąsos ir ištvermės nešant atsinaujinimo sąjūdžio mintis į lietuvių tarpą.

BENDRI DARBAI SU SKAUTAIS

Dažnai skundžiamės, kad patiems mažiausiems lietuviukams neturime tinkamų knygų, kurios supažindintų juos su lietuviškais medžių, gėlių, gyvulių vardais. Manytume, kad tokios knygos leidimu rūpintis turėtų ir ateitininkai ir skautai, nes abejų organizacijų nariams tokių knygų labai reikalinga. Kodėl, kyla mintis, nesirūpinti kartu? Tokią knygą spausdinant bendram naudojimui būtų užtikrinamas ir didesnis knygos tiražas, ir pačios knygos spausdinimo išlaidoms daugiau pinigų atsirastų.

Manytume, kad knygų leidime būtų daugiau darbų, kurie galėtų rasti bendrą skautų ir ateitininkų dėmesį. Pavyzdžiui —tikrai gero ir pigaus dainorėlio išleidimas, didelės žaidimų knygos jauniesiems sudarymas, gal ir serijos lengvai skaitomų romanų a la "Gatvės berniuko nuotykiai" atspausdinimas. Kodėl nepabandyti?

AMERIKOS KATALIKŲ VYSKUPAI POSĖDŽIAUJA

Lapkričio viduryje Washingtone įvyko JAV katalikų vyskupų konferencija, kuri gali turėti didelę svarbą tolimesniam Bažnyčios vystymuisi JAV. Konferencijoj pakeistas NCWC vardas į National Catholic Bishops' Conference. Pirmu kart balsavimu išrinkti konferencijos vadai: pirmininku Detroito arkivyskupas John F. Dearden,

ir vice-pirmininku Philadelphia arkivyskupas John J. Krol.

Konferencija nutarė kreiptis į popiežių, kad būtų leista Mišiose naudoti kanoną anglų kalba. Taip pat kreiptasi leidimo naudoti bandymo tikslams supaprastintą Mišių liturgiją. Kiti prašymai: leisti kunigams savaitės Mišiose skaityti platesnį Evangelijų ir Laiškų ciklą, leisti kanoną skaityti garsiai.

JAV katalikams nuo advento pradžios panaikinamas penktadienio pasninkas ir susilaikymas nuo mėsos — pasninkas pasilieka Pelenų Dienai ir Didžiajam Penktadieniui.

Konferencijos gale paskelbti trys atsišaukimai: dėl rasės ir neturto, apie karą ir taiką, dėl gimimų kontrolės ir socialinės pagalbos. Atsišaukime dėl rasės vyskupai kreipiasi į diskusijų dėl civilinių teisių dalyvius prašydami, kad šūkiai būtų pakeičiami dialogu. Raginama, kad būtų kovojama prieš neturtą daugeliu frontų: pagerinant neturtingųjų mokslinimo kokybę, susirūpinant socialine šalpa, padidinant darbų galimybes, ir galop randant butų neturtingiesiems. Čia pridedama, kad dabar JAV ypatingai plečiasi priemiesčiai —atkreipiama dėmesys, kad čia galėtų gyventi visų rasių žmonės. Atsišaukime dėl karo ir taikos vyskupai pabrėžia, kad niekas neturi teisės išvengti asmeninės atsakomybės atiduodamas teisę moralinius sprendimus daryti kitiems. Amerikiečiai gali turėti pasitikėjimą savo vadų nuoširdumu tol, kol šie dirba taikai Vietname. Vyskupams atrodo, kad JAV buvimas Vietname dabar yra pateisinamas, tačiau jie mato didelį pavojų, kad dabartinio karo aplinkybės (jei jis ilgai tęsis), gali sunaikinti mūsų jautrumą jo blogybėms. Todėl reikia dėti visas pastangas sudaryti palankų klimatą taikai. Trečiajame atsišaukime pasmerkiama valstybės kaikurių pareigūnų pastangos priversti neturtingųjų šeimas naudoti gimimų kontrolę. Taip pat pabrėžiama, kad tarptautinės paramos programos neturi būti saistomos su gimimų kontrolės programomis.

SVEIKINAME!

—..**Stasį Barzduką,** šįmet švenčiantį šešiasdešimt metų sukaktį. Gimęs Lietuvoje, Marijampolės apskrityje, Meškučių kaime. Baigė lituanistiką Vytauto Didžiojo Universitete —dėstė lietuvių kalbą Lietuvoje, Vokietijoje ir Amerikoje. Su J. Laurinaičiu ir P. Skardžium parengė ir išleido "Lietuvių Kalbos Vadovą". Nuo mokyklos dienų visuomenininkas —veiklus ateitininkas (šiuo metu eina Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininko pareigas), Liet. Bendruomenės JAV kūrėjas. Lietuvių Bendruomenė būtų nesuprantama be sukaktuvininko: jai pirmininkavo sunkiaisiais formavimosi metais, ir dabar yra PLB Centro Valdybos vice-pirmininkas. Ohio valstijos lietuvių gydytojų draugija vertai paskyrė savo 1966 metų kultūrinę premiją Stasiui Barzdukui.

—..**Juozą Eretą,** kuris šįmet švenčia septyniasdešimt metų sukaktį. Gimė 1896.10.18. Basel mieste. Studijavo Fribourgo, Baselio ir Lausanne universitetuose. Studijų dienomis susipažino su lietuvių studentų veikėjais ir nuo to laiko talkina lietuviams. Lietuvos nepriklausomybės pirmaisiais metais dirbo užsienio ministerijoje, buvo savanoriu Lietuvos kariuomenėje kovose su lenkais. Lietuvos Universitete dėstė nuo 1922 m. iki 1940 m. Labai gyvas visuomeninkas, ugningas kalbėtojas. Prisidėjo prie Lietuvos Gimnastikos ir Sporto Federacijos įkūrimo. Buvo vienas iš lietuvių kaimo katalikų jaunimo organizacijos "Pavasaris" vadų. Vienas iš studentų ateitininkų menininkų korporacijos "Šatrija" steigėjų. Daugelio straipsnių ir knygų autorius. Puikus kalbėtojas, visad pilnas energijos, net ir sunkiausiuose gyvenimo momentuose optimistas. Sukaktuvininkas šiuo metu gyvena Šveicarijoje. Sveikiname sukaktuvininką ir linkime, kad jis dar daugelį metų mums būtų dvasinės jaunystės pavyzdžiu.

—..**Aloyzą Baroną** —"Giedros" korporacijos romano premijos laureatą. Laukiame perskaityti jo premijuotą knygą "Trečioji moteris". Sveikiname ir "Giedros" korporaciją ir džiaugiamės jos kūrybine iniciatyva.

šiame numeryje

Sužinosime apie žygį pas šventąjį tėvą, perskaitysime daug eilėraščių (net dešimt puslapių!), pabuvosime studentų suvažiavime Toronte ir prisiminsime vasaros stovyklas.

Vyskupas Vincentas Brizgys sveikina viso pasaulio lietuvius Kristaus gimimo šventės proga ir taip pat aiškina atgailos reikšmę ir reikalingumą. **Kun. Vytautas Bagdanavičius,** MIC, mus supažindina su trim teologinio mastymo keliais. **Arūnas Liulevičius** bando rasti Šalkauskio mintyje užuominų šių dienų klausimų sprendimui. **Erikas** rašo apie LSS suvažiavimą Toronte. **Eugenius Gerulis** svarsto Šventojo Sosto klausimą iš ortodoksų taško. Apie vasaros stovyklas rašo **Dalia Jasaitytė, Danguolė Prunskutė, A. V. Kryžanauskas,** ir **D.M.M.** Apie burokus ir premijas rašo **Marija Eivaitė.** Šiame numeryje sutinkame jau mums pažįstamų **S. Rūko, Pūgos, Indrės Damušytės, Šutrikaitės, Irenos Rušėnaitės, Eleanoros Kivėnaitės** ir **T.** eilėraščius — matome ir kelis naujus veidus: **Ašarą, Augustiną Tijūnėlį** ir **Šmėklą.** Nepamirštame ir knygų—**Jonas Rugis** rašo apie "Agoniją".

Šis dvigubas "Ateities" numeris yra paskutinis Chicagoje. Sekantį numerį jau gausite iš New Yorko. Naujajai redakcijai linkime sekmės.

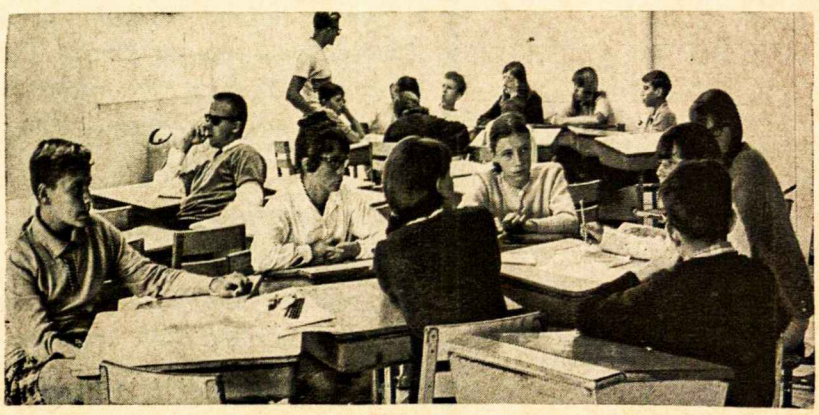

Iš stovyklos Kennebunkporte — Nuotr. Ged. Naujokaičio

žygis

pas šventąjį tėvą

Tikėjimas į Prisikėlusį Kristų yra brangiausias lietuvių tautos turtas. Už jį per šimtmečius mūsų tautos vaikai kentėjo, kovojo ir aukojo save iki gyvybės atidavimo. Šiandieną ta kova yra pasiekusi žūtbūtinį laipsnį. Tikėjimas Lietuvoje yra bandomas padaryti dar didesnės paniekos žyme, negu jis buvo krikščionybės pradžioje.

Kaip spaudoje nekartą buvo minėta, Antrasis Vatikano Suvažiavimas yra atvėręs galimybę ne tik atskirų apeigų, bet ir atskirų tautybių vyskupijoms. Ir tėvynės nelaimės ir nuolatos laisvėje sunkėjančio parapijų bei organizacijų religinio aptarnavimo, mažėjančio pašaukimų skaičiaus akivaizdoje, šios galimybės pavertimas tikrove turėtų didžiulę reikšmę visai mūsų tautai. Pilnai, laisvai ir nešališkai kurios nors tautybės reikalus tvarkyti gali tiktai nepriklausomi tos tautos vyskupai. Taip, pavyzdžiui, su Roma — dalinai ir lietuvių pastangomis — susijungusių ukrainiečių kunigų, parapijų, mokyklų skaičius ne tik nemažėja, bet pamažu auga. Bet jie laisvajame pasaulyje šiuo metu turi 18 vyskupų; vieną arkivyskupiją ir dvi vyskupijas tiktai Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Todėl Moksleivių Ateitininkų Sąjunga, Jaunimo ir savo besiartinančių Jubiliejinių Metų proga, skelbia ŽYGĮ PAS ŠVENTĄJĮ TĖVĄ, kviesdama kiekvieną lietuvį ir, ypatingai, kiekvieną ateitininką, parašyti lietuviškai Šventajam Tėvui laišką, dėkojant už vyskupo Prano Brazio paskyrimą laisviesiems Europos lietuviams ir prašant laisvajame pasaulyje įkurti lietuvių vyskupijas bei pavesti joms visas lietuvių parapijas, nuo vyskupijų priklausančias lietuvių vienuolijas ir mokyklas. Kviečia taip pat raginti visus lietuviškoms parapijoms dar nepriklausančius lietuvius galimai greičiau į šių parapijų gyvenimą pilnai įsijungti.

Visų bendrą prašymą iškilmingai Šventajam Tėvui įteikti turėtų lietuvių katalikų jaunimo delegacija. Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba (1000 Dillewood Rd., Cleveland, Ohio, 44119) mielai svarstys kiekvieną pasiūlymą dėl tokios delegacijos sudarymo bei kelionės išlaidų į Romą.

K r i s t u i i r b r o l i a m s !

Rimas Laniauskas Kun. Kęstutis Žemaitis
Eugenijus Šilgalis Danguolė Tamulionytė
Romualdas Bublys Antanas Razgaitis Pranas Razgaitis
Simonas Laniauskas Paulius Alšėnas Romas Bridžius

Cleveland, 1966 lapkričio 13 dieną

Jis stovi vienišas ir nuogas,
Kaip sudžiūvęs, apkarpytas medis
Per naktį laukdamas atgimstančios gyvybės ar
mirties.
"O kad būtų man palikę
tas sausas, bevertes šakutes,
kad vėjas būtų supęs jas,
ir trynęs, kol viena bevardė kibirkštėlė sužibėtų
ir ugnis mane apgaubtų aksomo drabužiu.
Efemeriškas laužas džiugintų ir gąsdintų pasaulį
— pusvalandžiui —
Tada sukrisčiau, be sąmonės — negyvas
ir mano trumpo, žibančio gyvenimo
liktų tiktai žėrintys pelenai.
Bet nebūtų šio laukimo,
šio skausmo, beviltiško laukimo...

* * *

ružavi taškai
juokiasi, sukasi...
ružavi taškai
didėja ir mažėja
kalba man
mane kviečia pas juos,
jų gyvenimas lengvas, spalvotas
jie neturi ašarų, širdies jausmų,
jie juokiasi,
sukasi,
didėja,
mažėja,
auga,
nyksta,
ružavi taškai... ružavi taškai.....
Sukasi keisti veidai
Kaip karuselės šokantys arkliai.
Stiklo akys
kvailos minios
kilnojamos pagal ritmą
išklerusių vargonų muzikos.
Cigarečių dūmai kyla ir tirštėja
ir iš dūmų sūkurio
velniškai suspigęs,
išlenda raganius.
Žibančiom, gelsvom akim
greitai apžvelgia išbalusius veidus.

ašara

Jis parodė pirštu į mane
ir, sardoniškai kvatojant,
išnyko...
Ir vėl
sukasi keisti veidai
kaip karuselės šokantys arkliai.
Ir staiga pajutau,
kad tas beprotis raganius
sutraukė mano sielą
į savo kreivą, juodą pirštą.

Ėjau per pelkes
Ir mano basos kojos apaugo purvais.
Vilkau kojas vieną po kitos,
Kas žingsnį manydama,
kad krisiu be sąmonės
į dvokiantį dumblą.

Užsitempiau ant apžėlusio grumsto
ir karčiom ašarom
nuploviau peršintį purvą
Nuo nutirpusių kojų.

Aš nuravėjau piktžoles
ir iš meldų pasistačiau pilį.
Ir toj pily
man širdis atšilo.
Saulės spinduliai
prasiskverbė pro plyšius stoge
ir nupynė man deimantinį vainiką.

* * *

Šlubuoja kuprotas diedas
Eidamas druskiniu keliu,
Jo basos ir žaizduotos kojos
palieka kruvinus pėdsakus
ir aidi jo beviltiški šauksmai:
Dieve, tau atiduodu savo sielą,
nes niekas kitas jos nenori.

trys teologinio mąstymo keliai

KUN. VYTAUTAS BAGDANAVIČIUS, MIC

Po II Vatikano visuotinio Bažnyčios susirinkimo teologinės studijos susilaukia senai neturėto susidomėjimo ir gyvumo. Ne tik laikraščių redakcijose šiandien yra diskutuojami teologiniai ar bendrai bažnytiniai klausimai, bet ir privačiuose pasikalbėjimuose ne retai jie darosi gyva tema. Čia mes norime palengvinti tuos pasikalbėjimus aptardami kas yra teologijos objektas ir nušviesti tris teologinės minties kelius.

Teologija, žinoma, nėra tas pat, kas dieviškasis apreiškimas. Teologija yra tik mokslas apie apreiškimo duomenis. Ji yra tik žmonijos pastanga tuos apreiškimo duomenis pasisavinti, įžvelgti giliąją jų prasmę, suvokti jų ryšį su mūsų asmeniniu gyvenimu, suvokti jų prasmę mūsų laikams ir apskritai žmonijai ir tokiu būdu laimėti tų apreikštų tiesų tam tikrą visumos vaizdą. Kadangi teologija yra žmogaus pastanga, ji savaime nėra neklaidinga. Kartais ji susilaukia labiau galiojančio Bažnyčios autoriteto pripažinimo, o kartais ji pasilieka galiojanti tik labiau vieniems ar kitiems laikams. Tačiau kiekvienu atveju ji pasilieka žmogaus dvasios pastanga suvokti pačius reikšminguosius ir pačius giliuosius žmogaus būties dalykus, kurių daviniai išeina anapus mūsų protinio patikrinimo galimybės ribų.

Turint tai prieš akis, aiškėja, kad teologija yra išstatyta didesniam pavojui suklysti. Arba tiksliau išsireiškiant, jos klaida turi žiauresnių pasėkų žmonijos gyvenimui, negu kitų mokslų klaidos. Dėl to visame žmonijos istorijos ir proistorijos plote mes turime tiek daug ir nekartą klaikių nukrypimų tuose dalykuose, kurie liečia Dievo supratimą, jo garbinimo būdus ir žmogaus gyvenimo prasmę.

Kad galėtume susidaryti vaizdą šiuo reikalu, pažiūrėkime, kaip teologijos objektą ir teologinio mąstymo kelius supranta vienas iš didžiųjų mūsų laikų teologų tėvas Petras Fransen, belgas, jėzuitas. Gal kas stebėsis, kad aš jį vadinu didžiuoju, nes jo vardas retai yra sutinkamas didžiosios spaudos puslapiuose, nors jis buvo aktyvus patarėjas II Vat. susirinkime. Mat jis nėra iš tų, kurie eina vienašališkai viena ar kita kryptimi. Tačiau jo žvilgsnis į teologinę sritį yra toks giedras, kad jis atidaro daugiau tos dieviškos perspektyvos, negu tie, kurie yra pasinešę daugiau viena ar kita kryptimi.

Teologijos objektas

Norint studijuoti teologiją, reikia visų pirma žinoti, kas yra jos objektas. Tas, kas nori studijuoti astronomiją, turi būti tvirtai įsitikinęs, kad ne kas kitas, kaip dangaus kūnai, yra jo studijų objektas. Jei jam šio tvirtumo truks, jis susidomės įvairiais pagelbiniais astronomijos mokslais ir nuo savo uždavinio nukryps. Kas tad yra teologinių studijų objektas? —Tėvas P. Fransen šitaip jį aptaria: "Jos pagrindinis objektas yra ne tiek kokia tiesų visuma, ne tiek tam tikras mokslas ar sistema. Juo yra net ne tam tikra gyvenimo filozofija. Jos pirminis ir pagrindinis faktas yra tas, kad **Dievas yra prakalbėjęs žmonijos istorijoje.**" (20 psl. Divine Grace and man)

Be šito fakto gilaus pasisavinimo ir į jį įsigilinimo negali būti teologo krikščioniška prasme. Galėtų tada kas nors būti ar filozofas, ar mistikas, ar dorinis auklėtojas, bet jis nebus tikslia prasme krikščioniškas teologas.

Šis Dievo prakalbėjimas žmonijoje yra užregistruotas Šv. Rašte. Tačiau pirm negu jis buvo užrašytas, jis buvo išgyventas. Dievas yra tapęs žmogumi ir išgyvenęs žmogiškąjį gyvenimą, bendraudamas su kitais. Tačiau Dievo gyvenimas žmonijoje nėra nutrūkęs. Kristaus ir Tėvo Dvasiai globojant jis reiškiasi toliau krikščionijoje. Ši dvasia reiškiasi ir kiekvieno krikščionies gyvenime. Taip visos krikščionijos tikėjimas ir gyvenimas yra kita forma to objekto, kuriuo domisi teologija. Visuotinis Bažnyčios tikėjimas yra taip pat teologijos objektas. Dėl to visuotinis Bažnyčios susirinkimas yra pirmaeilės reikšmės šio tikėjimo liudininkas.

Taigi, prakalbėjusio į žmoniją Dievo žodį mes turime užrašytą Šv. Rašte, turime jį paliudytą pirmųjų Bažnyčios tėvų raštuose, turime jį įsirašiusį visoje Bažnyčios istorijoje. Tačiau turime jį ir dabartinės krikščionijos sprendimuose ir apsisprendimuose, bent tuose, kuriuose ji yra vieningai sutarianti. Iš šių visų šaltinių turi semti teologas. Jei jis su jais nesiskaitytų ir elgtųsi kitaip, jis būtų tik religinis svajotojas, bet ne teologas.

Susipažinę su teologijos objektu arba su teologinės tiesos šaltiniais, dabar pažiūrėkime, kokiais metodais naudojasi krikščioniškoji teologija tyrinėdama šią religinę medžiagą. Tėvas

P. Fransen visus teologijos metodus suskirsto į tris dideles grupes, kurias jis vadina dogminės teologijos keliais. Pirmasis kelias yra psichologinių svarstymų kelias. Antrasis kelias yra eesmės analizavimo kelias. Ir trečiasis kelias yra egzistencijos analizavimo kelias.

Psichologinių svarstymų kelias

Pirmiausiai, pažiūrėkime, kas yra psichologinių svarstymų kelias? Tai yra kelias, kuriuo tikintis žmogus aprašo savo religinį išgyvenimą. Kadangi tikėjimo objektas daugumoje išeina anapus patirtinio gyvenimo ribų, tai nėra įmanoma tiesioginis tų dalykų aprašymas. Dėl to religiniai išgyvenimai paprastai yra aprašomi simbolinėmis priemonėmis. Deja, devynioliktojo šimtmečio Europa beveik prarado šį religinės minties reiškimo kelią. Kai tuo tarpu Azija ir Afrika beveik ir neturi kito būdo reikšti savo religinėms idėjoms, kaip simbolines priemones. Gaila, kad vakarų misijonieriai šios tiesos nesuprato.

Anksčiau Europa nebuvo kurčia simboliniam teologinės minties reiškimo metodui. P. Fransen rašo: "Ankstyvuosiuos scholastinės teologijos raštuose Dievo Malonė buvo aprašoma, kaip šviesa, kaip išvidinis džiaugsmas, kaip dvasios ramybė, ar kaip gyvenimo pastovumas." (Three ways of dogmatic thought, Cross currents, 1963 m. 137 psl.) Ir taip, kai Šv. Anzelmas (1033 - 1109) išdirbo pirmąją Vakarų Atpirkimo teologiją, jis nerado jai geresnio vaizdo, kaip germanų teisės sąvoką apie vergo išlaisvinimą — atpirkimą. (Ten pat.)

P. Fransen sako, kad mūsų laiko aklumas simbolikai nėra normalus reiškinys. Simbolinė kalba ir psichologinis aprašymas paprastai yra lengvai kiekvieno suprantami. Ir kadangi teologija niekada nėra buvusi vien teoretikų nuosavybė, bet siekė visus gyventojų sluogsnius, tai šis teologinis kelias turėjo didelės auklėjamos ir dorinančios reikšmės. Pasak Franseno, nėra reikalo simbolinių išraiškos priemonių palikti vien poetų laisvalaikiui ar dailininkų keistenybėms. Ji sudaro vieną iš turtingiausių žmogaus dvasios reiškimosi formų. Šios teologinės krypties meistru tenka laikyti Šv. Bernardą (1091 - 1153). Dėl to anais laikais jo teologiją suprato visi.

Iškeldamas šio teologinio kelio reikšmę Fransen nesivaržo atkreipti dėmesio ir į jo pavojus. Einant šiuo metodu yra pavojaus užmiršti Dievo transcendentiškumą, jo absoliutumą, jo šventumą, jo didybę ir jo skirtumą nuo žmogaus. Mūsų laikai, nors nevertina simbolinės išraiškos priemonės, tačiau yra pavojuje teologiją paskandinti psichologijoje ir vien asmeninio išgyvenimo patirtyje. "Mes esame taip paskendę psichologijoje, kad negalime paliesti jokios šiandieninės problemos, nesuteršę jos psichoanalizės daigais." — sako tėvas Fransen. (138 psl.)

Esmės analizavimo kelias

Kitas kelias, kuriuo eina teologinė mintis, yra esmės analizavimo kelias. Tai yra kelias, kuris tikėjimo faktus svarsto filozofiniu metodu, žiūrėdamas, kas juose yra esmingo ir koki esminiai ryšiai juos jungia vienus su kitais. Šio kelio didysis meistras yra Šv. Tomas Akvinietis (1225 - 1274). Tačiau ir tos teologinės kryptys, kurios kovoja su tomizmu taip pat priklauso esmės analizavimo krypčiai. Joms visoms yra bendras bruožas naudotis filozofiniais terminais. Šis metodas domisi ne atskirais atvejais, bet bendrybėmis. Esmės analizės kelias teologiją atvedė į tikėjimo tiesų sąrašą t. y. į tas visiems bendras išvadas, kurios seka iš apreiškimo faktų.

Šis teologinis kelias šiandien yra smarkiai kritikuojamas. Jam prikišama, kad jis teologiją suvedė į paprastą racijonalistinę schemą. Tačiau ne visi priekaištai šiai teologinės minties krypčiai yra teisingi. Šis minties kelias reikalauja ilgo, rūpestingo ir kantraus pasirengimo. Dėl to nėra lengvai pasiekiamas mūsų neramiais laikais. Ši teologija duoda tikslų tvirtą žvilgsnį ir yra geras vaistas mūsų laikams, palinkusiems į sentimentalizmą ir reliatyvizmą.

Tuo pačiu šis minties kelias gali pasidaryti ir pavojingas krikščioniškajam gyvenimui. Jis gali pasidaryti perdaug abstraktus ir atitrūkti nuo kasdieninių reikalų ir asmeninės tikrovės. Jis pasilieka neprieinamas dinamiškajai mūsų egzistencijos pusei, mūsų laisvės problemoms, mūsų egzistencinei nuodėmės realybei, mūsų asmeniniams santykiams su Dievu, vienu žodžiu: žmogaus išganymui ir jo pašventimui. "Tie būtini krikščioniškojo gyvenimo aspektai nebuvo užmiršti scholastinės filozofijos, bet jie ten negalėjo pasirodyti pilna savo prasme." — Sako P. Fransen. Ir dėl to lengvai jie pateko šešėlin, kai ši teologija sumenko. Ši tikėjimo punktų teologija gerokai pablogėjo, kai į ją darė įtakos į teoriškumą palinkęs Apšvietos sąjūdis ir Descarto filosofija. Ši teologija veikia gerą galą ta pačia metodika, kaip modernieji mokslai. Ji pateikia daug tikslumo, daug aiškumo terminuose, bet yra išstatyta pavojui, geriausiu atveju pasilikti tik žmogaus mintyje, bet ne jo gyvenime.

Egzistencinės analizės kelias

Trečias teologinio mąstymo kelias yra vadinamas egzistencinės analizės keliu. Jis kaip tik nori teologiją apsaugoti nuo nusąmoninimo. Jis stengiasi domėtis aktualia žmogaus gyvenimo eiga, tokia, kokia ji yra. Jis ne tiek domisi nekintamais santykiais tarp esmių, kiek stebi patį margą ir įvairiaspalvį žmogaus gyvenimą. Žmogaus gyvenimą jis ima kaip nedalomą visumą, su jo medžiagine ir dvasine puse, su jo visomis įtampomis tarp dvasinės vienybės ir asmeninės laisvės. Šis teologinis kelias yra gerokai panašus pirmajam, kuris domisi psichologinių išgyvenimų aprašymu. Bet jis siekia giliau. Anapus psichologinių reiškinių jis įžvelgia tam tikras dinamines struktūras. Šios krypties teologų tarpe galima paminėti Romano Guardini, vokietį, ir anglą kardinolą Henry Newmaną. Ši kryptis stipriai juntama pas protestantus ir modernioje žydų teologijoje. Iš protestantų tarpo mielai yra katalikų cituojamas Kierkegardas, danas, gyv. 1813 - 1855.

Šv Raštas be abejo yra brangus šaltinis visiems teologinio mąstymo keliams. Tačiau tam tikra prasme, jo formos atžvilgiu, jis yra greičiau panašus šiam trečiajam keliui. Šv. Raštas paprastai neduoda religinių vertybių definicijų, bet aprašo, kaip tas pat tikėjimas reiškiasi įvairiais amžiais ir įvairių žmonių situacijose. Galima, gal būt sakyti, kad tam tikra prasme šio kelio laikėsi dauguma II Vatikano Santarybos tėvų. Mat jie nepaskelbė jokio dogminio formulavimo, kuris turėtų absoliutinį galiojančios tiesos pobūdį. Vietoj to jie stengėsi įsimąstyti į dabartinę krikščionies situaciją pasaulyje ir Dievo akivaizdoje ir nurodyti jam šiandienines gaires.

Šio teologinės galvosenos kelio nauda yra aiški. Ji visa labiau sukasi apie asmeninę kiekvieno žmogaus atsakomybę. Tiesa, šis metodas turi ir savo pavojus. Žmogaus laisvės pabrėžimas gali išvirsti jo sauvaliavimu. Šalia to, šis metodas yra linkęs nedavertinti tų kitų tiesos pažinimo kelių, kurių tikinčioji krikščionija yra priėjusi esmės analizavimo keliu.

Lietuviams laisvame pasaulyje

VYSKUPAS VINCENTAS BRIZGYS

Mūsų Bažnyčioje santykiai tarpe hierarchijos ir kitų tikinčiųjų yra labai panašūs į geros šeimos narių santykius. Mažai suprantantiems vaikams tėvai pasako, kaip elgtis net ir mažiausiose smulkmenose. Paaugusiems ir daugiau išmanantiems tėvai duoda tik bendresnių nurodymų, patarimų, kuriuos savo kasdieniniame elgesyje pritaiko jau patys vaikai.

Bažnyčios vadovybė kadaise labai tiksliai pasakydavo, kada ir kokius gerus darbus žmonės turi atlikti, nuo ko ir kada susilaikyti, kaip apsimarinti, kokią atgailą daryti. Mūsų laikais Bažnyčios vadovybė, pasitikėdama katalikų dvasiniu ir intelektualiniu subrendimu, daugelį buvusių tikslių įsakymų, patvarkymų atšaukia, o palieka tik dėsnius, kokie saisto žmogaus gyvenimą, ir pasitiki, kad kiekvienas katalikas pakankamai išmintingai ir uoliai juos pritaikys savo asmeniui. Taip paskutiniųjų 50 metų tarpe tapo palaipsniui atšaukti daugelis buvusių pasninko ir abstinencijos potvarkių. Tai padaryta ne tuo tikslu, kad tikintieji atprastų nuo visokios drausmės, nuo apsimarinimo, nuo atgailos, bet kad, pakitėjusiame gyvenime, palengvintų geriau atlikti kiekvienam savas kasdienines pareigas ir palengvintu eucharistinio pasninko įstatymu paragintų tikinčiuosius į dažnesnę šv. Komuniją.

Pačiuose paskutiniuose potvarkiuose dar labiau palengvinančiuose pasninko reikalavimus ir Visuotinis Vatikano II Susirinkimas ir P. Paulius VI primena, kad bendras apsimarinimo ir atgailos reikalavimas yra iš Dievo ir jokis žmogus nei Apaštalų Sostas negali to reikalavimo panaikinti, nė vienas žmogus negali nuo to pats savęs dispensuoti. Kokia bebūtų drausmė pagal Bažnyčios įstatymus, tai santykiai tarpe Dievo ir žmonių, Dievo teisingumas pasilieka visada tie patys. Kokie bebūtų pasninko ar kitų atgailų potvarkiai, tai Kristaus žodžiai pasilieka, kad yra piktų dvasių, kurios "kitaip neišvaromos, kaip tik malda ir pasninku" (Mat. 17, 20); "Jeigu atgailos nedarysite, visi taip pat pražūsite" (Luk. 13, 5). Šventas Raštas yra pilnas įspėjimų, kad nebūtų įvykę daugybės nelaimių, jeigu žmonės būtų laiku atgailoję; kad nusidėjusiam žmogui nėra išganymo be atgailos. Permaldauti Dievą už savo ir kitų kaltes, išprašyti malonių, žmogui pačiam išsilaikyti deramam tobulume yra būtini saikingumas, apsimarinimas, atgailos darbai, malda. Mūsų dienomis daug kur panaikinamas buvęs savaitėje vienintėlės dienos — penktadienio abstinencijos įsakymas. Gydytojai ir kiti išmintingesni žmonės galvoja, kaip įtikinti žmones, kad jie patys suprastų, jog maisto įvairumas, saikingumas, apsimarinimas yra būtini žmogaus sveikatai. O dvasinės srities vadovai ir toliau tvirtins, kad šios dorybės yra reikalingos valios, charakterio auklėjimui nemažiau, kaip sveikatai. Taigi ir pakitėjus Bažnyčios drausminiams įstatymams saikingumas, apsimarinimas, atgailos praktikų bendras reikala-

vimas pasilieka. Mūsų laiko žmonėms teikiama tik daugiau iniciatyvos pasirinkti ir apsispręsti, kada ir kokiu būdu kuris apsimarins, kokią pasiskirs sau atgailą.

Visuotinis Vatikano II Susirinkimas pabrėžia dar ir kitą reikalą. Ir ateičiai lieka tie patys laiko tarpai, kuriuose tikintieji privalo daugiau, negu paprastu laiku, dvasiniai susitelkti, apsimarinti, pasiskirti kokias nors ypatingas atgailas. Tokie ypatingi laiko tarpai yra Adventas ir Gavėnia. Gavėnios meto pasninko ir abstinencijos įstatymas yra palengvintas, tačiau tuomi nepanaikinama pareiga pasiskirti sau pačiam kokius nors ypatingus atgailos darbus ar apsimarinimus. Yra daug dalykų, kurie Advento ir Gavėnios laikui netiko anksčiau, netinka nei dabar. Ir dabar Advente ir Gavėnioje netinka pasilinksminimai, nereikalingos pramogos, visoks nesaikingumas. Praeityje tiko, tinka ir dabar apsimarinimas, didesnis pamaldumas, įvairūs atgailos ir labdaros darbai. Visuotinis Vatikano II Susirinkimas ragina, ypatingai Gavėnios metu, net į viešas ir bendruomenines atgailas.

Prisimindamas šiuos Dievo ir Bažnyčios reikalavimus drįstu paraginti jus, Mylimieji Kristuje, nesiduoti ir neleisti, kad pagoniškos įtakos iškreiptų Dievo ir Bažnyčios reikalavimus bei patarimus, gadintų mūsų krikščioniškas ir prasmingas tradicijas. Reikia atsiminti, kad Advento ir Gavėnios metu katalikams netinka ruošti pasilinksminimus, nebūtinas pramogas, netinka dalyvauti kitų ruošiamose, netinka to laiko neatžymėti jokiu asmeniniu apsimarinimu. Daugelyje vietų yra praktika virstanti į tradiciją, kad katalikiškų mokyklų vaikučiai ir jaunimas Advento ir Gavėnios metu atsižada nebūtinų skanėstų, o sutaupas už tai skiria kokiam nors labdaros darbui. Dar būdami tremtinių stovyklose Europoje ir čia nekartą esame gavę iš tokių mokyklų aukų mūsų kaliniams Sibire, vargstantiems Lietuvoje ir kitokiems geriems darbams. Užaugusieji galėtų panašiu būdu padaryti daugiau gero sau ir kitiems. Užaugusieji katalikai galėtų visi atsižadėti Advento ir Gavėnios metu pvz. rūkymo, alkoholio vartojimo, nebūtinų pramogų, o sutaupas iš to skirti kokiam nors geram darbui. Mums lietuviams ypatingai tuo metu dera nuoširdžiau atsiminti, negu kada, kad mes turime svarbių reikalų liečiančių visą tautą, Lietuvoje vargstančių labui turime Religinę Šalpą ir BALFą, Romoje turime šv. Kazimiero Kolegiją, turime vienuolijas ir jų veiklą, turime savas mokyklas ir jaunimo organizacijas, esame reikalingi pagalbos mūsų lietuviškai liturginei, religinei ir kitokiai gerai spaudai.

Ypatingai Gavėnios metu grįžkime prie daug gražesnių ir prasmingesnių praktikų, negu pasilinksminimai ar nebūtini susirinkimai. Argi nebus švenčiau, prasmingiau ir net visuomeniniu bei tautiniu atžvilgiu naudingiau Gavėnios šeštadieniais, sekmadieniais rinktis į bažnyčią lietuviškai pagiedoti Graudžius Verksmus, giedant lietuviškas giesmes apeiti Kryžiaus Kelius. Iš tokių valandų kiekvienas išsineš sieloje daugiau gero, negu iš nebūtino susirinkimo.

Bažnyčia mūsų laikais savo naujais potvarkiais šaukia visus ne į pairimą, ne į pagonišką supasaulėjimą, o į sąmoningesnį, savistovesnį, gilesnį Kristaus Mistinio Kūno narių dvasinį atsinaujinimą ir gyvenimą arčiau su Kristum. Bažnyčios vadovybė parodo mananti, kad mūsų laiko kataliko sąmoningumu galima daugiau pasitikėti negu praeityje. Mūsų subrendimo laipsnį parodys mūsų elgesys. Advento ir Gavėnios pramogas teisinantieji tautinio labo motyvais turėtų prisiminti religinių praktikų ir tradicijų vertę žydų tautos ištvermėje ne 20 ar 100 metų, o kelis tūkstančius metų.

Mūsų tautos ankstesnės kartos sukūrė daug krikščioniškų papročių, tradicijų supintų su tautos charakteriu. Jos yra vertingos ir dabar. Už krikščionišką religiją ir gyvenimą tiek iškentėjusios ir dabar kenčiančios tautos nariai esame įpareigoti visai žmonijai nepasimesti klaidingose nuotaikose ir aplinkoje, o gyventi savu krikščionišku gyvenimu ir kitus jo pamokyti.

Pasakytieji žmogiški motyvai sujungti su dieviško įstatymo reikalavimais tepadeda susiorientuoti naujų laikų naujuose potvarkiuose, kad išlaikydami senas krikščioniško gyvenimo vertybes pajėgtumėm sukurti ir naujų.

Visada prisiminkime ir gyvenime taikykime pranašo Izaijo paraginimą: "Ieškokite Viešpaties, kol jis randamas; šaukitės jo, kol jis yra arti. Nedorėlis tepalieka savo kelią ir niekadėjas savo užmąstis; tegrįžta į Viešpatį, kuris jo pasigailės; į mūsų Dievą, kuris yra didžiai atlaidus" (55, 6...)

[redacted]

1966 metų Kalėdoms.

brangūs lietuviai

Tarsi matosi didingas šviesus vaizdas galvojant, kiek daug širdžių patirs ramaus dvasinio džiaugsmo Kristaus gimimo švenčių dienomis.

Nesuprastumėm tačiau tikrovės, jeigu visur matytumėm tik šviesą, džiaugsmą. Ir krikščionių vardu atžymėtų kiek daug šeimų be krikščioniškos dvasios, be tikro džiaugsmo. Kiek daug jaunimo, kurio niekas neišmokė pažinti ir sekti natūralius ir krikščioniškus gyvenimo pagrindus, kuris auga ir bręsta be dvasinės šviesos ir be šviesios ateities. Mūsų laiko žmonijos horizontuose juodi yra ne tik tautų nelaisvė, socialiniai ir ekonominiai trūkumai, bet ir tos bedvasės šeimos, be dvasinio išauklėjimo paliktas jaunimas. Visi kartu tie trūkumai yra grėsmė mūsų laiko žmonijai, o dar daugiau jos ateičiai.

Žmonijai reikia platesnio ir gilesnio dvasinio atgimimo. Kristaus gimimo vaizdai ir prisiminimai tepažadina kiekvieną pasitikrinti, kiek sekame gyvenime jo Evangelijos žodžius ir dvasią.

Visiems nuoširdžiai linkiu Kristaus gimimo šventėse patirti daug šviesos ir džiaugsmo.

Tebūna pilni Dievo palaimos jūsų 1967 metai.

Su nuoširdžia Jums meile Kristuje

Vyskupas Vincentas Brizgys

[redacted]

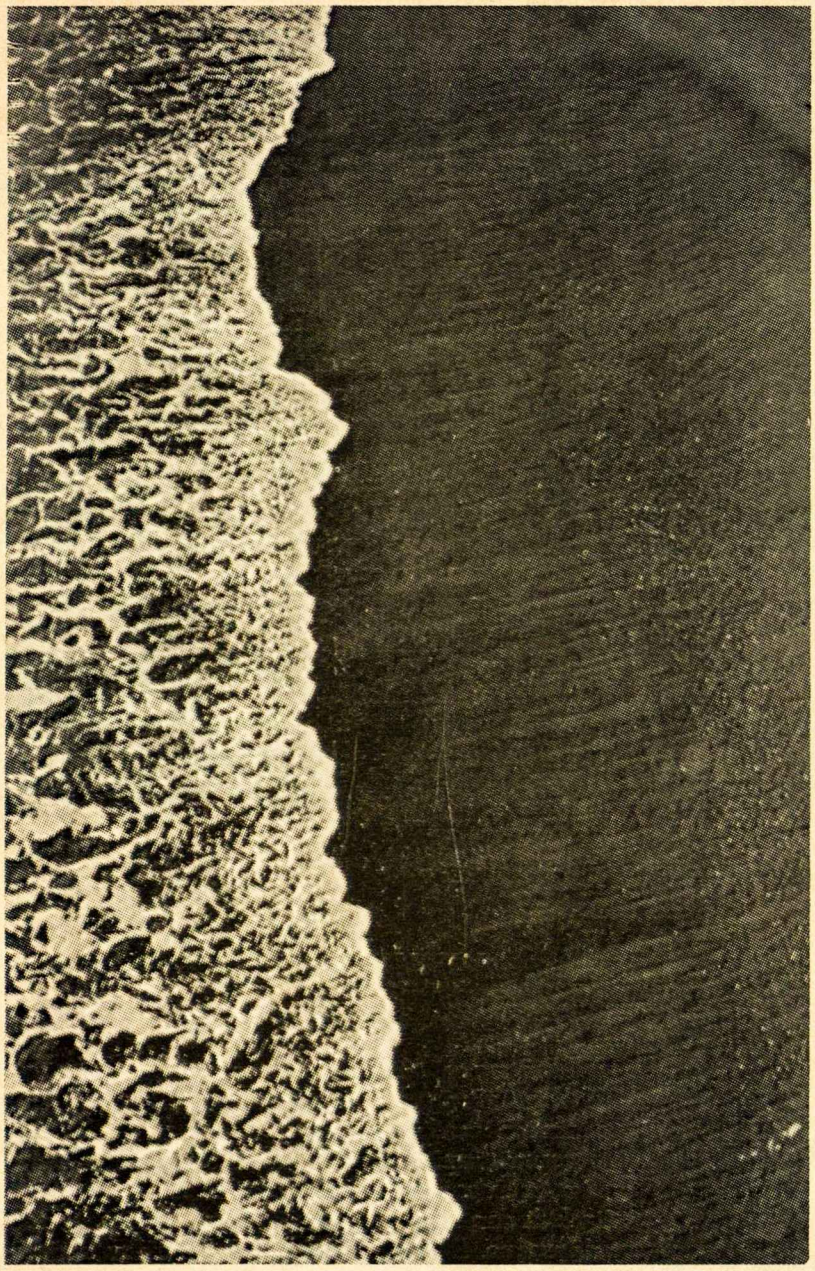

ARŪNAS LIULEVIČIUS

kasdieninė ideologija

Stasys Šalkauskis buvo milžinas. Šįmet sukanka dvidešimt penki metai nuo tos dienos, kai mirtis pasiėmė jį sau. Tačiau ir per dvidešimt penkių metų laiko tarpą Šalkauskio mintis dar vis meta didelį šešėlį — jo jau nėra, tačiau jo žodžiai tebegyvena su mumis. Šis straipsnis tegul būna rudens žolynų puokštė ant jo kapo.

Pagrindinės Šalkauskio minties gijos

Šalkauskio raštuose matau penkias pagrindines įžvalgas, kurios kartojamos, ugdomos ir vystomos. Tos pagrindinės mintys būtų: religija atbaigia kultūrą; žmogaus vystymosi tikslas yra pilnutinė asmenybė; žmogus pašauktas veikti ir galvoti; lietuvių tautai yra skirta būti tiltu tarp rytų ir vakarų; žmogus gali ir turi išlaikyti savo dvasią jauną ir gyvą.

Mūsų kartai, kuri užaugo Šalkauskio minties įtakoje, atrodo savaime aišku, kad tarp religijos ir kultūros ne tik nėra konflikto, bet kad kaip tik tikėjimas duoda visiems žmogaus kūrybiniams siekiams gilesnę prasmę. Šalkauskio mintis pasirodo drąsi pažvelgus į šimtmečio pradžios inteligentų gyvenimą Rusijoje, kuriuo dalintis teko ir lietuviams. Mintis rodosi drąsi ir šiom dienom, kada žmogus jau nebemato Dievo pėdsakų pasaulyje. Jei Dievas iš pasaulio pasitraukęs, tada ir tikėjimas darosi tik kenkėjas, kuris minta žmogaus kūrybinėm pastangom. Jei Dievo pasaulyje nėra, tai žmogus turi savo žvilgsnį atsukti į žmogiškąjį pasaulį. Šalkauskiui Dievas yra taip gyvas ir žmogui taip artimas, kad žmogus besiartindamas prie Dievo randa ir savo žmogiškąją pilnatvę.

Šiom dienom Šalkauskio mintys apie pilnutinę asmenybę skamba tiesiog renesanso gaida. Šalkauskis iš žmogaus daug reikalauja — jam savaime suprantama, kad žmogus turėtų turėti gerą profesinį pasiruošimą, tačiau šalia savo profesijos jokia žmogaus gyvenimo sritis neturėtų jam būti svetima. Daugiau: pilnutinės asmenybės sąvoka apima ne tik proto išlavinimą, bet ir valios stiprumą, širdies jautrumą, jausmų darną. Šalkauskiui pilnutinė asmenybė yra kryptis, kurion turi vystytis žmogus.

Šalkauskio žmogus yra pašauktas ne tik galvoti, bet ir veikti — tačiau veikti protui vadovaujant. Dėl to Šalkauskis ir nuolat grįžta prie principų reikalingumo — tai jam lyg pastovūs stulpai, kuriuos matydamas veiklus žmogus nenuklys nuo savo kelio. Šal-

kauskis rūpinasi ir organizacija, nes svarbu turėti ne tik gerą tikslą, bet ir gerus būdus tikslą pasiekti. Šalkauskio negalima vadinti "idealistu" — dažnai mūsų naudojama blogąja to žodžio prasme — jam idealai buvo tokie realūs, kad jie buvo verti bandymo juos įkūnyti lietuvių bendruomenės gyvenime. Šalkauskiui buvo svetimas rusų inteligentų tarpe paplitęs idealistinis sentimentalumas: rusams lengviau buvo rašyti poeziją apie kaimiečius, negu su jais bendrauti.

Tuo, kuo buvo pats Šalkauskis, tuo jis norėjo, kad būtų visa lietuvių tauta: tiltu tarp rytų ir vakarų. Iš vakarų Šalkauskis gavo susižavėjimą žmogaus protu; iš rytų jis gavo misijos pajutimą. Lietuvių tautai jis norėjo suteikti misiją suderinti tai, kas geriausia rytų ir vakarų kultūrose. Savo kaimynų nuolat spaudžiami lietuviai turėjo atrasti tą kultūrinę sintezę, kuri pagaliau atneštų taiką save besidraskančiai Europai. Galima būtų argumentuoti, kad dabar Lietuvoje likusiems ši Šalkauskio kelta misija yra tiesiog gyvybės išlaikymo sąlyga.

Paskutiniajam savo gyvenimo dešimtmety Šalkauskis ypač kėlė gyvosios dvasios mintį. Jam atrodė, kad žmogaus dvasia neturi senti su žmogaus kūnu: jaunatviškos dvasios gerosios savybės gali ir turi išlikti visam žmogaus gyvenimui. Pats Šalkauskis mirė senatvės nesulaukęs, todėl savo tezės išbandyti negalėjo. Tai tačiau nėra teisybė — jis visą gyvenimą buvo persekiojamas savo silpnos sveikatos, o iki savo mirties domėjosi visu žmogiškuoju gyvenimu, galvojo ir kūrė.

Šalkauskis — savo amžiaus žmogus

Pažiūrėję į Šalkauskio fotografiją sau sakome — seno tipo džentelmenas. Ir tai teisybė — Šalkauskis buvo pilnai savo laiko žmogus: jis rinkosi iš savo laiko tai, kas jame buvo gera, bet jis nestovėjo šalia laiko. Jo mintys irgi aprengtos jo laiko rūbais — ir tai visai nenuostabu: jei Šalkauskis rašytų dabar, jis tas pačias mintis turbūt kitaip išreikštų.

Šalkauskis savo filosofine orientacija buvo neo-scholastikas, Tomistas. Iš to kyla jo susižavėjimas sistema, idėjų aiškumu. Antra vertus, scholastikas labiau linkęs matyti tai, kas pastovu, negu tai, kas kinta; labiau linkęs pabrėžti žmogaus proto galią negu žmogaus dažnai skaudžią būtį. Šalkauskio mintis nėra tačiau grynai tomistiška: Šalkauskiui centre yra žmogaus vystymosi, augimo pradas, kuris pas kitus scholastikus nerandamas.

Daug girdimas žodis Šalkauskio raštuose — kultūra. Šalkauskis ir čia yra savo amžiaus vaikas. Jis seka vokiečių filosofų tradiciją —kelti žmogaus dvasios darbus tačiau su nepasitikėjimu žvelgti į tuos darbus, kurie skirti žmogaus kūno gerbūviui. Šalkauskis perkelia vokišką civilizacijos — kultūros perskyrimą, tuo būdu sudarydamas daug bėdos mums, nes anglo saksams ir prancūzams šis skirtumas atrodo dirbtinas ir nesuprantamas.

Šalkauskis dažnai pabrėžia sintezę, organinį pradą. Jis savo galvosena daug artimesnis biologijai, negu fizikai. Tas neturėtų mūsų stebinti: iš vienos pusės, visų scholastikų tėvas Aristotelis turėjo tą patį polinkį; iš kitos pusės, turėtume atsiminti, kad fizika, kuri yra analitinio metodo gynėjas griežtuosiuose m o k s l u o s e, praeito šimtmečio gale pergyveno didelę sausrą. Fizikos dabartinė viešpatystė gamtos moksluose yra tik paskutinių dešimtmečių apraiška.

Šių dienų skaitytojui gan keistai nuskamba dažnas elito sąvokos naudojimas Šalkauskio straipsniuose. Turėtume tačiau atsiminti, kuriuo laiku Šalkauskis rašė — tuo metu "elitas" buvo labai teigiamas ir plačiai naudojamas žodis. Mums šis žodis jau sugadintas — akyse iškyla SS daliniai ir komunistiniai partiniai kadrai.

Nežiūrint Šalkauskio ilgų ir painių sakinių, nežiūrint to, kad jo mintis įvilkta į jo laiko rūbus, vistiek jo pati pagrindinė mintis į mus labai aiškiai kalba: ir asmuo, ir visuomenė, ir mintis turi augti, kad pasiektų savo pilnatvę. Šalkauskio mintis nėra atbaigta, ir jis nebandė jos atbaigti, nes ji turi augti.

Iš kokio taško mes žiūrime į Šalkauskį?

Jei mes pastebime, kad Šalkauskis buvo savo laiko žmogus, mes turime taip pat pamatyti, kuriais atžvilgiais

ideologiniai kursai

Šių metų gruodžio mėn. 26, 27, 28 ir 29 dienomis DAINAVOS stovyklavietėje įvyksta ideologiniai kursai, Amerikos ir Kanados vyresniesiems moksleiviams ateitininkams.

Kursų programa prasideda gruodžio mėn. 26 d. 12 val. pietumis ir baigsis gruodžio mėn. 29 d. pietumis. Šių kursų metu stengsimės arčiau susipažinti su ateitininkų ideologija, peržvelgti dabarties statomus reikalavimus ir nusistatyti darbo ir veiklos gaires ateičiai pasiruošti Jubiliejiniams Metams, paskaitas, diskusijas ir simpozijumus paįvairindami pramoginiais ir studijiniais vakarais.

Dalyvauti gali visi moksleiviai ateitininkai iš Amerikos ir Kanados. Vienok dėl riboto vietų skaičiaus MAS Centro Valdyba prašo registruotis tik pareigingiuosius narius, kurie kursų parangoje ryžtasi **aktyviai** dalyvauti. MAS C-tro Valdyba siūlo atskiroms kuopoms siųsti po vieną atstovą nuo kiekvieno kuopos narių penketuko, kuopa su 100 narių siunčia nedaugiau kaip 20 stovyklautojų.

Kursų mokestis vienam dalyviui — 17 dol. už tris dienas (registracija, maistas ir nakvynė). Šiuo raginame kuopų valdybas betarpiai ar per vyresniuosius ateitininkus pagelbėti moksleiviams tiek kelionės, tiek kursų išlaidų padengime.

Registracija turi pasiekti MAS C-tro Valdybą iki gruodžio 12 d. Su registracija prisiunčiamas ir registracijos mokestis 2 dol. už kiekvieną dalyvį. Apie tą laiką bus spaudoje ir dalyviams pranešta detali kursų programa.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos
Centro Valdyba

mes esame savo laiko žmonės. Pažiūrėkime, kuo mūsų idėjinė aplinka skiriasi nuo tos, kurioje formavosi Šalkauskio mintys. Jei Šalkauskio mintis buvo aktuali — nes jis niekuomet nebuvo atitrūkęs nuo dienos klausimų – tai ir mums būtų pravartu pajusti, kokie klausimai šioms dienoms ypač opūs ir reikalauja kuo greitesnio sprendimo.

Lygindami savo kartos studijų aplinką su tąja aplinka, kurioje Šalkauskio mintis brendo, pastebime didelį skirtumą. Šalkauskiui teko studijuoti rusiškoje aplinkoje (iš čia ryški misijos sąvoka) bei vokiškoj - prancūziškoj aplinkoj (iš čia proto primatas, aiškių idėjų pabrėžimas). Mūsų karta bręsta anglosaksiškoj tradicijoj: šiai tradicijai bendruomenės misijos sąvoka svetima — anglosaksui misiją tegali turėti tik asmuo. Šioje tradicijoje pirmauja valia, o ne protas: anglas gali veikti ir su apytikriais duomenimis, gi tuo tarpu prancūzas turi suprasti prieš veikdamas.

Gyvenantieji Amerikoje gal nejunta dar vieno milžiniško skirtumo nuo Šalkauskio aplinkos. Tai savita amerikietiška žmogiškų santykių formalizacija: šimtmečio pradžios europietis šypsosis tik artimam draugui, gi amerikietis šypsosi kiekvienam. Tačiau amerikiečio formalus draugiškumas nereiškia, kad jis kiekvienu žmogumi taip domisi — jo šypsena gali būti ir tvora nuo į jį besikreipiančio žmogaus prašymo.

Panašus ir mūsų istorinis taškas. Šimtmečio pradžioje Europa subyrėjo į mažas valstybes. Šiom dienom valstybių dauginimasis tebesitęsia, bet jau prasideda ir konsolidacija į naujus blokus, iš kurių kils naujos imperijos —ar gal viena imperija, kuri valdys žemę ir planetas. Tik mūsų dienomis pratinamės galvoti visos žemės mastu. Gyvename labai keistame laikotarpyje — pasaulis labai trokšta vienybės, o kartu yra baisiausiame pavojuje, kad nuolat rusenanti nesantaika gali visą žmonių giminę sunaikinti.

Mūsų dienomis keičiasi ir tai, kas keliais šimtmečiais buvo laikoma pastoviausia. Tiesiog stebuklingai ateities istorikams gali atrodyti šio dešimtmečio Bažnyčios atsinaujinimo sąjūdis, nors ir tai dažnai piktam stebėtojui atrodo bandymas važiuoti priekin su neatleistais stabdžiais. Tačiau nežiūrint kaip sunkus bus Bažnyčios atsinaujinimas, vistiek jau daug padaryta: pradedam į savo tikėjimą, į savo Bažnyčią, į kitus krikščionis žvelgti kitaip, negu buvo žvelgiama šimtmečio pradžioje ar net prieš dešimtmetį.

Kokie klausimai mums svarbūs?

Kokie dalykai yra šiandien mums opūs? Jau vien sužinojimas, kas skauda, yra didelis žingsnis į ligos pagydymą. Tarp opiųjų klausimų būtinai reiktų įrašyti: noras šilumos iš bendruomenės; noras liudyti savo gyvenimu, nematant kaip; jausmas, kad laikas bėga prieš mane, prieš mano bendruomenę; vidinis suskilimas — žemiškieji dalykai nuvertinti, o tik žemėje gyvenimą gali gyventi; galop, noras ir viltis, kad žmogus galėtų gyventi su džiaugsmu, ne tik asmeniškoj ar bendruomeniškoj desperacijoj.

Pabandykime į kiekvieną iš šių mus kamuojančių klausimų pažvelgti atskirai ir pažiūrėti, ar Šalkauskio gyvenimas, ar jo mintys nepadės nurodyti, kurioj pusėj galima ieškoti klausimui sprendimo.

Bendruomenė gali būti ir be šilumos

Šalkauskis tikrai svajojo apie artimų žmonių bendruomenę — jis to tikėjosi iš ateitininkų, to tikėjosi planuodamas Romuvos bendrabutį. Neretai nusivylė ir ateitininkais, ir universiteto gyvenimu — nors čia buvo susirinkę žmonės, kurie savo gyvenimą buvo skyrę tiesai ir jos disciplinai. Šalkauskis buvo geras, malonus žmogus, o tačiau gyvenimą turėjo nelengvą: turėjo priešų, nors jų nenorėjo turėti; buvo kontraversijos centre, nors buvo taikaus būdo. Iš lietuviškos visuomenės gavo pagarbą, bet negavo šilumos. Buvo tolimas net ateitininkams: štai studentai, išgirdę kad Šalkauskis žada vesti, net organizavo peticiją, kad jis atsisakytų vedybų — jis jiems buvo daugiau simbolis, negu žmogus.

Galim savęs klausti: jei tai atsitiko Šalkauskiui, kodėl turėtų kitaip atsitikti mums? Gal mes tikimės to iš mūsų organizacijos, mūsų bendruomenės, ko ji negali duoti? Ar nenaturalu, kad kiekvienas žmogus yra taip savim susirūpinęs, kad pats ieškodamas žmogiškos šilumos neįstengia tos šilumos duoti savo kaimynui? Peršasi dar aitresnė mintis: ar neišeina taip, kad žmogus, kuris ieško draugų kaip tik labiau pergyvena tikrus ir įsivaizduotus atstūmimus? Reikalinga turėti gana kietą, neįbrėžiamą odą, kad metai po metų galėtum tikėti žmogaus gerumu. Kaip sako patarlė: "Trumpa atmintis padeda žmones mėgti".

Tačiau bendruomenė be jokios žmogiškos šilumos yra blogiau, negu kalėjimas, todėl mes turėtume kaip nors pratintis vienas kitą pamėgti. Štai X yra krienas, bet galima tiesiog džiaugtis jo originaliu krieniškumu; arba Y yra toks kelmas, kokio nuo Mindaugo laikų lietuvių tarpe nebuvo — o gal jo lėtumas ir mane priverčia stabtelti ir pasilsėti? Lengviau bus mums vienas kitą pakęsti, jei mes vienas kitam nestatysim didelių reikalavimų — gal tada neturėsim ir tiek daug nusivylimų. Jei stipriai įsitikinsim, kad nesame didvyriai, kad nesame tautos elitas, tai tada mums visiems bus lengviau sugyventi. Tada galėsime džiaugtis ir mažais savo darbais, ir mažais savo draugų darbais — o tai kur kas geriau negu savyje slėpti kunkuliuojantį pyktį, kad esi žąsis tarp vištų, o nesi įvertintas.

Įdomu, kad mūsų bendruomenėj įtampa dažniausiai kyla dėl žodžio. Kaikurie stebėtojai mano, kad mes esam perdėm jautrūs žodžiui, kadangi mūsų lietuviškos bendruomenės gyvenimas yra grynai žodinis. Tikrai, žodį mes kur kas rimčiau imam negu amerikiečiai, kurie į žodžius nekreipia dėmesio, nes reklama juos žodžiais yra persotinusi. Antra teorija būtų, kad žodis turi mums ritualinę prasmę — gi rituale yra neleistina keisti įprastinių formulių. Tačiau pamačius, kad mes esame ypač jautrūs žodžiui, turėtume pratintis tą jautrumą apvaldyti. Jei mes matome reikalą vienas kitą kontroliuoti — o tai būtų savotiška bejėgiškumo apraiška — tai nors laikykime vienas kitam pririšę ilgus lenciūgus... Vargas su kontrole yra tas, kad ji nieko neišsprendžia — butelys ir užkištas rūgsta ir burbuliuoja. Atrodytų, kad kur kas sveikiau būtų sekti anglosaksų pavyzdį — nesijaudinti ir dėl radikalių šūkių ar manifestų: jei jie ko verti, tai išliks, o jei ne—bus pamiršti ir be represijų. Žodžio laisvės klausimą reiktų persvarstyti ypač mūsų jaunimo atžvilgiu: ar mes norime iš jaunuolių girdėti tik tai, ką mes jiems esame sakę — o tai, savaime suprantama, skambės subrendusiai ir išmintingai? O gal leisti jiems pasakyti tai, kas jų nesubrendusiam prote kunkuliuoja: jų žodis bus provizoriškas, gal visai nekaltai heretiškas, o tačiau gyvas — del to paliekąs viltį, kad kada nors iš jų išgirsime naujo, įdomaus. Mūsų bendruomenė yra stipresnė, negu mes manome — vėjas jos nenupūs, žodis jos nenugriaus.

Lengva skųstis — ir teisingai skųstis — kad mūsų bendruomenės gyvenimas dažnai tuščias, besiribojantis tik ritualiniais minėjimais. Prasmingi ryšiai priklauso nuo mūsų pačių. Nuo mūsų pačių didele dalimi priklauso ir mūsų bendruomenės gyvenimo turinys. Nelaimei priklauso daugiausia neigiama prasme — mes kažkodėl esame labiau linkę klausyti pasipiktinusių, negu patenkintųjų. O čia ir glūdi pavojus — jei mes kalbėsim tik apie tai, kas niekeno nepapiktins, mes turėsim labai mažai temų savo pokalbiui. Nesusiaurinkim savo bendruomenės gyvenimo — mažam kambary sunkiau kvėpuoti, o kai trūksta oro, tada visi darosi irzlūs.

Ar laikas prieš mus?

Šalkauskis savo straipsniuose dažnai primena, kad neužtenka aštraus proto, bet reikia ir drąsos, reikia ir stiprios valios. O drąsos mums daugiausia reikia žvelgiant į ateitį.

Mums atrodo, kad laikas dirba prieš mus. Mes stengiamės palaikyti tai, ką iš Lietuvos atsivežėme, o tačiau viskas kaip smėlis bėga pro mūsų sugniaužtas saujas. Kasmet daug jaunųjų išeina iš mūsų bendruomenės ir nebegrįžta. Atkūrėme visas organizacijas, kurias turėjome Lietuvoje (ir dar kelis tuzinus priedo), ir matome, kad metai iš metų jose dalyvauja tie patys žmonės, tik kasmet jie darosi žilesni ir lenkiasi arčiau žemės. Mes matome, kad visos pastangos laikinos.

O tačiau laikas nėra žmogaus priešas. Laikas yra didysis šlavikas — jis nušluoja tai, kas jau nereikalinga. Laikas leidžia naujom kartom pradėti iš naujo, nes laikas nuima praeities klaidų naštą. Laikas atneša progas — tačiau tik tiems, kurie pasiruošę progomis pasinaudoti.

Mes turėtume išmokti klausytis laiko balso. Klausytis — o ne statyti laikui sąlygas, nes kitaip laikas praeis, o mes pasiliksim pakelėje. Teologai kalba apie laiko sakramentą. Ką tai reiškia? o tai, kad kiekvienas gyvenimo laikotarpis man atneša nepakartojamą progą. Jei proga nepasinaudosiu, man ji nebus pakartota.

Kiekvienas iš mūsų nori būti amžinas — mes nenorime skirtis su savo pareigomis, mes nenorime pasenti, mes nenorime palikti savo artimuosius. O tačiau kiekvienas atsisveikinimas yra naujos kelionės pradžia. Ar ne keista, kad žmogus, tas laikiniausias žemės padaras yra taip susižavėjęs pastovumu? Ar ne keista, kad mes, kurie kelis kartus gyvenimą turėjome pradėti iš naujo, esame padarę išsaugojimą didžiausia dorybe. Aišku, dora saugoti, bet dar išmintingiau metui atėjus palikti savo turtą ir tuščiomis rankomis eiti ten, kur Dvasia veda.

Mums sunkina klausyti laiko ir mūsų netinkamas religinis auklėjimas. Mes bijome klysti, nes mes bijome klaidą prisipažinti. Ir tai keista, nes mes nekrūpteldami galime klausytis Evangelijoje Kristaus žodžių: "Būk karštas arba šaltas..." o mes vistiek skaitome, kad išmintingiausia b ū t i drungnais. Riekia drįsti suklysti ir vėl pradėti iš naujo. Laikas padeda drąsiesiems.

Žemiškieji dalykai

Nekartą bažnyčioje giedame "Tuščios žemiškos linksmybės, pilnos kaip tulžis kartybės". Giedame, ir netikime. Žemiškos linksmybės, jei tuščios, tai ne todėl, kad žemiškos, nes jos yra vienintelės linksmybės, kurias mes pažįstame —net ir dangiškąsias tegalime įsivaizduoti žemiškųjų analogija. Nenoriu ginčytis dėl linksmybių — jas paėmiau tik kaip suprantamą pavyzdį rimtesniam dalykui. Mes esame nuo mažens suskilę žmonės: viena mūsų pusė prikaišioja mums mūsų susirūpinimą žemiškais reikalais ir kaltina mus dėl to, kad nesirūpinam religija — dangiškaisiais reikalais; antroji pusė mums išmetinėja, kad mūsų širdis nėra mūsų darbe, kad mūsų profesijoje nesame tokie, kaip žemės sūnūs. Čia vėl panašiai kaip su linksmybėm — mes negalime dirbti dan-

giško darbo; visi mūsų darbai yra žemiški darbai.

Šalkauskis kelia mintį, kad religija atbaigia kultūrą, tačiau ne ta prasme, kad kultūra yra pašventinama tikėjimo. Šalkauskiui labai svarbi žmogaus darbo autonomija. Kūrinys yra geras ne dėl to, kad jo kūrėjas yra tikintis, ir blogas ne dėl to, kad jo kūrėjas yra ateistas. Tačiau Šalkauskiui labai svarbu pabrėžti, kad tarp kūrybinio proceso ir tikėjimo nėra konflikto — kūrėjui jo kūriniai padeda artėti prie Dievo.

Norėtume argumentuoti, kad darymas skirtumo tarp žemiškųjų ir dangiškųjų reikalų yra ne tik nenaudingas, bet ir žalingas. O žalingas dėl to, kad sudaro įspūdį, jog žmogaus išgelbėjimas yra įmanomas kokiu kitu būdu, be žemės ir žmonių bendruomenės. Žemė yra vieninteliai žmogaus namai, žmonės yra vieninteliai mūsų broliai. Mūsų išgelbėjimas tegali ateiti tik per Dievo malonę, o Dievas mums kalba tik per mūsų brolius. Todėl tai, kas dedasi žemėje turi būti mums labai svarbu. Nei vienas iš mūsų negali likti aklas ir kurčias visos žmonių šeimos troškimams, nes mes negalime būti išgelbėti vieni: arba būsime išgelbėti su savo broliais, arba būsime pasmerkti. Todėl darbas ir rūpestis tokiais visą žmonių šeimą liečiančiais klausimais kaip badas, taika ir žmonių teisės nėra mados, o mūsų išgelbėjimo, reikalas.

Šalkauskio keltoji pilnutinės asmenybės sąvoka kartais čia naudojama užkirsti rūpestį žemiškaisiais reikalais. Argumentas maždaug toks: turiu laukti, kol tapsiu pilnu asmeniu, o tada smarkiai pasireikšiu. Bėda su tokiu argumentu yra čia: asmens augimas neatskiriamai surištas su jo veikla, kaip pastebi pats Šalkauskis, todėl negalima atskirti pasiruošimo nuo paties gyvenimo. Todėl ir jaunuolis turi kurti, gyventi, o ne tik ruoštis gyvenimui nuošaliai stovėdamas. Pastebėkime, kad Šalkauskio vėlyvesnėje mintyje pabrėžiama gyvoji dvasia, o ne pilnutinė asmenybė — pirmoji sąvoka yra dinaminė, gi antroji veda į statikos pavojų.

Liudyti savo gyvenimu

Mūsų dienose ypač daug kalbama apie absurdą, apie prasmės trūkumą gyvenime. Jaučiame norą, kad mūsų gyvenimas būtų ko nors vertas, bent kaip mūsų įsitikinimų liudijimas. Tikintis žmogus labai norėtų liudyti gyvąjį Dievą, nes šių dienų pasaulyje taip maža Dievo ženklų.

Čia galime Šalkauskio asmenyje matyti pavyzdį. Jis liudijo ieškantį, augantį žmogų. Šalkauskio gyvenimas liudija, kad Dievas tikinčio žmogaus nesužlugdo, kad Dievas gerbia žmogaus autonomiją.

Dievą liudija ne vien šventas žmogus, bet ir nusidėjėlis, kreipdamasis į Dievo gailestingumą. Iš tikrųjų, žmogus tegali liudyti apie Dievą tik savo pergyvenimais — nėra įmanoma liudyti teorijos apie Dievą. Liudijimas yra tikinčiojo centrinis pergyvenimas - tai didysis vienybės pradas tikėjime: turiu atmesti tai, ko negaliu liudyti, nes negaliu būti ištikimas Dievui jei nebūsiu ištikimas sau. Liudininkas stovi Dievo akyse ne vienas, o su broliais; jis liudija ne tik savo, bet ir brolių pasitikėjimą Dievu.

Žmogus su džiaugsmu

Šalkauskis nori matyti atvirą žmogų, jautrų žmogų, nes atviras žmogus iš vienos pusės lengvai sužeidžiamas, bet taip pat gali ir džiaugtis. Uždarasis žmogus yra apsisaugojęs ne tik nuo skausmo, bet ir nuo džiaugsmo.

O džiaugtis turime dėl ko. Viskas laikina — ir dėl to džiaukimės, nes skausmas turi galą. Bėga laikas — ir dėl to džiaukimės, nes rytojus leis pasaulį kitoje šviesoje pamatyti. Mes augame — ir dėl to džiaukimės, nes dirbsime žmogaus darbą. Mes reikalingi savo broliams — ir dėl to džiaukimės.

Kiek daug gyvieji yra skolingi mirusiems! Šalkauskio mintis ir jo gyvenimo liudijimas yra didysis milžino palikimas mums. Ir dėl to džiaukimės.

Straipsnis iliustruotas Algimanto Kezio, SJ fotografijomis.

I

Tamsioj tylumoj...
Naktį...
Miegančio miesto gatve
Kažkas bėga.

Bėga.
Bėga uždusęs ir prabėga.

Vėl tyluma.
Vėl tamsi tyluma.

II

Įsiutusioj audroj, milžinės bangos
Daužo ir skaldo akmens uolas.

Stoviu ant pakrantės
Atsiremdamas į vėją...
Vėją, kuris drasko
Mano menką kūną,
Plėšia, rauja mano plaukus.

Ir staiga... audra nurimsta.
Nėra vėjo.
Nėra kur remtis.
Ir krentu į šlapią smėlį...
Krentu į krauju permirkusį smėlį.

III

Karšta...
Sausa...
Burna sudžiūvus.
Nei vandens lašo,
Nei pavėsio.

Tai ta...
Tai ta pati negailestinga saulė.
Ta pati, kuri leidosi taip švelniai
Žaliuose laukuose
Raudona leidosi... lėtai.

Pasižiūrėk!
Tai ta...
Tai ta, tokia šviesi, jog
Niekur neina žvelgti atdarom akim.
Tai ta, kuri kepina... degina
Visa kūną kaip pragaro ugnim.
Tai ta...
Tai ta pati.

S. RŪKAS

pensees

riba

Kažin ar žino tasai žmogus,
Tasai kuris žengia tenais gatve...
Kažin ar žino, kad sekanti gatvė
Nebe miesto gatvė, o dykuma?

Kažin ar žino, kad ten patekęs
Norės jisai sugrįžti?
Kažin ar žino, kad apsisukęs
Tik tuščią dykumą regės?

pirmąjį rytą

Kai pirmą kartą žemėj saulė užtekėjo,
Ir tamsumą ji amžiną nakties išvijo,
Šalia upės krantų,
Ir šalia akmenų;
Prie kalnų milžinų...
Ir taip pat duobėse,
Pasiliko šešėliai.

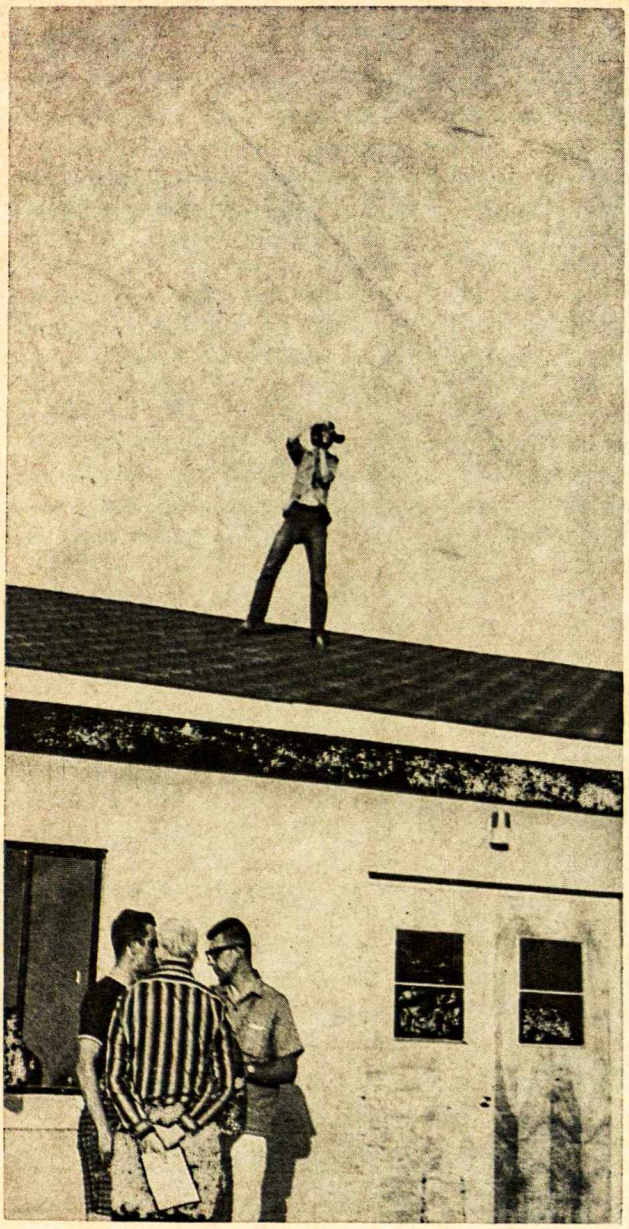

fragmentai

Kasdienos nusivylimas;
Vis tas pats ir tas pats
Nors veidai keičiasi
Minia ta pati.

Viena paklydus vaikštau
Kartas nuo karto susidurdama
su kuo nors.
Bet tik laikinai.

Ar tik to turiu tikėtis
Iki mirties
Visoj amžinybėj?

Koks pasaulis gražus
Kai virš alaus stiklo
Matau tavo mėlynas akis.

Besijuokiančias, judrias, mėlynas.
Keistos tavo akys
Didelės
— Kartais tamsios
Žiežirbom pagrįstos.

A — bet aš biškį įsigėrus
ir mėlynos akys atrodo mėlynesnės
judresnės, meilesnės.

✠

Koks biaurus pasaulis
Kai virš alaus stiklo
Matau tavo mėlynas, letargiškai gyvas
akis.

Maniau, kad savo saulę radau,
Savo gyvenimo prasmę...

Keista,
Kaip alus gali nuskaidrinti saulę
Ar užtemdyti mėnulį.

Maniau, kad savo viešpatį radau
Bet tu — tik žmogus
Tik žmogus.

✠

Tuo keliu,
Tuo keliu tu atvažiuosi
Jeigu...

Ir staiga
Tas kelias pasidaro toks mielas!

ŠUTRIKAITĖ

iš dūžtančių dienų

Saulė — elektros lempa
Kybo nuo mėlynų lubų.
Pasiutę šešėliai raitosi,
Tyliai slapstosi
Nuo siūbuojančios šviesos.

Aš ir jie.
Bet aš — nevikri.

Karštoji šviesa
degina mano akis
Raižo nervus
Suka galvą.
Aš — nevikri.

Tamsa,
Tyli, paslaptinga tamsa.
Nereikia slapstytis.

✠

Beprasmiškai
Vaikau saulės spindulį
Kuris sykį
tamsią dieną nudžiugino gyvenimo langą
tylia, mėgiama melodija.
Seniai tai buvo — prieš metus, gal du
Bet dar dabar
Kiekvieną saulėtą dieną ieškau
to vieno spindulio
Kuris man šviesesnis
savo brangumu.

Kas? Kodėl?
— Nežinau.
Tik žinau, kad pavasaris grįžta,
Atgins gamta.
Senos žaizdos užgis.

Gal būt
Mano širdį
Seniai užmigusią rudens vakare
Pažadins.
Gal tada...

✠

Randas

Seniau čia buvo žaizda
Kraujas ir ašaros bėgo
Nors dabar nei kraujo, nei ašarų nėra,
Yra randas
— atminimas.

Buvo
Buvo gera ir linksma
Buvo šilta ir malonu
ir mano skruostai buvo raudoni

Bet aš juokiausi
Buvo.

Dabar
Nors saulė šviečia ir šilta
Ir vaikai krykščioja lauke
Apsiavus minkštom šliurėm
Man šalta.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

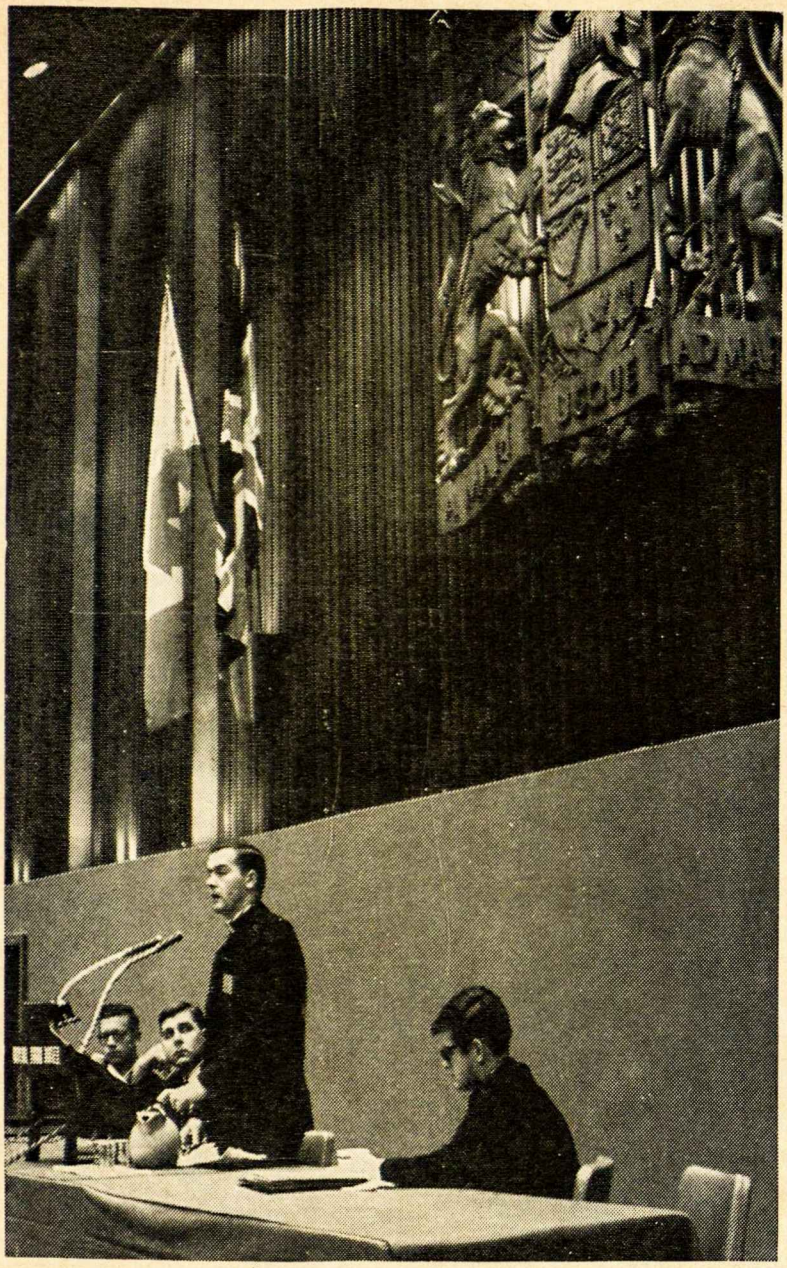

studentai toronte

Šiemetinis Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas buvo Toronte, Kanadoje, puošniame Royal York viešbutyje lapkričio 24, 25 ir 26. Viršuje: Antanas Saulaitis, SJ, skaito paskaitą "Įtampos vaidmuo religijos krizėje". Iš kairės į dešinę: Vytautas Radzivanas, Audrius Šileika, Antanas Saulaitis, SJ, ir Paulius Žygas, dabartinis Lietuvių Studentų Sąjungos pirmininkas.

sveikas, pranai!

Nu, sakyk, kas atsitiko tau, kad nedalyvavai LSS suvažiavime šįmet? Nejaugi galvojai arielkos nebus? Problemų dėl to tikrai neatsirado, nors ir 12 val. buvo "schluss"! Ale, ot bajavai padarė šįmet — kiekvieną dieną dienotvarkė prasidėdavo tik 11 val., tai nors po vakaro baliavojimo galėjai žmogus bent pamiegoti. Tik žinai, ir tai kai kuriems neužtekdavo, o gal jie kitoniškas valandas laikydavo?!

Iš dalies gaila, kad nebuvai, bet vėl iš kitos pusės daug ko nepraleidai. Kažkodėl tai visa tūnojo socialinių mokslų šakos temų pamatuose. Tik klausykis ketvirtadienio paskaitos užvardinimo: "Socialinės įtampos vaidmuo religijos krizėje" — nu, nors Antanas Saulaitis pateikė turtingų idėjų. Penktadienį tai galėjai skaniai pasijuokti per paskaitą — kaikurie studentai nebuvo tikri ar Romas Misiūnas turėjo komedijos valandėlę, ar jo tema "Laisvojo pasaulio pristatymas Lietuvos spaudoje" jam pačiam buvo neaiški! "Studentas dviejų kultūrų įtampoje" buvo šeštadienį prelegento Romo Vaštoko pristatyta labai tvarkingai — sąvokos, nors kai kuriems atrodė sausos, buvo bendrai suprantamos.

Be paskaitų turėjome diskusinių būrelių, bet ir vėl ėjo maždaug viena kryptim. Dėl viso ko parašysiu būrelių temas:

1) Daugiakalbiškumas: Kūrėjo varžymas ar skatinimas;
2) Siniavsky ir Daniel tesimo implikacijos kūrybai Sovietų Sąjungoje;
3) Jaunuomenės vaidmuo išeivijoje pereitų metų bėgyje;
4) Škėma, Ostrauskas, Landsbergis — lietuviškas absurdo teatras;
5) Mihailov ir Djilas vaidmuo Jugoslavijoje ir implikacijos Rytų Europai;
6) Psicholingvistinis žvilgsnis į dvikalbiškumo auklėjimo problematiką;
7) Ryšių tobulinimas tarp Š. Amerikos ir Europos studentų;
8) Baltic Student Federation;
9) Filisterių Sąjungos steigimas.

Žinai, man tikrai atrodo, kad galėtų jau nueiti į kitas sritis. Kodėl negali kartais atsižvelgti į griežtuosius mokslus, pvz. matematiką ir chemiją? Iš matematinės šakos pilniausiai galėtų pakalbėti apie "computer", kas nors kuris susipažinęs su ta sritimi. Tikrai daug kas domėtųsi apie LSD — kaip cheminiai paveikia organizmą. Kitą kartą nors ir įdomi tema, ji pasidaro nuobodi vien todėl, kad jau per daug paskaitų, pokalbių ir t.t. ribojasi literatūra arba socialiniais mokslais. Galima paruošti įdomių pokalbių ir iš griežtųjų mokslų. Manau aš tau jau gana privariau visokių savo nepasitenkinimų, bet dabar parašyk ką tu apie tai galvoji — ar nesutinki?

Oi! Oi! Kad tu būtum matęs pirmutinius dvejus šokius! Netikėtini! Muzika daugiau dvasios turėjo negu Beatles pirmutinį vakarą kai šokiai įvyko Prisikėlimo parapijos salėje. Visa muzika grynai naujo stiliaus — nebuvo jokių valsų, tango, ir net polkų. O antrą vakarą vėl ta pati pasaka, tik šiek tiek aršiau, kadangi salė buvo skylė kampe, o muzikantai atrodė lyg būtų prisiriję kokių "piliulių". Nors galėjo tą kartą geresnius muzikantus gauti. Tik šeštadienio vakare susilaukėm padorios muzikos — atvyko lietuvis su dešimt vyrų orkestru iš Hamiltono ir parodė, kad lietuviai nors moka įvaires-

Linksmų minčių buvo ir rimtose paskaitose Royal York viešbutyje Toronte. Nuotr. Ged. Naujokaičio

LSS suvažiavimas atidarymo metu lapkričio 24 d. Toronte. Nuotr. Ged. Naujokaičio

nės muzikos. Sugebėjo pagroti ne tik polką ar valsą, bet ir tuos judrius moksleivijos šokius. Tuo pačiu salė buvo labai graži ir erdvi. Tiesa, dar turiu parūgoti, kad nebuvo meninių programų vakarais išskyrus paskutinį, kai "Antras Kaimas" pastatė trumpų lengvos satyros veikaliukų. Pirmą vakarą dar buvo galima pamatyti meno parodą, nors ir ji nebuvo suruošta specialiai suvažiavimo dalyviams.

Matai, Pranai, atrodo, kad beveik nieko gero apie suvažiavimą tau neturiu pasakyti, tat žinok, turėjau smagų laiką — nors ir saulė nepasirodė ištisą savaitgalį. Viešbutis... čia tai jau yra kas pasakyti! Kambariai buvo gražiai įrengti ir labai jaukūs. Pačiam suvažiavimui patalpos buvo geros, o dėl valgio nereikėjo rūpintis. Dar dadėk kanadiečių malonumą ir suprasi kodėl noriu jau grįžti ten paatostogauti.

Tai kaip atrodo? Gerai, kad vėlai darbotvarkė prasidėjo, tik deja temos per siauros, lyg būtų trauktos iš vieno kibiro. Dėl pasižmonėjimo problemų jokių nebuvo. Pasimačiau su pažįstamais, kurių buvau per kelerius metus nesutikus. Negaliu per daug skųstis, nes smagiai praleidau laiką — lyg tai būtų kada nors nesmagu tarp studentų!!! Vis dėlto pats turėjai atvažiuoti ir atsivežti savo didelį balsą — mums trūko dainininkų. Per šį suvažiavimą ne vien aš, bet ir kiti pasigedo bendro ratelio ir dainų. Bet, ne visada gauni ko nori — ar ne!? Nors ir vėl ta pati daina, jaučiu, kad bendra suvažiavimo tema "Žvilgsnis į aplinką: Lietuva ir išeivija" jau truputį nuvalkiota ir būtų įdomiau įvairesnių temų įvesti.

Sakyk kaip pats galvoji, ypač kadangi pats esi dalyvavęs daugiau suvažiavimų negu aš!

Lauksiu —

Erikas

LSS suvažiavimas Toronte. Daina po šokių šeštadienio vakare, lapkričio 26 d. Nuotr. Ged. Naujokaičio

* * *

Jei būčiau pagonis —
aš garbinčiau ugnį,
jos šilumą aitrią
ir saulės kaitrą
ir žvaigždžių kelius
ir prinokusių vaisių sodus.
Ak Dievuliau!
Koks būtų gyvenimas paprastas,
kokia aiški kasdiena,
naktis ir diena,
tada tapčiau
gal vėliai viena
su Juo.

pasiimk mane

Miškas, laukas,
aukštos žalios pievos
banguojančios vėjo kelyje...
Prisiminimas jaunų svajonių,
Troškimas laimės šulinių —

Tai jaunystės trumpos valandėlės
kaž kur dingę už gyvenimo krantų.
Neberasiu jų daugiau aš vienas.
Tie prisiminimai tik kankina sielas.

Aš nepasiduosiu kančiai tai,
Verčiau melsiuos mano mylimai
"Pasiimk Tu mane ten aukštai!"

PŪGA

per jį

AUG. TIJŪNĖLIS

Vėjas staugia, ūžia,
Medžių šakas laužo,
Pageltusius lapus į
pasaulio kampus blaško.

Židinio braškanti ugnis
į pilkas sienas
tamsius šešėlius mėto.

Lietus į langus muša,
o ant stogo vikriai
šoka laumės pasaką.

Tamsumoj tik deganti
rausvai žvakė
paaiškina laiško žodžius.

Vėjas nutilęs — aprimęs,
Židinyj žarijos raust beliko.
Lietus žemėje paskendo,
Beliko — žvakė viena.

šaka

Šaką supa karštos laužo ugnys.
Žievė dega ir garuoja vidus.
Sproginėja.

Pasimetusį,
kaip šaką pamiškėj,
karštos rankos Būtybės supa mane
ir traukia glaudžia.

Garuoja vidus. Sproginėja.

Medžiai susinarplioję
aplinkui stovi ir stebi,
degsiu ar ne.

nuo lentynos

Gliaudos — AGONIJA — perskaičius

Šią greit išpirktą ir sunkiai gaunamą knygą tik dabar galėjau perskaityti. Knyga pavadinta romanu. Vargu galima su tuo pavadinimu sutikti. Tai greičiau kronika ar reportažas, kuriam trūksta eilės romano atributų. Bet knyga skaitosi gyvai ir įdomiai, kaip geras romanas ir sukelia ne tik daug minčių, bet ir įspūdžių ir jausminių pergyvenimų. Jaudinančios nuotaikos sukeliamos kiekvienam lietuviui, o ypatingai stipriai tiem, kuriem teko išgyventi tų įvykių laikotarpį Lietuvoje.

Užsklendęs paskutinį puslapį skaitytojas negali atsipeikėti po sunkių, šiurpą keliančių įspūdžių ir atsikratyti slegiančių jį minčių. Knyga parašyta talentingai ir patraukliai, lengvai skaitoma ir pagauna skaitytoją.

Pirmoji mintis, sukrečianti skaitytoją knygą skaitant, yra: Ar tai ne menkystės mūsų kraštui vadovavo? Kaip tie žmonės priėjo prie tokio susmulkėjimo, nesiorientavimo padėtyje ir pasimetimo? Štai valstybės prezidentas rūkantis papirosą po papiroso ir skęstantis tabako dūmuose, vis dar galvojantis apie savo partijos režimo ne tik išlaikymą, bet ir visišką prie jo grįžimą, o kiek vėliau tik apie kuo skubiausią bėgimą, paliekant daugelį sutvarkytinų d a l y k ų nesutvarkytais Dievo valiai. Ministeris pirmininkas lyg ir abejingas visiems įvykiams, kaip ir koketuojantis tuo abejingumu, norintis tik kuo greičiau atsikratyti atsakomybės ir pareigos toje sunkioje padėtyje, kurioje jis nesugebėjo tinkamai elgtis ir reaguoti. Nuolatos kalbantis apie laiko išlošimą ir bagatelizuojantis padėtį, jis tartum ne tik nenumato gręsiančio, bet ir nemato vykstančio tragiško įvykių rutuliojimosi. Ne be reikalo Gliauda subtiliai insinuoja, kad tokį laiko išlošimą jis galėjo geriau atsiekti tinkamai pasistatęs Maskvoje. Posėdžio dalyviai, ministeriai, daugumoje neįstengia pareikšti griežtos, ryžtingos nuomonės, tartum negalėtų jos susidaryti ir pamatuotai paremti. Kaikurie jų pasisako taip, kad pro jų pasisakymus prasiveržia siauri partiniai sumetimai. Pagaliau kariuomenės vadas, kuris jau galvoja, kaip prisigerinti naujiem padėties viešpačiam, kuo geriau jiem patarnaudamas krašto išdavimo procedūroje. Visiškas pasimetimas to aukšto kolektyvo aiškiai iškyla nesugebėjime pasiekti susitarimo ir nutarimo ir skubiame kvietime gen. Raštikio; gal jis suras tinkamą padėties išsprendimą. Ar tai buvo, kaip mum buvo nuolatos skelbiama, geriausieji iš geriausiųjų?

Ta dvasinės menkystės atmosfera, nustojimo ne tik pareigos ir atsakomybės bet ir etikos ir estetikos jausmo, raudonu siūlu eina per visą knygą. Tai knyga, kurios negalima skelbti svetimiems, kurios nereikia versti į kitas kalbas, bet kurios negalima slėpti nuo savųjų. Tai knyga —**pro domo sua** — iš kurios negalima semtis stiprybės, bet kuri yra pamoka laimingesnės ateities laikams į kuriuos turime tikėti.

Seka tragikomiškas vyksmas Kybartuose, kur pradžioje parodomas tragiškas vyksmas ūmai sugalvoto ir nesėkmingai mėginto suorganizuoti simbolinio pasipriešinimo, kuris dar prieš kelias valandas buvo taip galimas ir taip lengvai įvykdomas. Po to seka beveik komiška scena blaškymosi po Kybartus ir bėgimo pro žaliąją sieną. Čia pasigėrėjimą sukelia energija ir veiklumas jaunos moters, prezidento dukters, vienos nepasimetusios baisioje padėtyje ir iškovojusios tos paskutinės tragikomedijos scenos tinkamą užbaigimą ir uždangos nuleidimą vienam mūsų istorijos laikotarpiui.

Skaitytojas šiek tiek atsikvėpia nuo slegiančiai liūdnų įspūdžių, kai susto-ja prie tų pastraipų, kur kalbama apie vidaus reikalų ministerį gen. Skučą. Jo didvyriškas laikymasis ir jo bergždžias bet kilnus pasiryžimas pasiaukoti, gelbstint padėtį, vaizdžiai įrodo, kad būta ir pas mus didingos dvasios vyrų, kad ne viskas buvo supuvę mūsų karalystėje.

Būdingai knygoje išvedamas naujas kariuomenės vadas gen. Vitkauskas, buvęs nuo seniau visuomenėje žinomas kaipo palankus kairiom pažiūrom, bet kuo tai užsitarnavęs valdančiųjų sluoksnių pasitikėjimą ir favorą. Tas tipingas rusų armijos karininkas — karjeristas tuoj šoko ir toliau daryti karjerą naujose sąlygose, kuriose jis tuoj susivokė kas daryti savo naudai. Greta jo iš patamsių iškyla neaiški Paleckio asmenybė. Smulkus kaikraštininkėlis, linkęs prie stikliuko, kuriam naujų viešpačių užkraunamos valstybės vyro pareigos. Tuoj matosi kokio bernavimo charakterį turi tos pareigos planuojamoje santvarkoje, jei jom užtenka tokio mastelio vyro. Ir tą Gliauda gražiai duoda suprasti.

Viską dominuoja Kremliaus šešėlis ir jų vadovus personifikuoja Maskvoje Molotovas. Jis kalba su mūsų žmogeliais Maskvoje taip, kaip kadaise kalbėjo rusams totorių bogdychanas, o jie, panašiai kaip kadaise rusai, jam nuolankiai lankstosi. Juk vėliau V. Krėvė - Mickevičius įrodė, kad su Molotovu galima buvo ir kitu tonu kalbėti, net ir sunkesniais laikais ir blogesnėse sąlygose ir apystovose.

Perskaičius tą knygą daug kas darosi aiškesnio iš mūsų netolimos praeities negerovių, o net ir iš mūsų dabartinės emigracijos fenomenų. Bet tie klausimai išeina už ribų: knygos — AGONIJA — sukeliamų įspūdžių atpasakojimo.

Jonas Rugis

AUG. TIJŪNĖLIS

Kai kaulai dreba nuo minties
ir galva svaigsta nuo užduoties
Tai plunksna tuščiu virbalu lieka
ir žmogus savo patalėlių siekia...

EUGENIUS GERULIS

protestanto požiūriu

ŠV. SOSTO KLAUSIMU

Krikščionių vienybei atstatyti viena iš pačių didžiausių kliūčių tiek evangelikams, tiek ortodoksams yra Romos popiežiaus Šventasis Sostas. Ar po Vatikano II-jo sinodo pastebite katalikuose kokių pasikeitimų šios problemos sprendime? Ir kaip į tai žvelgia krikščionys nekatalikai?

Katalikų spaudoje atsakyti į šį taip jautrų katalikams klausimą evangelikui nėra lengva; bet problemos nėra sprendžiamos nuo jų bėgant. Kaip Bažnyčia neturėtų tvarkytis — kalbų yra daug. Klaidas nurodinėti nėra sunku, tačiau rasti ir atskleisti tikrąjį kelią — žmonėms neužtenka jų pačių jėgų.

Bandant paliesti Šv. Sosto problemą, iškyla visa eilė kitų klausimų, pvz. **kas yra pati Bažnyčia?** Šis klausimas nuo Mistinio Kūno enciklikos paskelbimo, o ypač dabar, yra vis dažniau keliamas pačių popiežių. 1966 m. liepos mėnesį Povilas VI klausia:

— Ar jūs žinote kas tai yra Bažnyčia? Atsakymų tuojau turime visą simtą, bet kas gi yra Bažnyčia tikrumoje? Beieškant tiesai arčiausio, tikro ir pilno atsakymo, palaipsniui vis daugiau Bažnyčią pažįstant, susiduriame su didėjančiais sunkumais, nes pamatome, kad mes nesame pozicijoje, — sako popiežius, jog viską pilnai apie Bažnyčią žinotume. Bažnyčia yra paslaptis. Bet tai nereiškia, kad mes neprivalėtume šios mįslės spręsti ir ją vis daugiau atidengti. To siekti mes ne tik galime, bet ir privalome (Popiežiaus kalbos santrauka iš The New World, 1966. VII.9.).

Nei žodžio šį kartą apie Petrą-Uolą neužsimindamas, popiežius Povilas VI studijoms iškelia iki šiol mažiau garsintas Šv. Rašto vietas, pvz. laišką Kolosiečiams 1,18 arba Romėnams 12,5 ir kt. Jis kartu primena, kad tai yra ypač sunki doktrina. Jis nurodė taisytinas silpnybes: "Perhaps we still lack an adequate understanding... perhaps we still lack a pedagogy, a formation which would make us accustomed to this and make us act as the parts, as the cells, as the sons and the brothers of this ecclesial community". (Plačiau žiūr. The New World, 1966.VII. 9). Popiežius savo kalbą baigė žodžiais iš Psalmių: 132,1 (pas evangelikus 133,1). Panašiomis impulsinėmis kalbomis abu paskutinieji popiežiai išjudino katalikizmą iš stagnacijos naujos eros kelio pradžiai.

Ką įžvelgiame svarbesnio aukščiau minėtoje popiežiaus Povilo kalboje? Jei manome, kad esame pilnai tobuli pažangai vietos nebėra. Jau vien savo silpnybių konstatavimu atkeliame vartus pažangai. Mūsų žinojimas nėra pilnas, o tik dalinis, todėl ir tobulumą atsiekiame dalinai. Mūsų žinojimas ir tobulumo laipsnis gali būti vis progresuojantis, bet to turime siekti. Negana sprendimų laukti vien "iš viršaus". Problemų sprendimų talkon turime ateiti visi. Jas spręsdami, remkimės Šv. Raštu. Esame raginami giliau išmąstyti klausimą **Kas yra Bažnyčia?** Kas yra jos kūno nariai? Kokios yra jų ne tik pareigos, bet ir teisės? Pagaliau, kas yra Bažnyčios kūno **galva?** Evangelikų nustebimui, popiežius nurodo Šv. Rašto ištrauką iš laiško Kolosiečiams 1,18 ir Romėnams 12,5. Panašius žodžius randame pvz. 1 Timot. 2,5 arba Mato 23,8-11. Kataliku viršūnėse kristalizuojasi nauja interpretacija, naujas suvokimas Kristaus žodžių: Petrai, tus esi uola, ant jos aš pastatysiu savo Bažnyčią (Mato 16,18). Kas yra toji **uola?** Asmuo? Ar tikėjimas? Pradedama įžvelgti, kad Bažnyčios pamatų pagrindinis akmuo yra **tikėjimas.** Popiežius, baigdamas minėtą kalbą, lyg fonui, pasirinko šiuos žodžius iš psalmių: "How good and how pleasant it is for brothers to dwell together in unity". Plačiau žiūr. The New World, 1966.VII.29 ir 1966.V.3.

Visą susumavus matome, kad popiežius, siekdamas palaimingos krikščionių vienybės, atsargiai rūpinasi Šv. Sostui rasti tobulesnę poziciją, kuri sutaptų ir su Dievo valia ir būtų visai krikščionijai priimtina. Neseniai, dar prieš Jono XXIII dienas, šio jautraus taško liesti Vatikanas daugiau negu, kad nepageidavo. Dabar — ne tik leidžia, bet ir ragina!

Kokia reakcija kyla katalikuose?
Kaip į tai žvelgia **protestantai?**
Ir ką apie tai mąsto **ortodoksai?**

Štai turime tris temas. Dabar paliesime tik **ortodoksus.** Likusias dvi temas, jei būsimoji nauja "Ateities" redakcija pageidaus, apžvelgtume vėliau.

Šv. sosto problema ir ortodoksai

Ortodoksų manymu, dabar besireformuojanti Romos Bažnyčia doktriniškai nepasikeitė, bet žvelgiant iš žmoniško, iš psichologinio taško — įvyko didžiulė permaina. Kiek toli ir plačiai reformos žengs pirmyn — niekas šiandieną atspėti negali. Tarp daugybės Vatikane pajudintų problemų, viena iš pačių krikščionių vienybei svarbiausių — Šv. Sosto pozicija — formaliai dar liko nepaliesta. Nežiūrint to, Roma darosi mažiau monolitiška, mažiau centralizuota. Jau leidžiama katalikų nuomonėms laisviau reikštis, jomis tarpusavyje keistis. Teologai gauna daugiau nepriklausomumo, o vyskupai — savivaldumo. Dialogo dėka nelemtasis slenkstis tarp klerikalizmo ir pasauliečių tirpsta. Vis plačiau ir broliškiau atveriamos durys ekumenizmui. Visa tai jau matome judant gyvenimo praktikoje, bet formaliai tiek dvasiškija, t i e k ir "people of God" — pasauliečiai dar tebestovi 1870 metais iškelto Šv. Sosto šešėlyje. Ir tai, prie esamų sąlygų ir aplinkybių, nėra nenaturalu; protingos reformos vystomos nuosekliu evoliucijos keliu. Svarbu tik, tuo keliu ilgiau einant, neužmiršti, kad vaisiai, brėstą šešėlyje, nėra taip gausūs.

Jei iš vienos pusės Roma ir decentralizuojasi, tai iš kitos pusės tuo pačiu metu centralizuotumas stropiai saugomas. Bandant naują kelią, atsar-

goje laikomas senasis. Popiežius Povilas šį reiškinį apibūdina "balansuotos decentralizacijos" vardu. Nuoširdžiam ir kantriam stebėtojui šis procesas yra visai logiškas. Nežiūrint to, tokia dvilypė Romos akcija daug kam atrodo kaip nesuderinama priešingybė.

Šveicarijos reformatai, peržvelgę Vatikano II sinodo nutarimus, prisibijo Romos teokratinių tendencijų. Ortodoksai į šį dvilypį klausimą žiūri kiek iš kito taško. Jų supratimu, Romos taip saugomos popiežystės teologinė ir ekleziologinė esmė glūdi ne pačioje centralizacijoje kaipo tokioje, ne valdymo jėgos siekime, ne vienybės drausmėje laisvės saskaiton, ne monarchiškume ar demokratiškume, ir ne doktrininiame tęstinume, bet **siekime doktrininio ir dvasinio tikrumo saugumo.** Esą, giliausioje esmėje yra ne kas kita, o Romos noras, kad Bažnyčia turėtų neklystančiai sprendžiantį krikščioniškos tiesos autoritetą. Esą, kol krikščionys nekatalikai nesuvoks šio Romos nusistatymo, ir kol katalikai neįstengs nuoširdžiau suprasti antrosios pusės principų, tol Šv. Sosto problemos sprendimas iš "užburto rato" neišklampos. Kad to nebūtų, turime visi vieni kitus broliškiau pažinti.

Dabartinis Romos "balansuotas demokratiškėjimas" senosios tvarkos nekeičiąs; dvasiškijai ir pasauliečiams laisvių ir teisių davimas ar nedavimas, pakeitimas ar atšaukimas tebepriklauso dar nuo vieno popiežiaus sprendimo. Šios dienos popiežius gali diktuoti vienaip, ryt dienos popiežius — antraip; nebent žengti atgal jis būtų varžomas pasaulio viešosios opinijos.

Kaip Šv. Sostas esamoje pozicijoje atsirado?

Tiek augustiniškoji pesimistinė nuodėmėje kritusios ir beviltiškos žmonijos samprata, — sako ortodoksai, tiek ilgus amžius buvusios bažnytinės suirutės bei panašios kitos bėdos katalikuose seniai formavo mintį, kad reikia rasti kokią nors išeitį; nuodėmių tamsoje aklas žmogus pats neįstengiąs rasti sau kelio į tiesos šviesą. Prieita išvados, kad žmogus ant šios žemės esąs reikalingas Romoje kokio nors apčiuopiamo ir neklystančio autoriteto — "to see in Rome the sole source of Christian truth". Taip 1870 metais Vatikano I sinodas, nors ir nenormaliose aplinkybėse — senų bėdų verčiamas, vis besirūpindamas defenzyva, ieškodamas išeities, karo grėsmės skubinamas, prieš nutraukiant neužbaigtą sinodą, po karštų diskusijų — apsisprendė Šv. Sostą iškelti į negirdėtas aukštumas. Sinodas nutarė, popiežius užtvirtino. Norai kilnūs, sprendimas aiškus, lieka tik vienas atviras ir nulemiantis klausimas: pagrindas kompetencijai?! Ar nenormalių aplinkybių prievartoje visada visi nutarimai būna tikri?

Kol šis nutarimas buvo rastas, kelias buvo ilgas ir vingiuotas. Vingiuotas net 180 laipsnių posūkiais. Yra buvę visuotinių Bažnyčios sinodų, kurie tvirtindavo, kad "iš Dievo savo valdžią turįs Bažnyčios visuotinis susirinkimas yra aukštesnis už popiežių". Buvo popiežių, kurie tokiems nutarimams pritardavo.

Vakariečiai savo ortodoksų brolių klausia: jei katalikizmas atsirėmė į savo popiežių, jei protestantizmas remiasi "sola scriptura", tad kur jūs randate aukščiausią autoritetą? Sinoduose? Popiežiuje? Tradicijoje? Šv. Rašte?

Pilno pripažinimo **tradicijai** ortodoksai neduoda. Ir į kitus vakariečių "autoritetus" jie žvelgia kritiškai. Ortodoksai pabrėžia, jog mes visi krikščionys sutariame, kad į išganymą vedantį Dievo pažinimą nulemia ne vidinis, o vien išorinis apreiškimas.

Kristus juk sako: kūnas ir kraujas to tau nteapreiškė, bet mano Tėvas, kurs yra danguje (Mato 16,17). Arba: aš esu vynmedis, o jūs — šakelės. Be manęs jūs nieko negalite

INDRĖ DAMUŠYTĖ

vėjas

Vėjas...
Ir prisiminiau, kai kadais,
Mes eidavom,
tu ir aš..
Ant kalno sekti saulės taką jūron.

Aš nežinau kas man liko atmintyj...
vėjas, saulėleidis,
ar tu.

Galbūt...
vėjo takas man pavogė sielą.
O gal,
Tai buvo saulės mirgesys.

Aš nežinau... dabar.

Atmenu aš
vėjo pirštus plaukuose,
juokiaus. O tu...
Į mane žiūrėjai taip keistai.

Gal vėjas mane taip susuko ir sumaišė...
Bet tavo akyse jau nebebuvo vėjo.

Ir aš to nepamačiau.

nuveikti (Jono 15,5). Panašiai ir I Kor. 4,7. Apaštalas Povilas perspėja, kad mūsų tikėjimas nebūtų pagrįstas žmonių išmintimi, bet Dievo jėga (I Kor. 2,2-5), nes žmonių tarpe nėra duota kito vardo, kaip Kristus (Apd. 4,12). Kristus pažadėjo savo Bažnyčios vienos nepalikti: aš esu su jumis per visas dienas iki amžių pabaigos (Mato 28,30). Kur du ar trys susirenka Kristaus vardu, ten Jis yra jų tarpe (Mato 18,20). Apaštalas Povilas sako: vienas yra Dievas, vienas taip pat yra tarpininkas tarp Dievo ir žmonių — žmogus Kristus Jėzus (I Tim. 2,5). Panašių žodžių Šventraštyje yra daug.

Ortodoksai tiki, kad žmonių Bažnyčia nėra "eternal authority". Popiežius priklauso vidumai. Visuotiniai susirinkimai niekada negali būti viršbažnytinis doktrininis autoritetas. Istorija rodo, kad tiek popiežiai, tiek sinodai, atskirai paimti, d a u g kartų nebuvo aukščiausio autoriteto garbės verti. Tiesa nepriklauso nuo daugumos balsavimo. Aklas pasitikėjimas žemišku autoritetu veda į dvasinį išblėsimą, nes visa, kas nesutampa su Dievo valia, atsisuka į tamsą. Ortodoksai ne vien popiežiui, bet ir protestantų individualistams primena Saliamono pamokslo žodžius: kas pasitiki pats vien savimi, tas yra kvailas (Patarlės 28,26).

Šv. Raštą gerbiame visi. Jį gerbia ir ortodoksai. Jame yra Dievo žodis. Bet Šv. Raštas yra ne vien Dievo, bet ir žmonių kūrinys. Liuteris sako, kad tobulas Dievo žodis yra netobulame žemiškame inde — "im irdischen Gefaess". Visas Šv. Raštas, t. y. Sen. ir Nauj. Testamentas susiformavo per maždaug 1,700 metų, o pridėjus jo kanonizacijos ir redakcinės cenzūros laikus, gautume viso apie 2,000 metų. Šventraštis, perėjęs paskutiniųjų amžių piktą ir nepiktą kritiką, nors ir lieka apreiškimo svarbiausiu pažinimo šaltiniu, bet jo raidė šiandieną nebėra tokia, kokia ji buvo vakar. Be to, reikia saugotis, kad ši knyga netaptų stabu. Todėl ortodoksams protestantų šūkis sola scriptura irgi nėra pilnai priimtinas.

Susidaro vaizdas, kad ortodoksai lyg viską "atmeta". Mes vakariečiai jų klausiame: kuo gi tad jūs remiatės? Jie atsako: mes remiamės Šv. Dvasios bendryste. Krikščioniškoji tiesa, kad mumyse būtų tikra, turi priklausyti nuo išorės nuo Šv. Dvasios. Ją Dievas duoda visiems, todėl visi esame atsakingi. Apaštalas Povilas sako: ar nežinote, kad jūsų kūnas yra šventykla jumyse gyvenančios Šv. Dvasios, kurią jūs turite iš Dievo (I Kor. 6, 19-20).

Hierarchinės, episkopalinės ir sinodinės Bažnyčios institucijos yra reikalingos Šv. Dvasios ryšio bendrystei išreikšti. Apaštalai, vyskupai ir mokytojai turi mokymo autoritetą. Visuotiniai Bažnyčios susirinkimai turi teisę būti aukščiausias ir vyriausias tiesos liudytojas, bet ne jos kūrėjas. Krikščioniškų tiesų kurti Bažnyčia teisės neturi. Galima tiesą tik liudyti (Apd. 1,8).

Ortodoksai džiaugiasi, kad dabartinis Romos popiežiaus posūkis į "collegiality" yra tikrai reikšmingas žingsnis pirmyn. Ortodoksai apgailestauja, kad tas kolegiškumas dar nėra pilnas; jie linki, kad "dependence" taptų "interdependence". Reiškia viltį, kad Romos reformos nesustos pusiaukelyje.

Faktai irodo, kad Romos nutarimai ir reformos nelieka tik nutarimai popieriuje, žodis tampa kūnu, pvz. katalikų ir ortodoksų sąntykiai pastebimai gerėja. 1965 m. gruodžio 7 d. Romos Katalikų Bažnyčios popiežius Povilas VI Romoje ir Konstantinopolio Ortodoksų Bažnyčios patriarchas Athenagoras I Istambule tuo pačiu metu viešai paskelbė abiejų bendrą susitarimo dokumentą, kuriuo atšaukiamos abipusės 1054 metų ekskomunikos. Panašaus įvykio tarp Romos ir protestantų dar nėra įvykę.

Minėtas katalikų ir ortodoksų susitaikymo dokumentas turi iš Šv. Rašto tik vieną, bet reikšmingą ištrauką: "Jei tu rengiesi atnašauti savo dovaną ant altoriaus ir tenai atsimeni, kad tavo brolis turi ką prieš tave, palik savo dovaną ten pat aukuro priešakyje, eik, pirma susiderink su savo broliu" — Mato 5,23 ir 24.

Tas dokumentas nėra tik ekskomunikų panaikinimas. Juo kartu yra atverčiamas naujas istorijos lapas broliškai dvasiai ir ryšiams tarp abiejų Bažnyčių plėsti. Abi pusės pažada nuo kelio į vienybę visas esamas kliūtis šalinti.

Ant kokio bendro pagrindo šios abi Bažnyčios brolystę atstato? Atsakymą randame to dokumento paskutiniame sakinyje: "together again... in that full communion of faith, fraternal accord and sacramental life which eąisted among them during the first thousand years of the life of the Church".

Praslinkus 1 metams po minėto taikos dokumento pasirašymo, patriarchas Athenagoras I pareiškė: mūsų idealas yra greitai sulaukti tos dienos, kada bus sukviestas naujas visuotinis Bažnyčios susirinkimas Rytų ir Vakarų Bažnyčių unijai paskelbti. To atsiekti tebus galima tik tada, kai visi krikščionys duos klusnumo pavyzdį, apsijungdami vienybėje pirmykštės Bažnyčios dvasioje.

Iš mūsų pabrauktų žodžių matome apie kokią vienybę kalbama. Patriarchas kalba ne apie prisijungimą, ne apie kokį tai grįžimą, bet apie apsijungimą. Bažnyčių unijoje; kalba ne apie dabartinę, bet pirmykštės Bažnyčios dvasią. Jis sako, kad kliūtims nuo kelio į vienybę šalinti yra iš abiejų pusių sudarytos komisijos ir greitu laiku reikia laukti teigiamų rezultatų.

Nėra jokios abejonės, kad ten tarp kitų klausimų vienas iš pirmųjų yra Šv. Sosto pozicijos problema. Iki šio šimtmečio pabaigos ši pozicija neliks stovėti ten, kur ji yra šiandieną. Esamų įvairių apraiškų tekmės kryptis duoda vilčių, kad vienybės viltys nemažėja, bet kaskart didėja.

Kalbančiojo balsas: Šauk!
Aš tariau: Ką šauksiu?
Kiekvienas kūnas žolė,
ir visa jo garbė kaip lauko gėlė.
Žolė sudžiūsta ir žiedas nukrinta,
nes Viešpaties dvelkimas papučia juos.
Žolė sudžiūsta ir žiedas nukrinta,
o mūsų Viešpaties žodis pasilieka per amžius.

I z a i j a s, 40, 6-8

KAM LAUKTI KALĖDŲ?

Visi vaikai laukia Kalėdų, nes per Kalėdas tėvai vaikus apdovanoja žaislais ar knygomis. Per Kalėdas visa šeima namuose, niekas neskuba, tėvai turi laiko su vaikais pažaisti, pasikalbėti. Tačiau yra žmonių, kurie Kalėdomis yra nepatenkinti. Jie sako, kad ši šventė nėra tokia, kokia ji galėtų būti. Kodėl jiems Kalėdos nepatinka? Jie sako, kad žmonės pamiršo, kodėl Kalėdas švenčia. Juk Kalėdos yra Kristaus gimimo diena: dėl to turėtume džiaugtis, o ne dėl dovanų. Dabar švenčių laukia daugiausia krautuvės — langai išpuošti, per garsiakalbius skamba šventinė muzika. Tačiau ant rytojaus po Kalėdų visi papuošalai dingsta iš langų ir krautuvės užmiršta, kad buvo Kalėdos.

Tie žmonės, kurie sako, kad mes nešvenčiame Kalėdų taip, kaip turėtume švęsti, turi daug teisybės. Kaip geriau galėtume švęsti šias Kalėdas? Pirmiausia — pagalvokime, kad švenčiame Kristaus gimtadienį. Tada prisiminkime, kad Kristus atėjo žmonėms padėti, todėl ir mes pasistenkime Kalėdų proga kuriam žmogui padėti. Pavyzdžiui, šiais metais Indijos žmonėms gresia badas. Už vieną dolerį mes galime nusiųsti CARE maisto siuntinį į Indiją, kuris gal išgelbės vienam žmogui gyvybę. Kalėdos yra didelė šventė, nes šią dieną pats Dievas tapo žmogumi, kad galėtų žmonėms padėti.

TAIKA PASAULIUI

Mes žinome, kad Kalėdos yra laikomos taikos šventė. Evangelijoj skaitome, kad jau per pirmas Kalėdas buvo giedama giesmė "Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje taika geros valios žmonėms". Žmonės taikos trokšta labiau už viską, bet visuomet ateina karas, nors žmonės jo ir bijo. O karas yra baisus dalykas. Tu pagalvok — laikraštyje skaitome, kad žuvo kareivis. Ir Tu žinai, kad tą kareivį jo mamytė turėjo pagimdyti, valgydinti, abu tėveliai jį augino, rūpinosi, kad jis geru žmogumi užaugtų. O dabar jis guli negyvas, nors jis galėjo dar ilgai gyventi, daug žmonėms gero padaryti. Ir kiek karas žmonių iššudo! Ne vien tik kareivius: juk kai metamos bombos ant miestų, tai jos žudo visus — kūdikius ir senelius. Tu pasiklausk savo tėvelių, jie papasakos kaip baisu buvo Vokietijoje, kai bombos miestus daužė. Karas ne tik žmones žudo, bet ir žmonių darbus griauna — kartais žmonės stato bažnyčias ir pilis kelis šimtmečius, o užtenka kelių bombų ir iš šito žmonių darbo lieka tik griuvėsiai. Karas tikrai baisus dalykas.

Dabartinis popiežius Paulius yra labai susirūpinęs, kad pasaulyje būtų taika. Jis prašo visų valstybių vyrų, kad sustabdytų karą Vietname, o karas jau ten vyksta dvidešimt metų. Bažnyčios Susirinkimas irgi prašo žmonių, kad auklėtų vaikus taip, kad jie mylėtų taiką ir nekęstų karo. Šių Kalėdų proga mes irgi prašykime taikos pasauliui ir pasiryžkime, kad darysime visa, kad nebūtų karo.

ATEITIES SPINDULIAI

a|s

KAS NAUJO PASAULYJE?

— *Vietname* Kalėdų ir Naujųjų Metų proga paskelbtos kelių dienų paliaubos. Jų labai prašė popiežius Paulius. Vietnamo kare daug žūsta kareivių ir partizanų. Yra daug ir lietuvių kareivių, kurie kovoja JAV armijoj Vietname.

— *Jungtinių Tautų* aukščiausiu pareigūnu dar penkiems metams išrinktas burmietis U Thant. Jis yra Jungtinių Tautų generalinis sekretorius. Kaip žinome, Jungtinės Tautos yra viso pasaulio valstybių organizacija, skirta taikai pasaulyje palaikyti ir padėti žmonėms geriau gyventi. Ponas U Thant labai susirūpinęs karu Vietname ir žada daryti visas pastangas, kad tas karas kuo greičiau baigtųsi. Kai Lietuva bus laisva, ji irgi priklausys Jungtinėms Tautoms.

— *Neramu Mažojoje Azijoje.* Neseniai žmonės labai susirūpino, nes kyla karui pavojus Mažojoje Azijoje tarp arabų valstybių ir žydų valstybės — Izraelio. Žydai ir arabai labai nesugyvena, nors ir jų kalba ir jų rasė yra labai giminingos. Žydai du tūkstančius metų neturėjo savo valstybės, todėl po Antrojo Pasaulinio karo įkurtą savo valstybę Šventajame Krašte labai brangina. Su arabais nėra

draugystės — žydų ir arabų kareiviai vieni į kitus šaudo, užpuldinėja. Žmonės bijo, kad gali kilti mūšis, kuris prives iki pilno karo.

— *Nufotografavo mėnulį.* Amerikos raketa su gera kamera buvo nuskridusi prie mėnulio ir atsiuntė į žemę labai gerų nuotraukų, kurios parodo, kaip atrodo mėnulio paviršius. Labai daug uolų, kalnų. Gaila, bet atrodo, kad mėnulis nėra padarytas iš žalio sūrio...

— *Bus lietuviška opera.* Šį pavasarį Chicagoje bus statoma didelė opera lietuvių kalba. Tai opera "Gražina" — joje matysime Lietuvos kunigaikščių laikus.

— *Vienuolynai stato.* Šįmet lietuvių vienuolynai Amerikoje pradeda dideles statybas. Nekalto Prasidėjimo seselės stato poilsio namus seneliams Putnam, Connecticut. Tėvai Pranciškonai pradeda statyti Kultūros Centrą Woodhaven, New Yorke. Tėvai Jėzuitai Chicagoje pradeda plėsti Jaunimo Centrą, nes dabartiniam pastate jau maža vietos jaunimo organizacijoms.

JŪS MUMS RAŠOTE

Chicago, Ill., 1966.XII.6

Mieli ponai:

Atsakant į jūsų prašymą įspėt kokio medžio nuotrauka "Ateities" spalio mėnesio 195 puslapyje, atsakymas yra toks:

Medis yra ąžuolas "Dainavos" stovykloje netoli ežero.

Algirdas Jasaitis

Detroit, Mich., 1966.XII.9.

Fotografija, tilpusi "Ateities" aštuntame numeryje yra koplytėlė prie medžio "Dainavos" stovykloje Manchester, Michigan.

Ramunė Mikulionytė

Grand Rapids, Mich , 1966.XII.9

Šiandien atsiuntė man "Ateitį" ir ant 195 puslapio aš spėju, kad paveikslo nuotrauka yra "Dainavos" stovykloje, einant žemyn kalnu nuo senos salės.

Alberta Astraitė

Chicago, Ill., 1966.XII.9.

Aš siunčiu atsakymą į klausimą, klaustą "Ateities" spalio numery, "Ateities spindulių" skyriuje. Buvo paklausta, iš kur buvo ta fotografija.

Mano atsakymas yra, kad buvo nufotografuotas "Dainavoje" esantis medis su koplytėle.

Jūsų skaitytoja,

Danguolė Stončiūtė

Elizabeth, N.J., 1966.XII.12.

Pažįstu fotografiją ant 195 puslapio "Ateities" aštuntam numeryje. Kur kitur — bet Dainavoj! Koplytėlė yra pakabinta aukštai ant seno sudžiūvusio ąžuolo, kuris stovi šalia aikštės tarp Spyglio ir valgomojo.

Vincė Juškaitė

Red. Šie keturi jaunieji skaitytojai, pirmieji atspėję fotografiją, gauna premiją — jiems vienas "Ateities" draugas atnaujina 1967 metams "Ateities" prenumeratą.

MARIJA EIVAITĖ

ach, tie burokai!

Dabar aš esu gimnazistė ir kas rytą eidama į mokyklą praeinu mano buvusią pradžios mokyklą, kur aš praleidau devynerius metus. Praeidama pro šalį — aš daug ką prisimenu. Gyvai atsimenu pirmąją dieną vaikų darželyje, prisimenu ir paskutiniąją, kai gavau mokyklos baigimo diplomą, kai džiaugiausi ir kartu ašarą braukiau. Daug ten buvo linksmų dienų, bet šiek tiek ir liūdnų. Niekad neužmiršiu, kaip viena sena, nervuota mokytoja mane neteisingai apkaltino kalbėjimu ir liepė man palįsti po jos stalu ir ten sėdėti visą pamoką. Mano laimingi įvykiai buvo: važiavimas į McCormick Place dalyvauti visų mokyklų pasirodyme ir įdainuoti į plokštelę, Graduation dance, mokyklos pasirodymai ir berniukai. Bet šiandien aš noriu papasakoti apie ką kitą.

Toje pačioje mokykloje tėvų ir mokytojų (PTA) draugija kelis metus iš eilės ruošė gėlių ir daržovių parodas. Už geriausiai užaugintas gėles bei daržoves jų augintojai gaudavo premijas ir kaspinus.

Tą žinojo visų mokinių tėvai. Ir kai aš buvau penkių metų ir jau lankiau darželį, mama vis man kalbėjo, kad gal ir aš turiu ką nors auginti ir rudenį nunešti į parodą. Ta mintis man patiko. Visą vasarą plušau, laisčiau, prižiūrėjau nasturtas, jurginus ir rožes. Viską dariau su meile, kad tik geriau augtų. Ypač mano rožės buvo tokios gražios, ir aš galvojau, kad būtinai turėsiu laimėti mėlyną kaspiną. Taip pat laisčiau, ravėjau

ir morkas, burokėlius, pagaliukais ramsčiau pamidorus, bet jų nelabai mėgau. A, daržovė, tai ne gėlė.

Ruduo atėjo ir jau mokykla prasidėjo. Aš jau buvau šešerių metų ir lankiau pirmąjį skyrių. Nekantriai laukiau parodos. Bet kai atėjo parodos laikas, mano nelaimei — rožės jau buvo pražydėjusios, nasturtos nuvytusios, jurginai net beveik nepražydo. Tik morkos ir burokai gražūs, dideli dar su žaliais lapais spoksojo darže. Dabar jau niekad negausiu mėlyno kaspino su trim auksinėm žvaigždėm, apie kurį svajojau. Parodos rytą ašaros krito.

— Viskas gerai bus, Mijute. Gali nešti burokėlius, — ramino mane mamytė.

— Burokus?! Kas nori daržovių! Ne, ne, to man niekas neįkalbės. Visi juoksis iš manęs!

Bet mama neklausė manęs, nuėjo į daržą, prirovė burokėlių, nuplovė juos, surišo į pundelį, įdėjo į maišelį ir liepė nešti. Ką turiu daryti? Nešiu, galvoju, bet pakelėj užmesiu ant kokio garažo stogo ar padėsiu kur nors, pakišiu po kieno nors laiptais. Bet mama, lyg suprasdama mano mintį, lydi mane iki pusiaukelės. Tiek to, kai ji sugrįš atgal, aš tais burokais atsikratysiu. Bet ir čia nelaimė. Mamai atsisveikinus, iš už kampo išeina mano draugės ir vėl aš nieko nebegaliu padaryti.

Klasėje visi ūžia. Džiaugiasi savo atneštomis gėlėmis pasistatę ant staliukų. Apsidairau, daržovių nematyti. O tų gėlių visokių spalvų: geltonų, raudonų, baltų ir visokių žiedų: didelių ir mažų, kvapių ir visokių formų. Kai kurie net didelius kaspinus į jas įrišę. Visi grožisi jomis, kvapena. O ne, negaliu prisistatyti ką aš turiu. Burokas!! Ir aš jau vaizduojuos kaip visi prapliups juokais ir šnekės apie mane, kai pamatys juos. Ne, to nebus! Tuoj išbėgu į koridorių ir numetu tuos burokus ant žemės mano "locker". O, kad čia būtų dabar mano rožės! Tikrai nebijočiau jų parodyti.

Mokytoja peržiūri visus eksponatus, pagiria. Nieko neturinčius nuramina, gal kitais metais ir jiems pavyks. Aš sėdžiu visa šilta ir beveik verkdama — galvoju kaip mano gėlės būtų visiems patikę, o dabar — nieko neturiu. Pagaliau visi nuneša savo eksponatus į salę, o aš nenešu. Parnešiu namo ir pasakysiu mamai, kad nepriėmė, netiko.

Ateina laikas eiti namo pietų. Mokytoja liepia pasiruošti, paskui išeinam į koridorių apsirengti. Vėl man baisus momentas, kaip man pasikišti tuos burokus po megstuku, kad niekas nepastebėtų. Apsidairau — nieko nėr. Vykdau. Čia vėl ta nelemta mokytoja išeina pro duris. Susimaišau. Ji pastebi ir liepia man parodyti ką turiu rankose po megstuku. Ištraukadama burokus pradedu verkti ir laukiu draugų juoko ir mokytojos barimo. Bet ji nesibara, pagriebusi mano burokus skubiai lekia į parodos salę... Netrukus grįžta, jau be burokų ir kiek nuliūdus — jau pervėlu, viskas įvertinta ir premijos paskirstytos.

Po pietų visi mokytojai, mokiniai ir motinos susirenka į parodos salę. Specialistas rodo gėles laimėjusias kaspinus ir premijas įteikia augintojams. Pagaliau... iškelia mano burokus. Man tik šilta ir šalta. Aš užsidengiu akis. Kas dabar? Vėl tie burokai! Baisiau kaip tėtės diržą pamačius. Bet čia jis giria mano burokus ir sako, jie būtų laimėję mėlyną kaspiną, jeigu būtų laiku pristatyti, ypač, kad daržovių beveik nebuvo parodoj. Ir čia pat jis papasakoja visą istoriją, kaip maža mergytė gėdyjosi burokų, slėpė juos. Bet dabar ir man jau nebe gėda ir aš jau juokiuos su kitais kartu, tik gaila prarasto pirmojo mėlyno žvaigždėto kaspino...

T.

LIKIMAS

pusbačio padas
nejautrus
ir nesiskaito
su juodo vabalo trapumu:
trikšt-trakšt
tik liko dėmė juoda
ant baltų grindų.

AUG. TIJŪNĖLIS

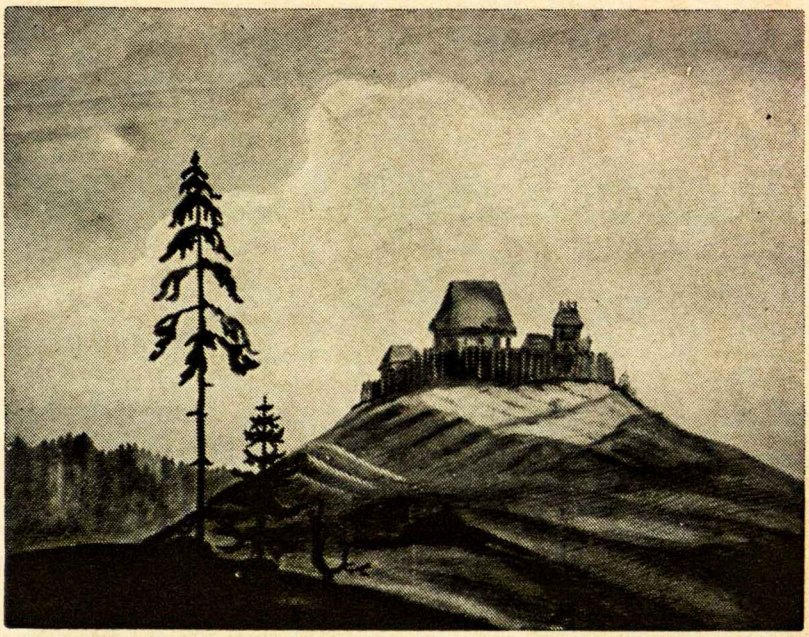

grįžau

Grįžau pasimetęs,
kaip kibirkštis nuo laužo,
Ir naktis tamsi
gaubė mane.

Klajojau širdyje
ir mintyse —
Rudens lapas rudas
sustingęs gatvėse.

Bijojau nežinios.
Bijojau žmogaus.
Bijojau savęs.
Bijojau.

Nustebau radęs pulką kitų:
pasimetusių, klajoklių, bijančių.

Ir mus ta žinia
sutraukė kaip liepsna
ir pradėjom dainuoti.

Traukėm garsiai pradžioj,
toliau tykiau,
gale susidainavom.

Įžiebė apdžiūvusius
širdinga daina
Ir amžinoji Meilė pasklido žėrėti.

Kibirkštys skrenda nuo laužo
rudens lapai rieda gatve,
bet aš dainuoju.

žvaigždynų takuos

Artėju
sprausminiu greičiu
astronautas
prie mėlynosios saulės
žvaigždynų pakrašty.

Subraižytas
erdvėlaivis blizgantysis
kosminių dulkių
beprasmės jėgos.
Išdegę motorai
pusiaukeles pastangų
vos veikia.
Sunkiai alsuoju.

Mėlyni spinduliai
perdažo
įprastuosius kontrolės
laikrodžius, mygtukai
spindi
naująja šviesa.

Jėga
nepažįstama
persunkia laivą,
įsuptąsias kojas,
galvą šalme,
širdį, mintis.
Vaizduotėj pasauliai
atsiveria mėlyni.

Jėga nepažįstama
traukia, kviečia, vilioja.
Žaliasis pasaulis
atgimsta jauna visata.

Nenoriu atsisakyti
mėlynojo rytojaus.

stovyklos dienoraštis

DALIA JASAITYTĖ

Žiemos šaltyje smagu sugrįžti į saulėtą vasarą. Su Dalia dabar pabuvosime Kennebunkporto moksleivių ateitininkų stovykloje. Dienoraštis paimtas iš stovyklos leidinio "Atlanto Migla".

PIRMADIENIS — rugpiūčio 8

Atidarėme moksleivių ateitininkų stovyklą pirmadienį rugpiūčio 8 dieną. Dr. Juozas Girnius, Ateitininkų Federacijos Vadas, kalbėjo. Visi stovyklautojai atsilankė ir klausės. Buvo labai įdomu, nes diskutavome, kas reikalaujama iš stovyklautojų. Pabaigėm susirinkimą vėliavų išnešimu. Vėliau sekė maudymasis baseine ir sportas, kuriame mergaitės dalyvavo tinklinio rungtynėse ir berniukai football. Pravedė būsimasis šių metų sporto vadovas, Petras Vainius.

Po vakarienės prasidėjo susipažinimo vakaro šokiai. Šokome televizijos kambaryje, kuriame Liūtas Gedvilas pralinksmino visus stovyklautojus savo paruošta muzika. Daug bajavų šokėjų atsilankė, Virginija Vasiliauskaitė stovyklos komendantas Rimas Gedeika bajaviausiai pašoko.

Po to sekė tyla ir kitos dienos reikalavimai iš stovyklautojų.

ANTRADIENIS — rugpiūčio 9

Diena prasidėjo gana paprastai vėliavos pakėlimu ir mišiomis. Po skanių ir pilnų pusryčių ėmėm tvarkyti savo barakus, kuriuose naktimis slenka žiurkės ir keisti maži tarakonai. Tvarkydamasi Vida Tamulaitytė, paprašė, kad visi studijų salėje pasiruoštų laužui. Tuo metu, mūsų stovyklos jaunučiai dalyvavo įdomiuose užsiėmimuose. Vakaras buvo ne tik įdomus bet sudarė daug įspūdžių. Atlanto Migla taip apėmė mus, kad pačiam vakaro gale, laužas buvo rengiamas studijų salėje prie mažų žvakučių.

Lauže buvo daug įdomių pasirodymų, ypač kai Petras Sandanavičius pakeitė savo lytį ir savo gražumu palinko daugiau į moteriškumą negu į vyriškumą. Vėliau po vakarinės maldos, pavargę ir apdusę, išmarširavo visi paraginti komendanto žodžių HUCH!

TREČIADIENIS —rugpiūčio 10

Kelkitės! Kelkitės! yra netik girdėtas, bet ir nusibostantis žodis, kurį kiekvieną dieną girdi mergaitės ir berniukai. Šiandien nebuvo išeities, nes diena prasidėjo šių žodžių garsais. Po visų rutinų, vėliavų pakėlimo, pusryčių ir apsitvarkymų barakuose, ėjome atydžiai klausytis referatų studijų salėje. Petras, Danutė ir Saulius skaitė savo referatus. Diskutavome, ar tinka ilgi plaukai berniukams. Buvo sprendžiama vieno "vabalo" pasisakymas, būk jis populiaresnis už Kristų. Apie ilgus plaukus daug nuomonių pasiliko, bet apie Kristų nusprendėm, kad Jis ir tiktai Jis turi šiame pasaulyje pirmenybę.

...ir nubėgome į bangas...

Diskusijoms pasibaigus visi kartu nukeliavome į koplytėlę dalyvauti šv. Mišiose. Po to sekė pietūs. Pietums pasibaigiant gana greitai, moksleiviai ir jaunučiai užtraukė linksmų dainų, diriguojant kun. Kijauskui.

Vida Tamulaitytė paskiau paruošė moksleivius ir moksleives literatūros vakarui, kuris turėjo įvykti ketvirtadienį vakare. Maudymasis ir sportas, kvadrato, ir baseball bei football žaidimai tebeėjo. Vakarui pasidžiaugti, valdyba pravedė žaidimų sesiją.

Baigiant paskutinius maldos žodžius, visi stovyklautojai išsiskirsto nakties poilsiui. Koridoriuose skambėjo vieno žodžio garsai: "Labanaktis!"

KETVIRTADIENIS — rugpiūčio 11

Nakties tylumai greitai prabėgus, lauke jau anksti rytą girdėjosi jaunių, jaunučių, bei moksleivių vyrukų apdusę balsai. Žinoma, mankšta visus vargina, bet kūnui sveika ir naudinga.

Dienai prasidedant visi stovyklautojai kartu nužygiavo vėliavos pakelti. Atėjome alkani valgyti pusryčių, vis laukdami kiaušinienės bei lašinėlių. Pusryčiavome gana linksmai, dainuodami daug visokių linksmų bei įdomių dainų, kurias pravedė šių metų Dvasios Vadas kun. Kijauskas.

Pareigos jau paskirtos kiekvienam, baigėm tvarkytis ne tik barakuose, bet ir kituose kambariuose. Neužilgo ėjome visi kartu klausytis Nijolės Baškytės referato. Tema ypatingai domino visus mus stovyklaujančius, nes taip stipriai palietė mus ir vadovybę. "Ar vadovybė ir stovyklautojai siekia to paties tikslo stovykloje?"

Pasiklausę referato, nutarėm, kad visų žmonių norus negalime išpildyti, nes kai kuriems pasidarys vien tik miesto stovykla. Atvažiavome gamton su kitais stovyklautojais pasidžiaugti.

Po pietų su Vida Tamulaityte repetavome ir susipažinome su daug įvairių eilėraščių, pasakų, baladžių, bei dainų. Nuobodžiauti šioje stovykloje uždrausta, tad visi jaunučiai ir moksleiviai ėjome pasimaudyti.

Sporte įvyko kvadrato rungtynės ir vėliau pačių mažųjų žaidimai. Norėdamas, bet kokias rungtynes suruošti, komendantas užkvietė svečius, atsilankiusius pas tėvus pranciškonus. Žinoma, ateitininkai tinklinio rungtynes laimėjo.

Literatūros vakarui laimingai pasibaigus, sekė trumpi šokiai ir stovyklaujančių išsiskirstymas užmerkti akis saldžiam miegui po sunkios dienos.

PENKTADIENIS — rugpiūčio 12

Apsiniaukusiom dienom pasibaigus, Atlanto migla paliko mus, atvesdama saulelės šiltus spindulius. Saulei išlindus, dangus pakeitė savo rūbus ir apsirengė dabartiniais mėlynais rūbais. Visi apsidžiaugė saulės spinduliais. Šokdami iš lovų bėgome vėliavos pakelti ir po to pusryčiauti. Vėliau studijų salėje rašėme rašinėlį. Temą pasiūlė Rita Vainiūtė: "Ateitininkų principai ir kaip mes juos šioje stovykloje įvykdome". Čia kiekvienas rodė savo sugebėjimus. Nepajutome, kaip pusvalandis praėjo. Baigę linksmai ir smagiai dainavome. Pietums valgėm žuvies kartu su visokiais prieskoniais. Po pietų komendantas su vyresniais berniukai pamarširavo, nes berniukai, grįždami iš bažnyčios labai gerą pavyzdį parodė jaunesniesiems. Išmokę marširuoti, greitai nuskubėjome į pliažą bangose pasimaudyti bei pasilinksminti. Jaunučiai pasistatė savo namus iš smėlio, Tėvo Kijausko ir p. G. Ivaškienės priežiūroje. Vakare sekė "scavenger hunt". Berniukai paruošė mergaitėms, mergaitės — berniukams. Grįžtančių berniukų veiduose pasirodė nemalonus jausmas. Štai jaunės mergaitės neišpildė jų įsakymus. "Scavenger hunt" pasibaigė "psycho analysts hang out" — tai televizijos kambarys, kuriame Petras Vainius laukė ir kvietė į šokius. Neoficialių šokių užbaigimui, Salvinija Gedvilaitė pravedė vakarinę maldą.

ŠEŠTADIENIS — rugpiūčio 13

Kalbėkite ir galvokite, kaip norite, bet šios dienos programa nebuvo išimtis. Paprastai prasidėjo ir baigėsi gana įdomiai.

Po visų rytinių rutinų ir pasidžiaugimų, ėjome atidžiai klausytis p. Pauliukonio paskaitos. Tema apėmė dabartinį Lietuvos stovį bei jos įdomią praeitį. Stebėjome šios dienos lietuvį, jo tautinės stiprybės šaltinius. Paskaitininkas panaudojo lietuvių didvyrius ir jų sunkią kovą parodyti, kaip tas prisidėjo prie tautos dvasios išlaikymo. Vakare ėjome į mergaičių išpuošta Boat House šokiams. Moksleiviams susirenkant, paaiškėjo, kad neturime elektros arti, o be jos mūsų patefonas neveiks. Vėl šokome televizijos kambary. Pašokę visi linksmai skirstėmės, laukdami kitos dienos programos.

SEKMADIENIS —rugpiūčio 14

Greitai, greitai laikas bėga! Savaitė jau praėjo, kada mes moksleiviai kartu su jaunučiais stovyklaujame tėvų pranciškonų sodyboje. Eidami į bažnyčią žiūrėjome į gelsvas žydinčias gėles ir į gražius apsodintus medelius. Po pusryčių ir Mišių mūsų komendantas pirmą kartą paskelbė oficialų laisvalaikį, kuris tęsėsi kokias dvi valandas. Atvažiavo daug tėvelių aplankyti savo vaikus.

Pietums praėjus maudėmės didelėse jūros bangose ir džiaugėmės šilta saule ir kitų stovyklautojų kompanija.

Vėliau ateitininkų berniukų komanda su svečiais žaidė krepšinio rungtynėse. Ateitininkai stovyklautojai sumušė svečius rezultatu: ateitininkai stovyklautojai — 68, o svečiai — 57.

Po vėliavos nuleidimo pasileidome visi pievon dalyvauti Weenie Roast, kuriame kepėme dešreles ir valgėm džiovintas bulves. Vakare komendantas nutarė, kad visi šių metų stovyklautojai per daug svorio prilaikome, tad ėjome pasižiūrėti "Shooting Rock". Grįždami pavirtome ledais.

PIRMADIENIS — rugpiūčio 15

Po kelių gražių dienų Atlanto migla vėl atsilankė pas mus atvesdama su savim lietaus ir tankaus rūko. Bet kaip žinome, oras netiek prisideda prie stovyklos pasisekimo kaip stovyklautojų dvasia, stovyklos metu. Kelėmės anksti kaip visados pradėdami stovyklos antrą savaitę. Po vėliavos pakėlimo ir pusryčių visi ėjome šv. Mišiose dalyvauti, nes buvo Šv. Mergelės į Dangų Ėmimo Šventė. Užsiėmimuose — visi dalyvavo diskusijose. Diskusijos apėmė įvairias lietuvių bei amerikonų auklėjimo problemas ir kaip lietuviai tėvai yra griežtesni, nors amerikonai gana rūpinasi savo vaikais. Kartu rimtai apgalvojom p. Pauliukonio paskaitos reikšmę, mums visiems lietuviams. Maudymasis greit prasidėjo, bet dau-

Čia mes — visi Kennebunko stovyklautojai. Nuotr. Ged. Naujokaičio

guma moksleivių nėjo, nes šaltas oras ir slogos apėmė mus visus. Jaunučiai tai tikrai ėjo. Šalta ne šalta. Neužilgo pavakarių ėjome valgyti ir sporte dalyvauti tinklinio rungtynėse. Tuo metu jaunučiai bandė pažinti gamtą ir Dievo tvariniją. "Atsitikimo" vakaras tuojau pat sekė. Daug įvairių galvosūkių ir sprendimų. Po vakarinės maldos išsiskirstėme.

ANTRADIENIS — rugpiūčio 16

Diena buvo gana šalta ir apsiniaukus. Einant į vėliavos pakėlimą, matėsi moksleivių ir jaunučių nusiminę veidai, laukdami šiltos saulės spindulių ir įdomių lauko užsiėmimų. Užsiėmimams prasidedant visi kartu ėjome į studijos salę, tartis tautos reikalais. Rašėm kiekvienas savo senatoriams laišką prašydami laisvės Lietuvai. Buvo įdomu ir visi jautėmės išdidžiai, pasirašydami savo vardus gale laiškų.

Po šv. Mišių ir pietų ėjome diskutuoti. Susirinkę, visi pasiskirstėme būreliais smegenų pakratyti. Štai bediskutuojant atėjo laikas eiti maudytis. Maudymasis tęsėsi gerą valandą.

Sportui prasidedant mergaitės ir berniukai dalyvavo tinklinio rungtynėse, kuriose pasikeičiant berniukai ir mergaitės laimėjo. Pasiruošę laužui ėjome nekantriai su jaunučiais. Laužė daug įdomių dalykų įvyko.

TREČIADIENIS — rugpiūčio 17

Po kelių apsiniaukusių dienų saulė vėl pasirodė, atvesdama su savim malonų bei gaivinantį orą. Po užsiėmimų, pradėjome dienos diskusijas, kurios apėmė lietuvių kunigų, broliukų bei vienuolių trūkumą. Vėl po skanių pietų ėjome ruoštis laužui, kuris turėsiąs įvykti ketvirtadienį vakare. Įvairius vaidinimus ir pasirodymus tvarkė Vida Tamulaitytė.

Paskui kartu moksleiviai ir jaunučiai ėjo maudytis stovyklos baseine, bei sportuoti dideliam pranciškonų kieme. Sporte visi dalyvavo bei dailiai žaidė išradę visokių naujų metodų.

Baigę visus dienos darbus, susirūpinę ėjome kurti savo išgalvotus kostiumus kaukių baliui. Baliuje atsilankė visokie marsians, supermenai, Raudona Kepuraitė ir Vilkas, bulkutė ir iš svetimų kraštų įvairūs karaliai. Kaukių baliui pasibaigiant premijas laimėjo Gintautas Klučininkas — Cezaris, Leonardas Bacevičius —romėnas, Aldona Šalčiūnaitė — marsian ir Rita Žemaitytė — superman.

KETVIRTADIENIS —rugpiūčio 18

Naujos dienos darbams prasidedant, Salvinija Gedvilaitė paskyrė kai kurias mergaites barakus tvarkyti ir paskelbė sporto šventės atidarymą. Po pietų visi turėjome aktyviai dalyvauti šioje šventėje; šokome į tolį, bėgome penkiasdešimt, šimtą, du šimtus ir keturius šimtus yardų. Iš ryto klausėme Dr. Vyganto paskaitos. Jis kalbėjo apie konformizmą ir kaip jis mus apima. Prieš paskaitą atsakėme klausimų lapelį, kuriame buvo mums pritaikyti klausimai.

Sporto šventės pradžioj visi stovyklautojai buvo paskirti į grupes pagal amžių. Diskusijų nebuvo, nes šioji šventė tęsėsi visą dieną. Šventei pasibaigus, ėjome visi pavargę ir apdusę į baseiną maudytis. Linksmų vaikų balsai girdėjosi visame stovyklos rajone. Vakare sekė lietuvių papročių laužas, kuris buvo rengiamas lauke. Vaidinime suvaidinome liet. senovės papročius nuo žmogaus gimimo iki mirties. Vėliau visi kartu ėjome valgyti į miestelį šaltų ledų ir gėrimų.

PENKTADIENIS —rugpiūčio 19

Būdami pavargę ir gulėdami tyliai lovose skaudančiais muskulais nuo sporto šventės nenorėjome keltis. Vistiek kėlėmės vėliavos pakelti ir pusryčių valgyti. Po pusryčių greitai apie savo barakus ėjome apsitvarkyti ir skubėdami, nes tuojaus pat po to turėjome eiti kartu su stovyklos vadovybe į pliažą. Pliaže kai kurie tik sėdėjo ir deginosi karštoje saulėje, o dar kiti ėjo maudytis bei buvo įmesti. Su-

grįžę, visi dalyvavome šv. Mišiose ir valgėme pietus. Po to keli moksleiviai ėjo kartu su Vida Tamulaityte parepetuoti vakaro programą. Vėliau buvo neoficialus laisvalaikis. Dirbome laikraštėlio redakcijoje ir kiti tik laiškus rašinėjo. Netrukus visi ėjo vėl maudytis, bet šį kartą baseine. Po pavakarių moksleiviai rašė įspūdžių apie stovyklą. Rašėm, rašėm ir vis rašėme be sustojimo. Pagaliau sulaukėm Eligijaus Sužiedelio paskaitos apie patriotizmą.

Po sunkios ir įdomios dienos visi aktyviai dalyvavome partizanų vakare, jų pagerbimo vakare. Po to studijų salėje atsisveikinome su seselėmis Viktorija ir Jone.

ŠEŠTADIENIS — rugpiūčio 20

Šiandien per užsiėmimus rašėme konkurso rašinėlį įdomia tema: Marijos pasirodymai ir šventovės Lietuvoje. Po to dailiai visi dalyvavome klausimų valandėlėje, kurią pravedė kun. Kijauskas. Grįžę iš šv. Mišių ir jau baigę pietus, kartu visi ruošėmės talentų vakarui bei ėjome maudytis mūsų stovyklos baseine. Sportavome, mergaitės prieš berniukus. Berniukai laimėjo 7-4. Po vakarienės, kartu visi dalyvavome vėliavos nuleidime. Tada prasidėjo mūsų ateitininkų talentų vakaras bei stovyklos paskutinieji šokiai. Šokiai tęsėsi gana ilgai, pasibaigiant tėvo Kijausko žodžiu. Mūsų stovyklos galas greit atbėgo.

SEKMADIENIS — rugpiūčio 21

Oficialus stovyklos pabaigimas vis artėjo, ir vis nenorėjome stovyklautojai jos palikti. Pagaliau laikas atėjo. Kartu visi moksleivių ateitininkų stovyklautojai dalyvavome šv. Mišiose ir stovyklos užbaigimo posėdyje, kuriame A. Sabalis iš New York skaitė paskaitą. Po to buvo išdalinamos premijos, geriausiem sportininkam, pavyzdingiausiem stovyklautojams ir daug kitų.

Išsiskyrėm visi pilnomis adresų knygutėmis bei ašaromis akyse. Sudiev stovykla! Sudiev! Iki kitų metų.

Dalia Jasaitytė

Dešinėje — dalis stovyklos vadovybės: kun. Gediminas Kijauskas, SJ, Rimas Gedeika, sesuo Veronika, Salvinija Gedvilaitė.
Nuotr. Ged. Naujokaičio

ŠUTRIKAITĖ

muzika

Cypia smuikai,
Daužosi būgnai
Žmonės juda į taktą
(Nors bando)
Man gaila jų.
O gal
Man gaila manęs
Nes aš
Ne jie.

Juokiasi jie
iš manęs.
Aš juokiuosi irgi:
Ne iš savęs,
Ne iš jų
Bet iš skausmo.

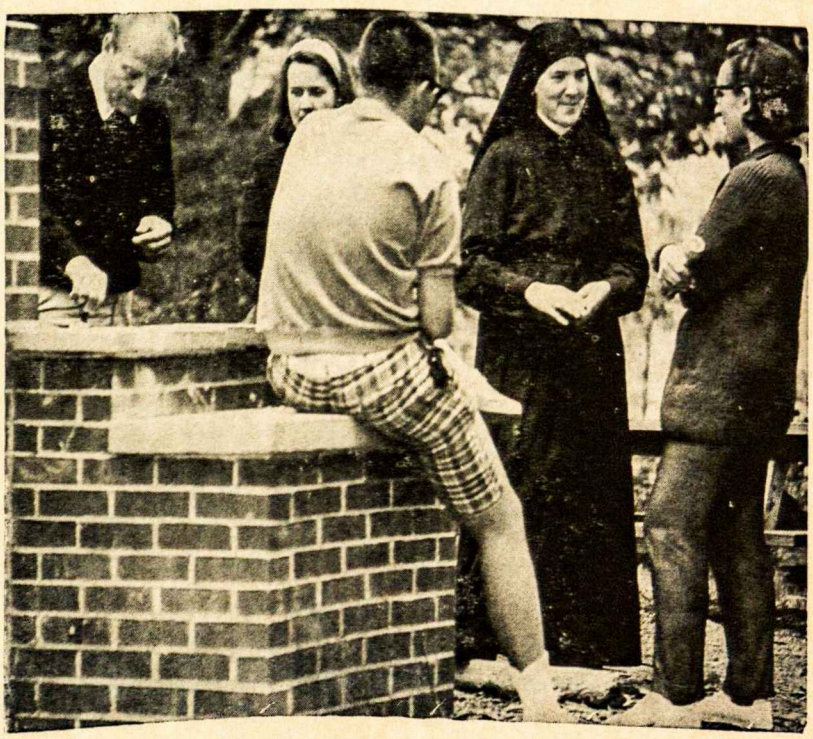

DANGUOLĖ PRUNSKUTĖ
ir GABIJA JUOZAPAVIČIŪTĖ

teismo aktas

Štai vieno vakaro programa Kanados moksleivių ateitininkų stovykloje Wasaga Beach. Iš stovyklos leidinio "Žvilgsnis Ateitin".

Antstolis prašė visų atsistoti prieš įeinant vyriausia mteisėjui ir prisiekusiesiems. Kaltintojas, gynėjas ir sekretorės jau laukė vietose. Buvo įvestas grandinėmis surakintas ir budelių lydimas kaltinamasis. M. Gudinskas buvo nepriimtas į prisiekusiųjų komisiją, nes buvo užsidėjęs MAS megstinį. Kaltinamasis taip pat nešiojo MAS megstinį ir buvo manoma, kad jie bendradarbiauja. Taip pat buvo nepriimtas R. Paškauskas, nes du asmenys iš tos pačios šeimos gali paveikt vienas kitą.

Juozas Jaunuolis buvo apkaltintas aukščiau minėtais kaltinimais. Pirmu liudininku pakviestas Miežis Konstantas Papusgalvis, moksleivių ateitininkų kuopos pirmininkas Toronte. Skundėsi kaltintojui, kad Juozas nėra aktyvus susirinkimuose bei diskusijose ir neateina dažnai į susirinkimus. Juozas taip pat dažnai keikias ir yra aktyvus tik tada kai ruošiamos ekskursijos į Chikagą, Hamiltoną, Klevelanddą.

Gynėjas perėmė klausinėjimą. Papusgalvis atsakęs į gynėjo klausimus sekančia forma. Taip pat esąs skaitęs Šalkauskio Ateitininkų Ideologiją, bet nei jis nei kuopa nėra jos supratę. Susirinkimus ruošia kelis kartus per metus.

Teisėjas, gynėjas ir kaltintojas turėjo kelių minučių pertrauką.

Antra liudininke pakviesta Elzbieta Kainoraitė, kaltinamojo draugė. Sakiusi, kad kaltinamasis yra 14 metų amžiaus ir rūkąs mažiausiai 5 kartus į dieną. Juozas turi nemažą troškulį — alui. Priklauso juodų odinių švarkų motociklininkų bandai. Gynėjas klausia Kainoraitės ar ji mananti, kad Juozas yra tipiškas jaunuolis ir ar visi ateitininkai nori tą patį atsiekti. Kainoraitė atsakiusi, į abudu klausimus "Taip".

Trečia liudininkė, Juozelio lituanistikos mokyklos mokytoja, panelė Barbora Pusdešrytė. Apie Juozelį ji pareiškė, kad jis yra labai geras vaikas, daugiausia domisi istorija. Jo didžiausias noras — būti Lietuvos kunigaikščiu. Labai pergyvena, kad neteko kovoti Žalgirio Mūšyje. Pati gaunanti Juozą tik 3 valandom savaitėje, todėl negalinti jo kaip reikiant išauklėti. Kai tėvai, kurių yra tiesioginė pareiga, to neatlieka. Panelė mokytoja buvo atsinešusi Juozo pažymių knygelę, bet prieš perskaitant priminė, kad charakteris nepadaromas iš pažymių.

Juozo Jaunuolio pažymiai seka:

Gramatika — 1 — nes su anglais per dienas gatvėje,
Literatūra — 3 — nedaug skaito, nes priverstas tėvų sunkiai dirbti,
Istorija — 2 — sunkiau jam su atmintimi,
Geografija — 3 — gražiai paišo Lietuvos žemėlapį, o ypač kalnus,
Paklusnumas — 5,
Stropumas — 5,
Elgesys — 5.

Ponas Jonas Jaunuolis, kaltinamojo tėvas, į liudininko kėdę atsvyravo linguodamas, alkoholio pripildytas. Dabartiniu laiku atostogauja. Skundės, kad nežino, kur jo sūnelis randas per dienas, o naktimis amžinai trankosi su mergoms, prisirūkęs ir prisigėręs. O dar daugiau jam daro gėdos su savo Juodųjų Velnių Motociklistų grupe bebirbindami ligi anksti ryto.

Staiga susijaudinusi panelė mokytoja Pusdešrytė pradeda verkšlenti ir šaukti nesavu balsu, kad ponas Jaunuolis nepažįsta ir nesupranta savo sūnaus. Išsikarščiavęs p. Jaunuolis drožia panelei, kad ji yra sena merga ir tokia pasiliks visados, nes ji pati nesuprantanti vaikų. Panelei vis nenurimus šaukiant po visą teismo salę, teisėjo buvo nubausta 1000 litų.

Kaltintojas sakęs, kad Juozas yra grynas valkata — nesirūpina lietuviškumu ir pripažįsta vien tik mokytojos Pusdešrytės autoritetą.

Teisėjas klausia ar yra norinčių išpirkti panelę Pusdešrytę. Netikėtai prisistato Juozo tėvas su 1000 litų kuriuos vakar laimėjo per arklių lenktynes. Abu apsikabinę ir šypsodamiesi grįžta į savo vietas.

Po trumpo pasitarimo prisiekusiųjų atstovas perskaitė sprendimą — Juozas Jaunuolis yra rastas nekaltas. Kalti yra tėvai, kurie randa laiko viskam tik ne savo vaikams.

Viršuje: ne teismas, bet nuotrauka iš moksleivių kursų Worcester, Mass.

Iš KANADOS STOVYKLOS

m. a. s.

Wasagoj yr stovykla,
Jos vardas M.A.S.
Ten suvažiavo berneliai
Pas gražias mergeles.

Mūs komendantas Romas
Jis moka vadovaut:
Jo balsas yra minkštas,
Nereikia jam nė šaukt.

Živilė nėra drūta,
Ji moka kaip dainuot,
Algiui gal parodys,
Kaip ispaniškai pašokt?

Vėjūnė yra bajava,
Jos balsas yra geras.
Ji turi tikrą talentą
Mūs laužus pravesti.

Mūs dvasios vadas puikus
Jis duoda paskaitas.
Vaikai patenkinti
Pamokslas nėr ilgas.

Gudinskienė yra
Viena iš tų gerų —
Mergaites ji tik varo
Kas ryt iš jų lovų.

Paulius ir Eugenijus
Jie moka naktim e't
Pro barakus tamsius
Su žiburiais taip greit!

Jonas yra "Harry",
Rimas — "Peterson".
Jurgis tai "Complexas",
O Viktoras tai "Texas".

Leonas yra "Butterfly",
Kitas Jonas "Leizis",
Algis yra "Muskulai",
O paskutinis Algis "Kreizis".

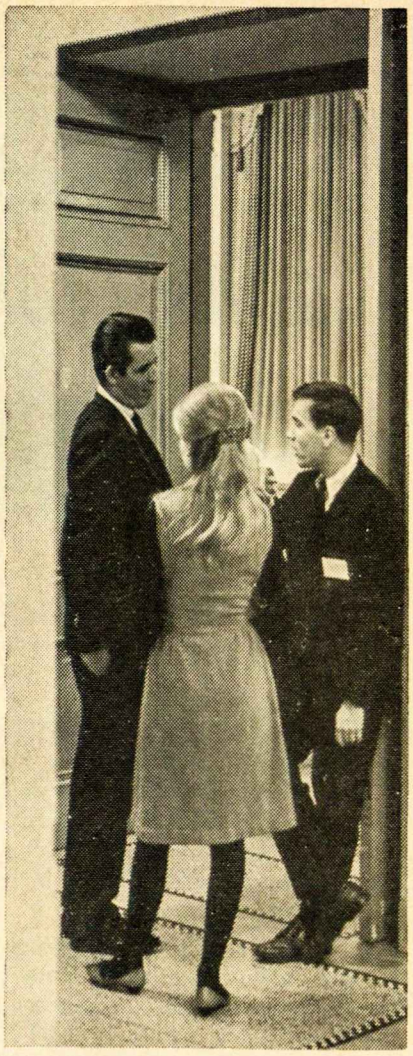

Du pirmininkai susitiko LSS suvažiavime Toronte: kairėje — Rimas Laniauskas, Moksleivių ateitininkų sąjungos pirmininkas, ir dešinėje — Elmutis Radžius — Studentų ateitininkų sąjungos pirmininkas. Tarp jų — Elenutė Bradūnaitė. Nuotr. G. Naujokaičio

Pūka su Eugenijum;
Dalia turi Joną,
Laima ir tas Peterson,
O Gabija nežinoma.

Dana ir mūs muskulai;
Rūta turi savą,
Regina su jos Paulium
Šoka nakt ir dieną.

Tai čia yr' stovykla
Jos vardas M.A.S.
Ten suvažiavo berneliai
Ir gražios mergelės.

A. V. Kryžanauskas

Iš "Žvilgsnis Ateitin" — Kanados moksleivių ateitininkų stovyklos laikraštėlio.

MIRTIS

ANT DVIEJŲ RATŲ

JAV auga motociklų skaičius — 1961 metais jų buvo 596,000, 1961 — 985,000, 1965 — 1,288,000. Auga ir mirčių skaičius — 1961 metais 700 žmonių mirė motociklų nelaimėse, gi 1964 — 1,100 — 60% pakilimas. Daugumos mirčių priežastis — susidūrimas su automobiliais (trys penktadaliai). Maždaug trečdalis mirčių kilo dėl motociklo apsivertimo ar nuslydimo nuo kelio. Nors mirčių skaičius auga, tačiau jis auga ne taip greitai, kaip motociklų skaičius: 1957 m. mirtingumas buvo 162 iš 100,000 motociklistų — 1964 m. mirtingumas krito iki 115 iš 100,000. Atrodo, kad mirtingumą kiek sumažino šalmų nešiojimas.

Motociklo vairuotojo apdrauda skiriasi nuo automobilio vairuotojo apdraudos: motociklo keleivis neapdraustas; jei motociklas paskolinamas draugui, apdrauda nepadengia jo padarytos žalos; motociklo vairuotojas neapdraudžiamas priežiūrai ligoninėj ir vaistams. Bendrai paėmus, sunkiųjų motociklų (virš 300 svarų) vairuotojų apdrauda pati brangiausia. Pavyzdžiui, jei motociklą vairuoja nevedęs vyras žemiau 30 metų amžiaus, jam apdrauda kainuoja tris kart daugiau, negu kad jis vairuotų automobilį.

Motociklų vairuotojų mirtingumas yra kone dvigubai didesnis, negu automobilių keleivių (60 iš 100,000). Miršta daugiausia jauni žmonės — neseniai darytoje studijoje atrasta, kad trečdalis žuvusiųjų neturėjo 16 metų, gi ketvirtadalis žuvusiųjų buvo 16-20 amžiaus grupėje.

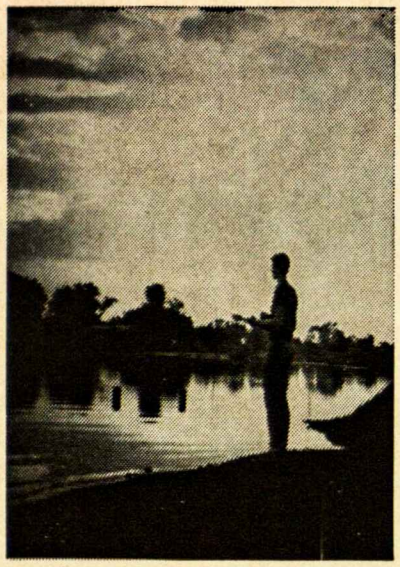

D. M. M.

studentai stovyklavo

Šiuo metu — tai praeitis. Tik ji miela ir gyva. Todėl ir norime pasidalinti šios praeities — vasaros stovyklos įspūdžiais su visa SAS šeima.

Į Jolly Acres įvairiais keliais keleliais ir visokiomis susisiekimo priemonėmis, rinkomės pamažu, neskubėdami. Tik visai į vakarą stovykla maždaug pradėjo keistis į Jolly Acres, į "Linksmą Plotą" ar gal geriau — Smagų Kampelį. Kai kas tuojau buvo įjungti darbams, pasiruošti svarbiam įvykiui — atidarymo, susipažinimo šokiams. Žinoma, prieš tai vakarienės metu stovyklos komendanto Antano Gilvydžio kolegiškai buvo visiems įkalta į galvą (bent jis pats taip galvojo) stovyklos tvarka ir visos kitos niekingos smulkmenos. Taip ši dienelė ir pasibaigė.

Orelis karštokas, vakaras gražus, poilsis saldus...

Pirmadienio r y t e kun. Trimakas (stovyklos dvasios vadas)mums pademonstravo įrekorduotas juostelėje argentiniečių vietine kalba atliktas šv. Mišias, paįvairintas liaudies muzika ir giesmėmis. Visiems labai patiko. Siūlyta ir lietuviškąsias šv. Mišias taip paįvairinti. Popietės metu Vincas Trumpa supažindino mus su Literatūra Dabartinėje Lietuvoje. Su šiais jausmais vėliau rinkomės į poezijos vakarą. Visa eilė mūsų skaitėme Mačernio ir Binkio poeziją. Stovyklos organizavimas vis dar tebevyko. Sumigom besidalindami pirmais stovyklos įspūdžiais.

Antradienio ryte — Rev. Joseph Connolley kalbėjo mums apie Šių Laikų Autoriteto Krizę. Sekė karštos diskusijos dėl Civilinių Teisių, rasinių ir mažumų problemų šiame krašte. Po piet prof. A. Salys nagrinėjo klausimą —Ar Lietuvių Kalba Keičiasi? Pasirodo, daug naujų žodžių įvedama atsiradus naujiem gyvenimo reikalams.

Vakaro programoje Father W. Ciszek, S. J., neseniai grįžęs iš anapus geležinės uždangos, kalbėjo apie gyvenimą tenai, jaunimo pažiūras į religiją ir panašiai. Taip pat parodė įspūdingą filmą interpretuojant Sibiro Maldaknygę.

Trečiadienį pradėjom dr. Vytauto Vyganto paskaita — Kodėl Tikėti į Dievą? Kitą paskaitą apie — Visuomeninį Gyvenimą ir Šeimą — skaitė J. Laučka.

Na, o vakare — Fuksų Laužas. Fuksų įšventinimas. Apie šį laužą daug aiškinti nereikia būsimų fuksų naudai. Šio vakaro nuotykiai susiliejo su sapnu, taip kad sunku buvo atskirti ar čia sapnas ar tikrai mes kitoje karalystėje gyvename. Baigėsi diena. Naktis graži. Įspūdžių daug. Fuksams — baisūs sapnai.

Apie Katalikų Bažnyčią 1966 metais kun. Kazimieras Pugevičius mums skaitė ketvirtadienio ryte. O po piet įsileidome į diskusijas, kai Vytautas Volertas kritiškai peržvelgė lietuviško jaunimo politinį veikimą dabartiniu laiku Amerikoje. Diskusijos buvo labai gyvos (kas gi nori būti kritikuojamas?).

Vakare buvo šiupinys — Talentų Vakaras. Sunešėme ir pabėrėme kas ką turėjome: kas juokus, kas šiaip juokingus ir linksmus nutikimus, arba skaitėme savo poeziją. Be to verkė gitara, dainavo padavėjos, dundėjo būgnai, ir širdys... sekėm pasaką. Na, dar ir šokome po viso šito.

Diena pilna. Vakaras žavus. Miegas... miegas, bet... jo beveik nebuvo.

Sujudo, sukruto visi pašaliai penktadienio rytą. Neeilinė bus diena: SAS Suvažiavimas. Yra ko ruoštis.

Na ir suvažiavo. Išklausėme pranešimų. Pasisakėme įvairių savų problemų reikalais (organizacinių, ne asmeniškų). Na ir išklausėme patarimų.

Vakare iškilmingame posėdyje keletas naujų narių davė įžodį, o nauja Centro Valdyba pasižadėjo kaip reikiant dirbti —davė priesaiką.

O po viso ko dar ir pasišokti gavome. Deja paskutinį kartą šiais metais ir šioje stovykloje.

Šeštadienio rytą pasitvirtino ta pati tiesa — viskas turi savo pabaigą.

Baigėsi ir ši SAS stovykla. Ką apie ją galima būtų pasakyti? Vieta graži. Aplinka nauja. Organizacija pusiau gera. Talkos stovyklos vadovybei iš stovyklautojų pusės galėtų būti žymiai daugiau. Daug kur turėtume atsiminti, kad esame ne vaikučiai, paskui kuriuos turėtų kas nors vis sekioti ir priminti stovyklos tvarką ir mūsų visų atsakomybę.

Taip pasibaigė šis istorijos lapas Jolly Acres — Smagaus Kampelio vietovėje, SAS stovykloje. Tai praeitis. O ateitis?

Studentų ateitininkų stovykla įvyko Camp Jolly Acres, Maryland, rugpiūčio 28 — rugsėjo 3. Stovyklos aprašymas tilpo studentų biuletenyje "Gaudeamus".

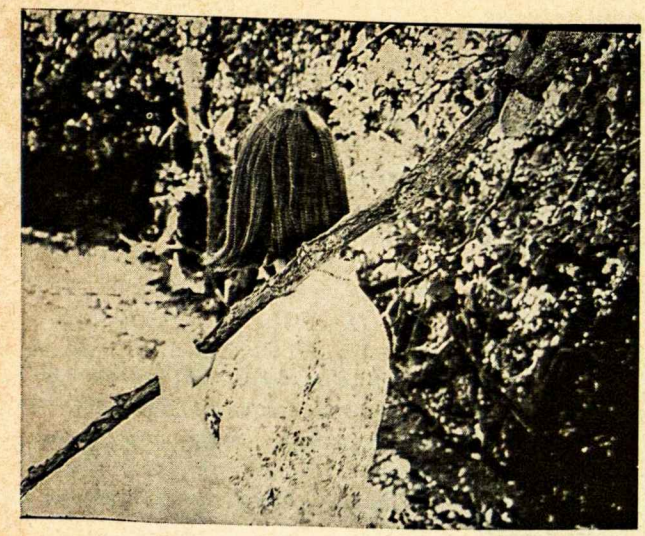

pilis

Tau atiduodu jaunystės gražias dienas.
Imk
Kaip kadaise iš Tavo rankų ėmiau
Puokštę puikių, Tavo paties priskintų
Laukinių gėlių.

Priimk mano šypsnį
Ir skambantį juoką
Kaip priimu Tavo
Šiltą, saugią, švelnią
Ranką.

Dažnai prisimink
Visas laimės dienas praleistas kartu
Ir širdyje palaikyk
Džiaugsmą
Kuriuo dalinoms abu.

Jei nebenori jaunystės gražiųjų dienų
Nei šypsnio
Nei juoko —
Užsimerk
Nematyk
Kad pasauliai subyra
Kaip pilys
Statytos iš smėlio.

pamoka

Seniai nusibodo
Sėdėti klasės suole
Ir klausytis balso
Kuris lėtai, vienodai slenka
Ištęsdamas jau per ilgas
Valandų minutes.

t . . .

Liūdžiu
Nes tu už durų
Ir durys be rankenų.
Nei tu
Nei aš
Neįstengsim jų atidaryt.

Širdys pačios
Turi atsivert.

mintis

Pavargus
Ir liūdna
Klajojau viena
Po minties gatves
Ieškodama
Nerandamo

jaunam .

Kelk sparnus dangun
Ir plasnodamas siek
Aukštybių.

Skrisk
Kol iš savo paties nedrąsos
Dar nesupynei narvo
Kuriame užkliūtų
Tiesiami sparnai.

Giedok
Kol iš širdies veržiasi
Sava daina.

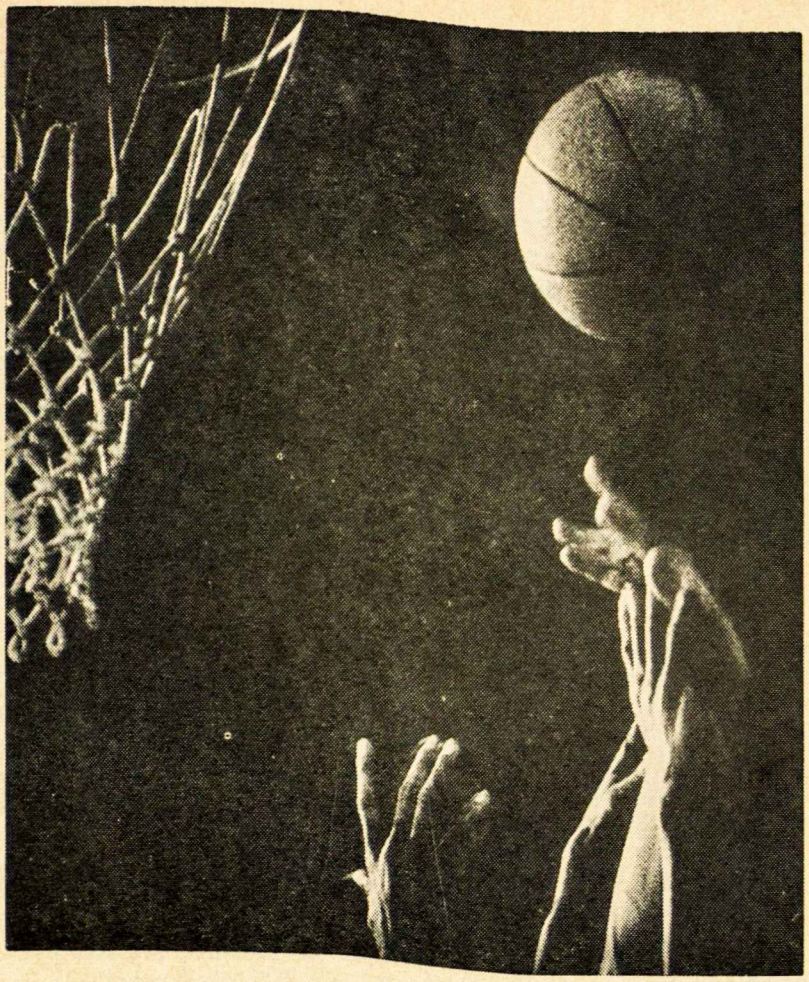

vox populi...

Atviras laiškas redakcijai

Įdomu buvo perskaityti jūsų laiškus ("Ateitis" nr. 7) ir, kadangi jie buvo "Ateityje" atspausdinti, jaučiu, kad neprasižengsiu pateikdamas šias kelias mintis.

Atvirai negaliu pareikšti, kaip kad padarė ponia Ivaškienė, kad man patinka "Ateitis". Tiksliau tariant, žurnalas savo dabartiniu turiniu manęs neskatina jo skaityti. Stengsiuosi savo tvirtinimą įrodyti bei pateisinti.

Pirmasis principinis klausimas kuris iškyla yra sekantis: **Kas yra Ateities organizacija?** Aiškiausias atsakymas randamas profesoriaus S. Šalkauskio "Ateitininkų Ideologijoje": "Statant klausimą, kas yra Ateities organizacija, trumpai galima atsakyti: Ateities organizacija yra mokslą einančio lietuvių katalikiškojo jaunimo sąjunga". (žiūr. pusl. 69). Iš šios definicijos aš prieinu prie sekančių išvadų:

Profesoriui Šalkauskiui rašant Ideologiją, mokslo siekiantis jaunimas Lietuvoje susidarė iš moksleivijos bei studentijos. Bet dabar situacija yra pasikeitusi. Vidurinės mokyklos baigimas nėra skaitomas atsiekimu, bet yra praktiškai priverčiantis reikalas; studijavimas universitete jau reiškia pasirinkimą siekti mokslo. Todėl aš interpretuoju profesoriaus Šalkauskio frazę, "mokslą einančio... jaunimo sąjungą" kaip dabartinę Studentų Ateitininkų Sąjungą.

Šios sekančios išvados kyla iš pirmosios: Moksleivių Ateitininkų Sąjungos paskirtys yra auginti prieauglį studentijai, auklėdama savo narius principų dvasioje, mokindama juos kaip reikštis visuomeninėse ir kultūrinėse plotmėse; Sendraugių Ateitininkų Sąjungos uždaviniai yra visokeriopai padėti ir vadovauti moksleiviams ir suteikti patarimus bei priemones studentų veiklai. Tad, šios dvi sąjungos tampa pagalbinės studentams; **Studentų Ateitininkų Sąjunga yra ateitininkijos branduolys.**

Antrasis principinis klausymas, kuris turi būti atsakytas, yra sekantis: **Kas yra ar turi būti "Ateities" žurnalas?** Gal aiškiau būtų atsakyti į šį klausimą jei pažvelgtumėm į mūsų dabartinius svarbius katalikiškus žurnalus kuriuos renkasi ateitininkai:

Jaunesniems moksleiviams, jaunučiams "Eglutė" yra tikrai puikus žurnalas. Jis išskirtinai skiriamas vaikams.

Kitame kraštutinume randame subrendusius, mokslą atsiekusius asmenis. Jiems taikomas žurnalas yra "Aidai", mokslo bei kultūros leidinys katalikams intelektualams.

Taip pat leidžiamas "Laiškai Lietuviams" kuris yra populiarus, krikščioniškos minties žurnalas ir reiškiasi religinėm, visuomeninėm, socialinėm bei kultūrinėm temom. Jis labiausiai t i n k a m a s vyresniem studentam ir mokslus baigusiem asmenim.

Bet kuris žurnalas taikomas **studentam ir vyresniem moksleiviam?** Kai kurie teigia, kad "Ateitis" yra tas žurnalas. Daugelis šį teigimą paneigia ir lengvai gali tai įrodyti pastebėdami, kad turinys randamas "Ateityje" daugumą moksleivių ir studentų nedomina; **"Ateitis" nėra daugumos moksleivių ir studentų skaitoma!** Atrodo, kad žurnale yra stengiamasi patenkinti visų sąjungų, visų amžių asmenis. Tas bandymas yra nesekmingas.

Oficialiai, "Ateitis" yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys. Todėl, savaime yra suprantama, kad bent dalis turinio turi būti taikomas jiems. Bet atsiminkime, kad nors pradžioje ateitininkijos branduolys buvo moksleivija, dabar tas branduolys yra studentija. **Todėl, turime užmiršti mintis apie "Ateities" skyrimą išimtinai moksleiviams. Žurnalo turinys turėtų svarbiausiai tikti studentijai!**

Su pagarba,

Romas Sakadolskis

Viršuje — nuotrauka Vytauto Valaičio; viršelis Jono Šoliūno redaguotai kyngai apie krepšininkų išvyką Australijon.

ŠMĖKLA

ar tai reikšminga?

"Yra vieta mums.
Laikas mums".
Kur?
Kada?
O gal tai nereikšminga.

Tu sapnuoji apie praėjusius laikus
Su tuo pačiu nusistatymu
Su kuriuo tu juos pergyvenai.
Ir ar tai reikšminga?

Ir tu sakai, kad klaidingas
Žmogus nešioja tavo kryžių.
Bet ar ji jo neverta?
O jei verta — ar tai reikšminga?

Tu girdi atsidūsėjimą numirėlio,
O gal tai tiktai atsiminimų skausmas.
Gniaužk savo auksinį Kristų ir pasakyk
Kur tas tave nuveda — o gal tai nėra reikšminga?

Tu sakai, kad tu pakvaišęs.
Su pykčiu — ar prote.
Ar tai tau nuspręsti?
Tai visai nereikšminga.

Tu loši žinodamas, kad
Neatiduosi ką pralošei.
Bet tu reikalauji, kad tau
Būtų atiduota kas tavo — jei tame reikalas.

Pabučiavimas, šypsena, smūgis per veidą, liūdna išraiška—
Ar tai jausmai — tu klausi.
Ir aš atsakau, kad tai išsireiškimai.
Tai kur, po velniais, reikšmė.
Ir jei tau liežuvis skauda
Ar bučkis jį pagydys?
Jei tu nežinai, kad ką nors pavogei
Ar tai vistiek skaitosi vagystė, už kurią reikalaujama bausmės.
Ar abstraktas yra vagiamas dalykas?
Ar šituose klausimuose yra reikšmės?

Bet sušvilpimas irgi išsireiškimas,
galbūt, be jokios reikšmės.
Kodėl ąžuolas meta savo
šešėlį ant kalnelio
Kuris randasi ketvirtis mylios toliau?
Tai yra simboliška — sesute.
Ir net "įkritimas" į spygliuotą prūdą
To nepakeis.
Ir tai, gaila — labai reikšminga...

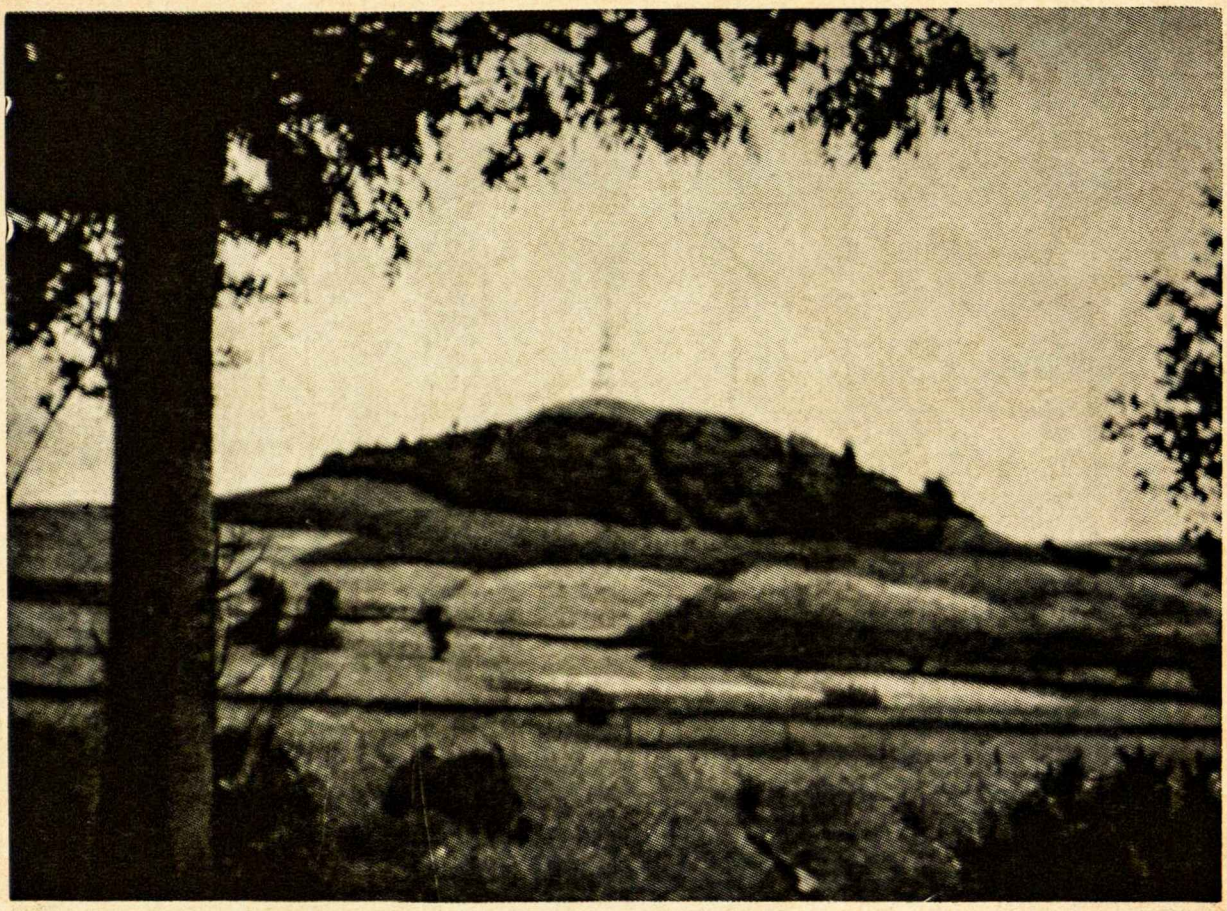

bažnyčia dabartiniam pasaulyje

Nuo 44-to skyriaus vertimas tėvo Aniceto Tamošaičio, SJ.

42. Žmonių šeimos vienybė yra sustiprinama ir atbaigiama Dievo sūnų šeimos vienybe, kurios pagrindas yra Kristus.

Be abejo, Kristus savo Bažnyčiai nėra davęs konkretaus uždavinio politinėje, ekonominėje ar socialinėje santvarkoje. Jis pastatė jai religinį tikslą. Bet iš šio religinio uždavinio kyla paskirtis, šviesa ir jėga, kurios gali duoti žmogiškajai bendruomenei sąrangą ir ją sutvirtinti pagal dieviškąjį įstatymą. Iš tikro, kada laiko ir vietos sąlygos reikalauja, ji gali ir net turi veikti visų žmonių labui, ypač tų, kurie neturtingi, artimo meilės ir panašiais darbais.

Bažnyčia pripažįsta, kad vertingų elementų randama šių dienų socialiniuose sąjūdžiuose, ypatingai vienybės vystimesi, sveikame socialinių ryšių augimo procese ir bendravime politinėj ir ekonominėj sferoje. Vienybės puoselėjimas priklauso giliausiai Bažnyčios esmei, nes ji yra, "dėka jos santykio su Kristumi, sakramentinis ženklas, ir įrankis artimos vienybės su Dievu ir visos žmonių giminės vieningumo". Tokiu būdu ji rodo pasauliui, kad autentiška vienybė, socialinė ir išviršinė, kyla iš širdžių ir protų vienybės, būtent, iš to tikėjimo ir meilės, kuriais jos pačios vienybė yra neišraunamai įsišakniju-si Šventoje Dvasioje. Nes jėga, kurią Bažnyčia gali suteikti moderniajai žmogaus visuomenei, yra ne kas kita, kaip tas tikėjimas ir meilė gyvai praktikuojami, ne kokia išviršinė valdžia naudojama grynai žmogiškomis priemonėmis.

Taip pat, kadangi savo uždaviniu ir prigimtim ji nėra surišta su jokia atskira žmogiškos kultūros forma, nei su jokia politine, ekonomine ar socialine sistema, Bažnyčia pačiu savo universalumu gali būti artimas ryšys tarp skirtingų žmonių bendruomenių ir tautų, jeigu tik šios ja pasitiki ir tikrai pripažįsta jos teisę į tikrą laisvę atliekant jos misiją. Dėl šios prie-

žasties Bažnyčia ragina savo sūnus, kartu ir visą žmoniją, nugalėti visą nesantaiką tarp tautų ir rasių šioje Dievo vaikų šeimos dvasioje ir tokiu pat būdu duoti vidinės stiprybės visiems teisingiems žmonių junginiams. Todėl šis Susirinkimas laiko didelėje pagarboje visus tikrus, gerus ir teisingus elementus, glūdinčius įvairiose institucijose, kurias žmonių giminė yra sau įsteigus ir nuolat steigia. Susirinkimas patvirtina, kad Bažnyčia pasiruošus padėti ir ugdyti visas šias institucijas, tiek kiek tai nuo jos priklauso ir rišasi su jos misija. Ji neturi karštesnio troškimo kaip to, kad siekdama visų gerovės ji galėtų laisvai vystytis po betkokia vyriausybe, kuri pripažįsta pagrindines asmens ir šeimos teises, bendros gerovės reikalavimus, ir laisvą Bažnyčios misijos vykdymą.

Dangaus ir žemės miestų piliečiai

43. Šis susirinkimas kviečia krikščionis, kaip dviejų miestų piliečius, siekti atlikti savo žemiškas pareigas sąžiningai ir atliepiant Evangelijos dvasiai. Klysta tie, kurie, žinodami, kad mes čia neturim pastovaus miesto, bet siekiam to, kuris turi ateiti, galvoja, kad todėl jie gali kratytis savo žemiškos atsakomybės. Nes jie užmiršta, kad pats tikėjimas juos dar labiau įpareigoja šias pareigas atlikti, kiekvieną pagal jo pašaukimą. Ir tie prašauna pro šoną, kurie galvoja, kad religija susideda vien iš pamaldžių veiksmų ir kaikurių moralinių pareigų įvykdymo, ir kurie mano, kad jie gali pasinerti į žemiškus dalykus taip, lyg būtų visiškai atskirti nuo religinio gyvenimo. Ši spraga tarp tikėjimo, kurį daugelis išpažįsta, ir jų kasdieninio gyvenimo, verta skaityti viena iš rimčiausių mūsų amžiaus klaidų. Labai seniai Senojo Testamento pranašai stipriai kovojo prieš šį papiktinimą ir, dar daugiau, pats Jėzus Kristus Naujajame Testamente grasino jam sunkiom bausmėm. Todėl tegu nebūna netikro prieštaravimo tarp profesinės ir socialinės veiklos iš vienos pusės ir religinio gyvenimo iš kitos. Krikščionis, kuris apleidžia savo laikines pareigas, apleidžia savo pareigas artimui ir net Dievui, ir stato pavojun savo amžinąjį išganymą. Krikščionys greičiau turėtų džiaugtis, kad sekant Kristaus pavyzdį, kuris dirbo kaip amatininkas, jie yra laisvi vykdyti visą savo žemišką darbą, ir savo žmogiškus, naminius, profesinius, socialinius ir techninius užsiėmimus, sujungiant juos vienoj gyvybinėj sintezėj su religinėm vertybėm, kurių vedami visi dalykai yra suderinti Dievo garbei.

Pareigos pasauliui ir veikla pasaulyje priklauso pirmoje eilėje, nors neišimtinai, pasauliečiams. Todėl veikdami kaip piliečiai pasaulyje, tiek atskirai, tiek bendrai, jie laikysis kiekvienos srities dėsnių ir stengsis įgyti tikro pasiruošimo savo skirtingose dirvose. Jie noriai dirbs su žmonėm siekiančiais tų pačių tikslų. Pripažindami tikėjimo reikalavimus ir pilni jo jėgos, jie nedvejodami sumanys darbus kur tinkama ir juos įvykdys. Pasauliečiai taip pat turėtų žinoti, kad jų subrendusios krikščioniškos sąžinės pareiga užtikrinti, kad dieviškasis įstatymas būtų įrašytas į žemiškojo miesto gyvenimą; iš kunigų jie gali laukti dvasinės šviesos ir maisto. Tegul pasaulietis nemano, kad dvasiškiai yra tokie ekspertai, kad kiekvienai iškilusiai problemai, nesvarbu kaip komplikuotai, jie tuoj pat gali duoti konkretų sprendimą, ar net kad tai yra jų uždavinys. Verčiau, krikščioniškos išminties apšviestas ir atidžiai sekdamas Bažnyčios mokantįjį autoritetą, tegul pasaulietis prisiima jam savitą vaidmenį.

Gana dažnai krikščioniškas žvilgsnis į dalykus pats nurodys tam tikrą specifinį sprendimą atskirose aplinkybėse. Tačiau dažnai ir visai teisėtai atsitinka, kad lygiai nuoširdžiai kaikurie tikintieji nesutinka su kitais kuriuo nors klausimu. Kartais, net prieš siūlytojų intencijas, vienos ar kitos pusės siūlomi sprendimai gali būti daugelio žmonių sumaišomi su Evangelijos žinia. Todėl žmonėms yra reikalinga atsiminti, kad niekas neturi teisės minėtose situacijose pasisavinti Bažnyčios autoritetą savo nuomonei. Jie nuolat turėtų bandyti apšviesti vienas kitą nuoširdžiu pokalbiu, išlaikydami abipusę meilę ir rūpindamiesi labiau už viską bendra gerove.

Kadangi jie turi aktyvų vaidmenį visam Bažnyčios gyvenime, pasauliečiai yra ne vien įpareigoti skleisti krikščionišką dvasią pasaulyje, bet taip pat yra pakviesti būti Kristaus liudininkais visuose dalykuose žmonių visuomenės tarpe.

Vyskupai, kuriems paskirtas uždavinys valdyti Dievo Bažnyčią, kartu su savo kunigais turi taip skelbti Kristaus žinią, kad visa žemiška tikinčiųjų veikla būtų nušviesta Evangelijos šviesos. Visi dvasiškiai taip pat turi prisiminti, kad savo kasdieniniu elgesiu ir rūpesčiu jie atskleidžia Bažnyčios veidą pasauliui, ir kad iš to žmonės spręs apie krikščioniškos žinios galią ir tiesą. Savo gyvenimu ir žodžiu kartu su vienuoliais ir tikinčiaisiais tegul jie parodo, kad jau dabar Bažnyčia vien savo buvimu ir visomis jos turimomis dovanomis yra neišbaigiamas šaltinis tų dorybių, kurių modernusis pasaulis labiausiai reikalingas.

Nuolatiniu studijavimu jie turi pasiruošti atlikti savo dalį pradedant dialogą su pasauliu ir visokių nusistatymų žmonėmis. Labiausiai tegu jie įsideda į širdį žodžius, kuriuos šis Susirinkimas yra pasakęs: "Kadangi žmonija šiandieną vis labiau artėja į politinę, ekonominę, visuomeninę vienybę, yra labiau negu bet kada svarbu, kad kunigai, bendru rūpesčiu ir energija, vyskupų ir popiežiaus vadovybėje, ištrintų visas susiskaldymo priežastis, taip kad visa žmonių giminė atsiektų Dievo šeimos vienybę" (Dogmatinė konstitucija "Apie Bažnyčią", 28 skyrius).

Nors, Šventosios Dvasios galia, Bažnyčia pasiliks ištikima savo Viešpaties sužadėtinė, ir niekada nenustos būti išganymo ženklas žemėje, ji visvien gerai žino, kad tarp jos narių, dvasiškių ir pasauliečių, kaikurie yra buvę neištikimi Dievo Dvasiai daugelio šimtmečių bėgyje; dabartiniame amžiuje ji taip pat mato koks didelis nuotolis yra tarp jos skelbiamos žinios ir žmogiškųjų silpnybių tų, kuriems Evangelija patikėta. Nežiūrint koks būtų istorijos sprendimas dėl šių trūkumų, mes privalome juos jausti, ir prieš juos energingai kovot, kad jie nekenktų Evangelijos skleidimui. Bažnyčia taip pat supranta, kad jos santykyje su pasauliu jai nuolat reikalinga tas subrendimas, kuris ateina su šimtmečių patirtim. Vedama Šventosios Dvasios, Motina Bažnyčia be perstojimo skatina savo sūnus "apsivalyti ir atsinaujinti, kad Kristaus ženklas galėtų skaisčiau šviesti Bažnyčios veide".

Pagalba, kurią Bažnyčia gauna iš dabartinio pasaulio

(44) Pasauliui yra svarbu pripažinti Bažnyčią kaip visuomeninę istorijos realybę ir įtakingą veiksnį. Bet ir pačiai Bažnyčiai yra aišku,

kiek daug pati yra gavusi iš žmonijos istorijos ir vystymosi.

Praėjusių šimtmečių patirtis, mokslų pažanga, įvairiose kultūros formose glūdinčios vertybės, aiškiau apreiškiančios paties žmogaus prigimtį, nutiesiančios naujus kelius į tiesą, yra naudingos ir Bažnyčiai. Juk nuo pat savo istorijos pradžios ji išmoko perduoti Kristaus mokslą įvairių tautų sąvokomis ir kalbomis; be to, stengėsi tą mokslą nušviesti filosofų išmintimi. Mat, siekė, kad evangelija, kiek derėjo, būtų pritaikyta ir kiekvieno supratimui, ir šviesuomenės reikalavimams. Skelbti apreikštąjį žodį prisiderinimo keliu turi būti nuolatinis kiekvienos evangelizacijos dėsnis. Tai įgalina kiekvieną tautą išreikšti Kristaus skelbiamą mokslą savo būdu ir ugdo gyvą apykaitą tarp Bažnyčios ir įvairių kultūrų.

Tajai apykaitai didinti, ypač mūsų metu, kai dalykai taip greitai kinta ir galvosena taip labai įvairuoja, Bažnyčiai itin reikia pagalbos. Ji privalo visų pirma remtis tais, kurie, gyvendami pasaulyje, yra įvairių institucijų ir sričių žinovai, persiėmę jų vidine dvasia; čia turima galvoje tiek tikintieji, tiek netikį. Visa Dievo tauta, ypač ganytojai ir teologai. Šventajai Dvasiai padedant, turi įvairius mūsų meto balsus sekti, skirti, aiškinti ir, vadovaudamiesi Dievo žodžio šviesa, apie juos spręsti. Tuo būdu apreikštoji tiesa galės būti vis ryškiau matoma, geriau suprantama ir tinkamiau pristatoma.

Bažnyčią, kuriai yra būdinga regima visuomeninė struktūra, jos vienybės Kristuje ženklas, gali praturtinti ir iš tikrųjų praturtina visuomeninio žmonių gyvenimo vystymasis. Ne dėl to, kad jos Kristaus duotajai sandarai ko nors trūktų, bet kad leidžia tą sandarą giliau įžvelgti, geriau išreikšti ir sėkmingiau pritaikyti mūsų metui. Dėkinga dvasia Bažnyčia mato gaunanti iš kiekvieno rango ir stovio žmonių įvairios pagalbos, nemažiau naudingos jos bendruomenei, kaip paskiriems jos vaikams. Juk, pagal Dievo planą, kas tik kelia žmonių bendruomenę šeimos, kultūros, ūkinio ir visuomeninio gyvenimo, vidinės ir tarptautinės politikos srityje, tas taip pat nemažai padeda ir bažnytinei bendruomenei, kiek ji priklauso nuo išorinių dalykų. Bažnyčia net prisipažįsta daug laimėjusi ir galinti laimėti iš pačios savo priešininkų ir persekiotojų opozicijos.

Kristus — alfa ir omega

(45) Bažnyčia, padėdama pasauliui ir pati daug iš jo gaudama, siekia vieno tikslo — kad ateitų Dievo karalystė ir būtų įgyvendinta žmonių giminės išganymas. Kiek tik gėrio Dievo tauta, keliaudama šioje žemėje, gali žmonių šeimai atnešti, kyla iš to, kad Bažnyčiai skirta būti "visuotiniu išganymo sakramentu, kuriuo yra apreiškiama ir drauge vykdoma Dievo meilės žmogui paslaptis.

Dievo Žodis, kuriuo visa yra padaryta, tapo kūnu, kad, būdamas tobulas žmogus, visus išgelbėtų ir visa savyje apimtų. Viešpats yra žmonijos istorijos tikslas, istorijos ir civilizacijos troškimų židinys, žmonių giminės centras, visų širdžių džiaugsmas ir jų ilgesio išsipildymas. Jį Tėvas prikėlė iš mirties, išaukštino ir pasodino savo dešinėje, paskirdamas gyvųjų ir mirusiųjų teisėju. Jo Dvasios gaivinami ir jungiami, keliaujame į žmonių istorijos atbaigtį, kuri pilnai atitinka jo meilės planą: "Visa atnaujinti Kristuje, kas yra danguje ir žemėje" (Efez. 1, 10).

Pats Viešpats sako: "Štai veikiai ateinu ir nešu užmokestį atlyginti kiekvienam pagal jo darbus. Aš esu alfa ir omega, pirmasis ir paskutinysis, pradžia ir galas" (Apr. 22, 12-13).

II DALIS
KAI KURIOS OPESNĖS PROBLEMOS
Įvadas

(46) Susirinkimas išdėstė, koks vertingas yra žmogaus asmuo, ir kokį uždavinį yra pašauktas atlikti visame pasaulyje, tiek pavieniui, tiek bendruomeniškai. Dabar, vadovaudamasis evangelijos šviesa ir žmonių patirtimi, kreipia visų dėmesį į kai kuriuos opesnius mūsų meto reikalus, giliai paliečiančius žmoniją.

Tarp daugelio dalykų, kurie nūdien kelia visų susirūpinimą, tenka išskaičiuoti šiuos: vedybas ir šeimą, kultūrą, ūkinį-visuomeninį ir politinį gyvenimą, tautų šeimos solidarumą ir taiką. Teišryškina kiekvieną jų iš Kristaus dėsnių sklindanti šviesa. Tevadovauja ji krikščionims ir tespindi visiems žmonėms, ieškantiems sprendimo taip gausioms ir painioms problemoms.

I SKYRIUS
VEDYBŲ IR ŠEIMOS VERTĖ
Vedybos ir šeima dabartiniame pasaulyje

(47) Tiek paskiro asmens, tiek visuomeninis žmonių ir krikščionių sveikumas yra glaudžiai susijęs su vedybų bei šeimos bendruomenės klotimi. Todėl krikščionys drauge su visais kitais, kurie tą meilės bendruomenę aukštai vertina, iš širdies džiaugiasi, kad šiandien žmonės tobulina įvairias priemones jai ugdyti ir gyvenimui vystyti; tuo padedama susituokusiems ir tėvams atitikti savo kilnųjų pašaukimą. Laukdami iš šių pastangų dar gražesnių vaisių, stengiasi jas remti.

Tačiau vedybų ir šeimos vertė ne visur žiba vienodu spindesiu, nes ją aptemdo daugpatystė, skyrybų maras, vadinama laisvoji meilė ir kiti iškrypimai. Be to, vedusiųjų meilę per dažnai teršia savimeilė, malonumų vaikymasis ir neleistini veiksmai, nukreipti prieš gimimą. Sąlygos, kurias kuria mūsų meto ūkis, visuomeninė psichologija ir pilietinis valdymasis, taip pat įneša į šeimas rimtų sukrėtimų. Pagaliau kai kuriose pasaulio dalyse kelia rūpesčio problemos, susijusios su žmonių skaičiaus augimu.

Visa tai baimina sąžinę. Tačiau čia drauge sušvinta vedybų ir šeimos institucijos galinga jėga. Gilūs moderniosios visuomenės pakitimai, sukeldami painiavų, drauge labai dažnai įvairiu būdu atskleidžia tikrąjį tos institucijos pobūdį.

Šis Susirinkimas, aiškiau nušviesdamas kai kuriuos Bažnyčios mokslo dėsnius, nori parodyti kelią ir įkvėpti drąsos tiems krikščionims bei visiems žmonėms, kurie stengiasi saugoti ir skleisti įgimtą vedybinio luomo kilnumą, jo didžią, šventą vertę.

(Bus daugiau)

T.

Žolė nežaliuos šį pavasarį
ir medžiai nepabus
kolei žemę nepabučiuos lietus.

ELEANORA KIVĖNAITĖ

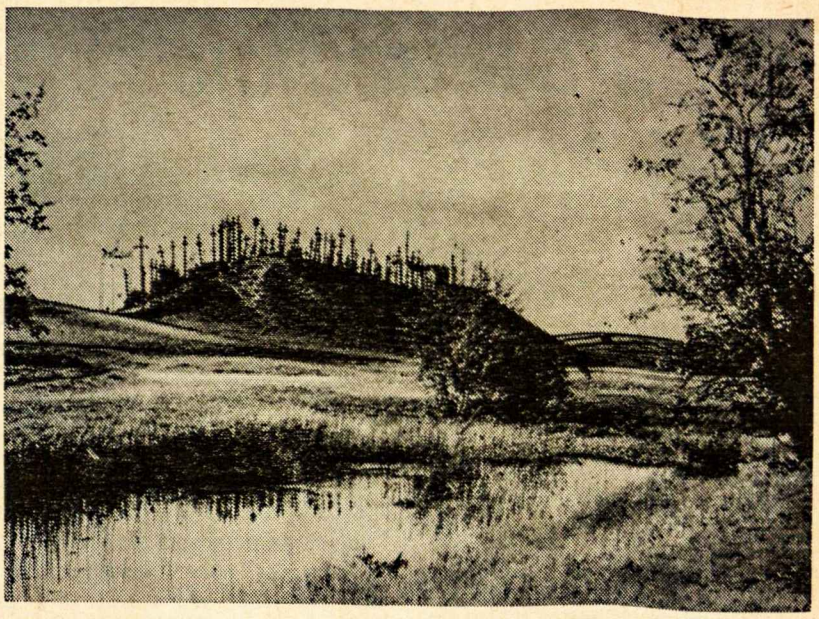

AUG. TIJŪNĖLIS

kelias

Skubu per pasaulio kelią.
Skubu nuo tavęs — nuo visų.
Kur nubėgsiu nežinau...
Bėgu į šiaurę, į pietus.
Skubu mintyse — pas tave, pas visus.
Gal pasieksiu tave?
Migla rodos
— Bet tavęs negaliu pasivyt...

Pasaulis raudonas, miglotas.
Kraujas laša per žmogaus veidą.
Veržias kraujas iš po kojų.
Motina — plauna rankas —
— Raudonos rankos.
Verkia motina plaudama
sūnaus kraują.
Šešėliai apsupa ją.
Šypsos juodi šešėliai —
Džiaugės, kad motina plauna
rankas, kad pasaulis raudonas...

Verkia, rymoja mergaitė
Atsirėmus alpsta.
Akyse rodos — žmonės slenka per kelią.
Ilgas — kelias — be ramybės,
be džiaugsmo...
Velka kojas — krenta lyg rudenio lapai.
Raudonas šešėlis virš galvų šaukia.
"Neturėsit ramybės. Atiduokit man Jūsų
sielas — Jūsų kūnus..."
Bet žmonės vis slenka.
— Pamažu — negalėdami net galvas pakelt.
Mergaitė pakelia galvą — nebeverkia —
Ir su šypsena nueina takeliu...

rasos lašas

Ištroškusi dūsuoja žemė
rasos iš dangaus.

Ir aš.

Staiga,
Aidą sutinku giesmių
giedamų padangių skliautais
plaukiančių rūkų,
Kalnelio viršūnėj prie paprasto,
pilko akmens.

Suklumpu.
Pakeltas,
Paliečiu jos skaistų
skruostą lūpom.

Randuos,
rasos ryto saulės
apšviestam, ugningam
laše.

organizacijoje

ATEITININKŲ IDEOLOGIJOS KŪRĖJO PROF. STASIO ŠALKAUSKIO 25 METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Šių metų gruodžio mėn. 4 dieną, sekmadienį, sueina 25 metai nuo pirmojo Ateitininkų Federacijos Vado, Vytauto Didž. Universiteto rektoriaus, filosofo ir visuomenininko profesoriaus Stasio Šalkauskio mirties. Šiuo raginame visas moksleivių ateitininkų kuopas tą sukaktį tinkamai atšvęsti dalyvaujant organizuotai šv. Mišiose. Kur sąlygos neleidžia suruošti viešą minėjimą, rinkimės tą dieną visi į savus susirinkimus ir susipažinkime arčiau su tuo didžiuoju lietuviu, kuris šaukė į kovą už "... tvarką, taiką, pusiausvyrą, kultūrinį pažangumą, visuotinį solidarumą."

JUBILIEJINIAI 1967-8 METAI

Sekančiais metais sueina 40 metų nuo reorganizacinės Palangos konferencijos. Tai yra mums visiems labai reikšminga sukaktis. Tos konferencijos metu buvo priimta ateitininkų ideologija ir įkurta Ateitininkų Federacija su savistoviomis moksleivių, studentų ir sendraugių Sąjungomis. Konferencijai pirmininkavo Dr. Domas Jasaitis, uždegdamas ją Solovjovo žodžiais —

Dievo pasaulis dar nesukurtas
Jojo šventykla dar nebaigta
Tik pilkas molis išdalytas
Tik raumenims jėga duota.

Ateitininkijos formavimosi laikotarpis turi daug panašumo ir į mūsų pergyvenamąjį laikotarpį. Mūsų ideologijos dechristianizuotų gaivalų varžtas yra negirdėtai smarkus... Delsimas neša su savimi mirtį. Reikia sugalvanizuoti geriausias savo pajėgas ir vienu dideliu užsidegimu išsiveržti iš sustingimo, iš nerangumo, iš dezorientacijos, iš dezorganizacijos. (Ateit. Vadovas, 62 psl.) Tuo tarpu visuomenė prikaišiojo ateitininkams: "Ateitininkas —aktyvistas, žengiąs ateitin! Bet mane erzina ateitininkų lepšiškumas, apsileidimas ypač dabartiniu momentu... Visokių 'idėjų' primestinukus mums bruka prochvostai, net ir Stalino kalbą, o mes tylim, reiškia bijom... Nuvalykit dabartį, jei norite regėti skaisčią ateitį". (J. Herbačiauskas, Savu Keliu, 1932)

M.A. Sąjungos Centro Valdyba siekdama reorganizacinės Palangos konferencijos sukaktį kuo tinkamiau paminėti, taipgi Jaunimo Metų entuziazmą pratęsti, ateinančius metus skelbia ATEITININKŲ MOKSLEIVIŲ JUBILIEJINIAIS 1967 METAIS. Iš mūsų visų — atskiro nario, valdybos, vado jie reikalaus susipratimo, kovos ir kūrybos.

SUSIPRATIMAS — pažinimas ir pasisavinimas savos ideologijos. Kaip studijos paruošia mus praktiškam gyvenimui taip savos ideologijos pažinimas yra neatbūtina sąlyga jos pritaikymui gyvenime, už idealus kovojant ir patį gyvenimą praturtinant kultūrine kūryba. **Kiek galima plačiau susipažinkime su ateitininkų istorija ir Ateitininkų ideologija.**

Antrajam ryžtui paaiškinti geriausiai tinka paties prof. Šalkauskio žodžiai, KOVOS momentas turi reikšmės jau ideologiniam susipratimui, "bet dar labiau jos išsiskleidimui. Paprastai kovojama su politiniu bei socialiniu bolševizmu. Bet nejaučiama reikalo kovoti su tuo pačiu bolševizmu, kai jis persirėdęs įsiskverbia į kitas kultūros sritis. Žemažiūrių akys neįžvelgia šventovių griovėjo ir priima jį pageidaujamu svečiu..." (At-kų Vadovas 62 psl.). Ateitininkai susitinka su visomis nukrikščionėjimo apraiškomis ir neišvengiamai turi su jomis kovoti tiek savo tarpe, tiek platesnėje savo aplinkumoje. **Spręskime sekančias problemas: nutautėjimą, laisvumą šokiuose, estetikos stoką apranogoje, muzikoje.**

KŪRYBA iš mūsų reikalauja nesustingti, nesuakmenėti vieno laikotarpio rėmuose, bet žengti su laiku neišsižadant principų. Čia prof. Šalkauskis nurodo: "Sakysime įsigali masėse nepadorios pramogos. Tuo atveju nepakanka jas tik neigti ir drausti, reikia dar patį pramogų reikalą patenkinti pozityviaja pramogų forma". **Visomis išgalėmis prisidėkime prie pozityvaus ir kūrybingo dalyvavimo religinėje bendruomenėje, pramogų sukultūrinimo, pasiruošimo stovykloms, bendravakarių su tėvais organizavimo.**

Besiruošdami jubiliejiniams metams ryžkimės:

1. Plačiau įsijungti į ateitininkišką gyvenimą, aktyviai dalyvaujant susirinkimuose,
2. Skaityti ir platinti lietuvišką spaudą, ypač ateitininkišką,
3. Įsijungti ir dalyvauti lietuviškose mišiose bei religiniuose parengimuose, dalyvauti bendrose komunijose,
4. Rengti iškylas į gamtą, eiti bendrai į geresnius muzikinius ir meninius parengimus,
5. Kviesti į savo susirinkimus naujus narius ir padėti globėjams dirbti su jaunučiais savo vietovėse.

KUOPŲ VEIKLOS PRANEŠIMAI

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba šiuo prašo visas kuopų valdybas kaip galima greičiau (ne vėliau kaip iki lapkričio mėn. 15 d.) prisiųsti globėjų, valdybų ir narių sąrašus kartu su pranešimu apie kuopos veiklą. Tuo reikalu čia pridedamas tokiam pareiškimui paruoštas lapas.

MAS CENTRO VALDYBOS VEIKIMO PLANAI

1. Gruodžio 26-27-28 d. Dainavoje ir rytuose (vieta bus pranešta vėliau) įvyksta moksleivių kursai į kuriuos bus kviečiami pareigingieji moksleivių nariai. Programa bus prisiųsta prieš kursus.

2. Birželio 17 — liepos 1 d. šalia kasmet įvykstančių vasaros stovyklų, Dainavoje bus viena bendra Amerikos ir Kanados jungtinė stovykla. Savaime suprantama, kad šis mūsų užsimojimas pareikalaus daug pastangų, bet su sendraugių organizuojama pagalba tikimės, kad mūsų planai išsipildys.

3. Jaunučių uniformos: Pagal paskutinį CV posėdžio nutarimą, šiuo metu jaunučiams yra ruošiama ši uniforma:

Mergaitėms — balta bliuskutė su lietuviška juostele ant apykaklės ir ženkliuku ant krūtinės kairės pusės. Mėlyni sijonėliai ir žalia biretė su rūtelės insignia.

Berniukams — balti marškiniai su lietuviška juostele ant apykaklės, tamsiai mėlynos kelnės ir juodas švarkiukas (blazer) su ženkliuku ant kairės krūtinės kišenės.

Vasaros stovykloms per Centro Valdybą bus parduodama mergaitėms ir berniukams "sweatshirts ir T-shirts" su pritaikytu ženkliuku.

DAINORĖLIS — Iki sekančių metų stovyklų pradžios, Centro Valdyba planuoja išleisti naują dainorėlį, kuris tiktų visoms stovykloms ir apimtų visas naująsias ir mėgiamiausias dainas.

Prašome visų narių mums čia padėti pareiškiant savo pageidavimus ir pasiūlymus.

IŽDININKAS PRAŠO ŽODŽIO

ir pinigų. Maloniai vėl primename, kad kuopos privalo atsiskaityti su MAS Centro Valdyba iš nario mokesčio ir parengimo pajamų. Nario mokesčio ir 25% parengimo pajamų kas metai turi būti persiunčiama Centro Valdybai. Nepamirškime, kad tai yra pagrindinės Centro Valdybos įplaukos. Nuo jų daug priklauso ir pačios veiklos išsivystimas.

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS CENTRO VALDYBA

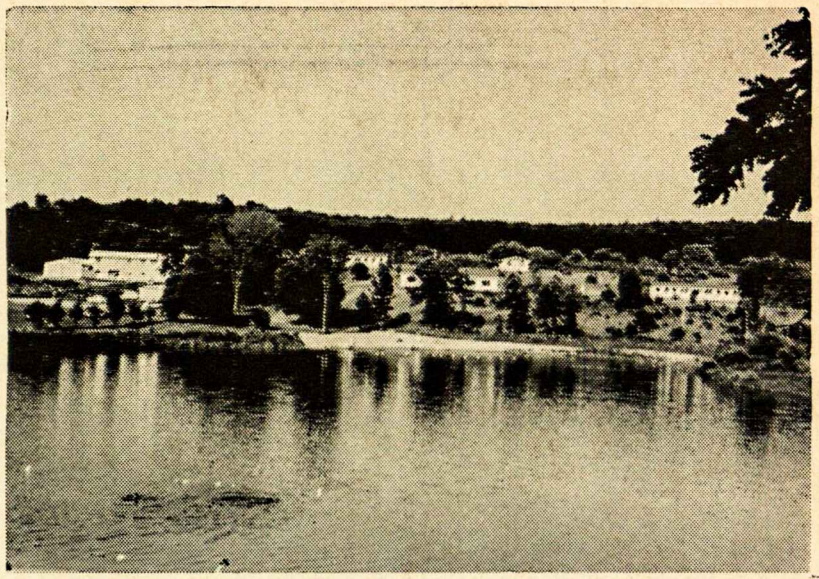

AUG. TIJŪNĖLIS

ilgesio valandos

Ilgosios ilgesio valandos šlubuodamos praslinko
kaip seniai tamsiąja gatve
Ir randamės rūkų ežero pakrantėj tuščioj
jauni sutikę save.

Horizonte išsitempęs miestas urgzdamas grūmoja
dangorėžiams vietos vos lieka,
Ežero kovų bangos nuvargusios ilgis —
laukdamos vėjelio miega.

Apsupti mudu žiburėliai tamsios nežinios
žengiam tyliai į ateitį,
Žengiam lėtai liūdnuoju vienatvės taku
beregint tolimą praeitį.

Einam kartu ir prasisklaidžius rūkams nežinios
drauge išvystam save.
Esame du!
Esame du! nuskamba širdies horizontais
džiaugsmo ašara temsta akis
Mes randamės du.

Senieji vartai atveria kosmų kelius
šviesa apanka akis
Žvaigždynų dvasia sujungia vienatvės takus
rūkuota mus saugo naktis.

Ilgosios ilgesio valandos šlubuodamos praslinko
kaip seniai tamsiąja gatve
Ir randamės mudu ežero pakrantėj tuščioj
Jauni sutikę save.

židinys

Jaunavedžiams

Dangorėžis plieniniu taku užraizgytas
žiedą slepia skaidrios ateities,
Senosios cemento sienos pražilę
saugoja juos nuo klaikios pražūties.

Pastatų džiunglėse idėjų gaisrai,
nežinios audros klebena duris,
Jaunųjų liepsnų židinys įsikūręs
aukštai, dangorėžio papėdėn nekris.

Kas ta paslaptinga jėga, kuri
įstengia gyvenimo vėtras atlaikyt?
Iš kur tas žiburys toks galingas,
nežinios tamsą kad įveikia suskaldyt?

Pro stiklo langą augina gėles
geltonas saulės aukštos spindulys,
Jaukiai plieno aplinką veikia
jaunųjų gėlių skaistus atspindys.

Dangorėžis plieninių takų užraizgytas
žiedą slepia skaidrios ateities,
Senosios cemento sienos pražilę
saugoja juos nuo klaikios pražūties.

Kristaus Karaliaus minėjimo Philadelphijoje prezidiumas. Iš kairės: darbo prezidiumas — E. Binkis, V. Maciūnas, D. Muraškaitė, A. Gečys, P. Vaškys; garbės prezidiumas — prof. A. Salys, klebonas kun. J. Čepukaitis, kun. K. Pugevičius, A. Barzdukas ir E. Radžius. Prie vėliavos A. Šalčiūnaitė, E. Skladaitis ir Jurevičiūtė. Nuotrauka K. Čikoto

nuo rytų iki vakarų

KENNEBUNKPORT, MAINE

Prano Dielininkaičio kuopa Šv. Antano Gimnazijoje

Jau daug metų veikianti Prano Dielininkaičio MAS kuopa Kennebunkport'e šįmet dar labiau pagyvėjo, gaudama vis daugiau narių, norinčių šiame krašte katalikiškumą ir lietuviškumą kiek galint konkrečiau ir gyviau įgyvendinti. Ji turi daug gražių ir aktualių planų, ir tikisi juos mokslo metų bėgyje įvykdyti.

Kuopai vadovauti yra išrinkta energinga ir daug žadanti sekančios sudėties valdyba: Arūnas Subatis — pirmininkas; Vytautas Vasiliauskas —vicepirmininkas; Viktoras Šatas —sekretorius; Povilas Bičiūnas —iždininkas; Petras Bičiūnas — korespondentas. Kuopą visokeriopai globoja T. Jonas Dyburys, OFM.

Pirmas šių mokslo metų viešesnis pasirodymas įvyko spalio 30 dieną — Kristaus Karaliaus šventės iškilmingas minėjimas. Visi nariai, kartu su kitais mokiniais bei svečiais, atvykusiais iš įvairių vietovių, dalyvavo iškilmingose pamaldose naujoje koplyčioje, naujovišku būdu išreiškiančioje Kristaus primatą moderniškajame pasaulyje. Po pietų įvyko iškilminga sueiga, kurioje 15 naujų moksleivių pasižadėjo tarnauti Dievui ir tėvynei, įsijungiant į MAS eiles. Tarp kitų įvairių garbingų svečių šioje didžioje šventėje teikėsi dalyvauti ir Ateitininkų Federacijos Vadas Dr. Juozas Girnius ir skaityti progai pritaikytą paskaitą. Šventės iškilmingumą ypač padidino naujai iškylanti solistė Aušra Vedeckaitė savo jaunimą sužavinčiomis lietuviškomis dainomis ir itališkomis arijomis. Po T. Provincijolo T. Leonardo Andriekaus užbaigiamojo žodžio oficialioji dalis buvo baigta. Svečiai buvo pakviesti dar pabendrauti prie vaišių stalo.

Korespondentas

HAMILTON

Hamiltono moksl. ateitininkai spalio mėn. 11 d. susirinkime išrinko naują valdybą. Išrinkta: pirmininke — Gabija Juozapavičiūtė, vice-pirmininku —Jonas Orvidas, sekretorė — Vida Urbanavičiūtė, iždininku — Vidas Kažemėkas, nare — Nijolė Juraitytė.

Pirmas šių metų darbas buvo Kristaus Karaliaus šventės suruošimas. Spalio 30 d. Jaunimo Centro salėje įvyko minėjimas. Invokaciją sukalbėjo prel. J. Tadarauskas. Paskaitą "Žmogaus asmenybė", skaitė svečias iš Toronto J. Beržinskas. Pasaulis vertina tik vienpusiškas žmogaus dorybes — drąsą, išmintį, taikingumą ir narsumą. Bet narsumas be švelnumo yra žiaurumas. Taika be drąsos yra bailumas. Pasilinksminimas be santūrumo veda į palaidumą. Krikščioniška asmenybė, tai suderinimas priešingų dorybių. Pavyzdžiui, narsumas ir švelnumas, išmintis ir nuolankumas, taikingumas ir jėga.

Meninėje dalyje pasirodė sol. V. Verikaitis: Budriūno, Šimkaus, Toasti, Sibelijaus dainomis ir arija iš Verdi operos "Simon Boccanegra". Akompanavo Mrs. Smith. Padeklamavo K. Gedrimaitė ir Darija Deksnytė. Pianinu paskambino N. Beniušytė ir R. Klevas. Jaunųjų moksl. ateitininkų grupė, vadovaujama S. Gudinskienės pašoko "Šustą" ir "Suktinį". Akordeonu lydėjo V. Urbanavičiūtė.

Lapkričio 5 d. šeštadienį ateitininkai suruošė metinį "Spaudos balių". Programą gražiai atliko jaunimo choras iš Londono ir Rodney vadovaujamas kun. B. Pacevičiaus. Tautinių šokių grupei vadovavo D. Chainauskienė. Šių metų abiturientams, baigusiems dvyliktą skyrių, Hamiltono Lietuvių Bendruomenė įteikė po knygą "Lietuva mano tėvų žemė". Tada prasidėjo šokiai, kurių gale buvo komisijos išrinkta šių metų Spaudos baliaus karalaitė Danutė Latauskaitė. Ji pepreitais metais buvo moksl. ateitininkų kuopos pirmininkė. Dovanų gavo didžiulį iš medžio išdrožinėtą paveikslą. Taip, linksmai praleidę vakarą visi išsiskirstė.

G. J.

NEW YORK

Marijos Pečkauskaitės kuopos New Yorke vyresniųjų moksleivių pirmasis susirinkimas įvyko spalių 8 d. Buvo išrinkta nauja valdyba: pirmininkas — Rimas Šilkaitis, 141 Dayton St. Ridgewood, N. J., tel. 201 447-0295; vice-pirmininkas — Petras Sandanavičius, 195 North 6th. St., Brooklyn, N. Y., tel. EV 8-1826; sekretorė — Aida Palytė, 85-47 106th. St., Richmond Hill, N. Y., tel. VI 9-5729; iždininkė — Rita Vainiūtė, 65-16 56 Rd., Maspeth, N. Y., tel. TW 4-8787 korespondentė — Aušra Kregždytė, 392 Shepherd Ave., Brooklyn, N. Y., tel. MI 7-7158 ir laikraštėlio redaktorė — Astra Ruzgaitė, 87-3 778th. St., Woodhaven, N. Y. Tel.: AX 6-8380.

Nutarta susirinkimus šaukti kas mėnesį kiekvieną kartą pas kitą narį. Į susirinkimus bus kviečiami paskaitininkai, ir šių metų bendra diskusijų tema bus "Teisė ir laisvė". Be to, šiems metams planuojama kursai ir laikraštėlio leidimas. Valdyba pasiruošus šių metų veikimą padaryti įdomų ir patrauklų.

Aušra Kregždytė

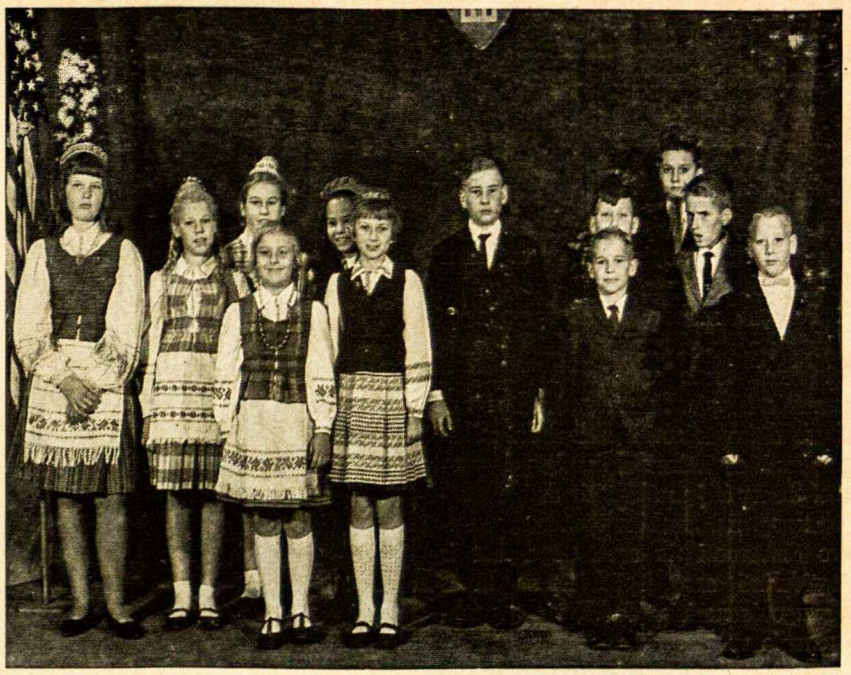

Philadelphijos jaunučiai ir jauniai — Nuotr. K .Čikoto

PHILADELPHIA

Kristaus Karaliaus šventė

Š. m. spalio mėn. 30 d., Kristaus Karaliaus dienoje, Philadelphijos ateitininkai atšventė savo metinę šventę. Tą dieną lietuviškose Mišiose šv. Andriejaus bažnyčioje studentai ir moksleiviai ateitininkai dalyvavo su vėliavomis. Šv. Mišias atnašavo ir šventei pritaikytą pamokslą pasakė kun. Pugevičius, studentų ateitininkų dvasios vadas, atvykęs iš Baltimorės.

Po pamaldų tolimesnė programa vyko parapijos salėje. Dalyvavo svečiai iš Baltimorės: kun. Pugevičius, arch. A. Barzdukas ir E. Radžius, studentų s-gos pirmininkas. Iškilmingąjį posėdį atidarė E. Binkis, sendraugių skyriaus pirmininkas, o jį pravedė inž. A. Gečys. Atidarymo maldą sukalbėjo kun. J. Čepukaitis, šv. Andriejaus parapijos klebonas. Jaunesniojo moksleivio įžodį davė: Algis Maciūnas, Alė Surdėnaitė ir Ramunė Šileikaitė. Studento: Irena Avižonytė, Julija Čikotaitė, Neringa Dirmauskaitė ir Tomas Gasparėnas. Įžodį priėmė kun. Pugevičius. Įžodininkus sveikino kun. Pugevičius ir E. Radžius. Pakeltųjų vardu kalbėjo T. Gasparėnas.

Pagrindinę paskaitą skaitė arch. A. Barzdukas, iškeldamas ateitininko pareigas moderniais laikais. Meninę programą atliko jaunučiai, jauniai ir vyr. moksleiviai, o ją pravedė Aldona Šalčiūnaitė. Deklamavo: Danutė Bakanaitė, Vytenis Bakanas, Aušrelė Kananavičiūtė, Algis Maciūnas, Algis Šalčiūnas ir Ramunė Šileikaitė. Kanklėmis skambino Laima Surdėnaitė, nauja jaunių narė tik ką persikėlusi iš New Yorko. Kareivišką šokį pašoko broliai Vytas ir Virgus Volertai. Pianinu paskambino Petras Vaškys ir Rimas Juzaitis. Posėdis baigtas Lietuvos himnu. Po programos dalyviai pasivaišino užkandžiais, sendraugių ponių pagamintais. Po užkandžių studentai ir vyr. moksleiviai turėjo posėdį su svečiu E. Radžium. Šventę organizavo ateitininkai sendraugiai.

Mirė klebonas kun. J. Čepukaitis

Philadelphijos ateitininkai staiga neteko didelio savo bičiulio ir rėmėjo kun. J. Čepukaičio, šv. Andriejaus aparapijos klebono, kuris mirė š. m. lapkričio 11 d.

Kun. prof. S. Yla Philadelphijoj

Š. m. spalio mėn. 16 d. Philadelphijoj lankėsi prof. St. Yla, Ateitininkų Federacijos Dvasios Vadas. Tą dieną įvyko bendras studentų ir moksleivių ateitininkų susirinkimas pas p. Šalčiūnus, Riverside, New Jersey, kuriame svečias labai gražiai ir plačiai pakalbėjo apie Prano Dovydaičio, didžiojo ateitininko, gyvenimą ir veiklą. Visiems buvo labai įdomu, visi išmokome daug apie Ateitininkijos Tėvą. Po paskaitos buvo klausimų, kuriuos profesorius gražiai paaiškino.

Studentė R. Salytė pranešė apie moksleivių žiemos kursus, kurie įvyks Long Island, N. Y.

Philadelphijos vyr. moksleivių ateitininkų valdyba

Šiais metais Philadelphijos moksleivių ateitininkų valdybą sudaro: Vytautas Maciūnas, pirmininkas, Aldona Šalčiūnaitė, iždininkė ir Rimas Juzaitis, sekretorius.

R. J.

CHICAGO

Naują tradiciją formuojant

Oficialieji SAS Chicagos draugovės susirinkimai, su mažomis išimtimis, vyksta pirmą mėnesio sekmadienį. Šie susirinkimai yra ruošiami su formaliomis paskaitomis bei pašnekesiais, po kurių seka bendros diskusijos. Susirinkimai yra skiriami ne tik draugovės nariams, bet ir visai Chicagos visuomenei. Atsilanko asmenys, kurie domisi susirinkimų paskaitų temomis: civilinių teisių demonstracijos Marquette P-ke, katalikiški versus nekatalikiški universitetai ir jų įtaka studento gyvenime, modernaus žmogaus kūrybinė išraiška, individas institucinė-

je religijoje, naujoji moralė seksualinėje srityje, laisvinimo problematika paskutinio dvidešimtmečio filosofijoje.

Laičiau, per sekmadieninius susirinkimus, Chicagos SAS draugovės nariai nerado progos artimiau pasikalbėti ir plačiau padiskutuoti. Todėl buvo iškeltas reikalingumas surasti būdą kaip draugovės narius suartinti šeimyniškoje nuotaikoje.

Pereitais mokslo metais buvo ruošiami įvairių diskusinių būrelių susirinkimai, kurie vyko narių butuose savaitės bėgyje. Šiuose susirinkimuose buvo diskutuojami ekumeniniai reikalai, egzistencializmo filosofijos, knygos bei filmos ir jų reikšmė ir daugelis kitų temų. Bet šių būrelių tikslas nebuvo diskutuoti tik savo tarpe, bet ir pasidalinti savo įspūdžiais su kitais draugovės nariais. Todėl, vieną penktadienio vakarą, įvyko pirmasis penktadieninis draugovės susirinkimas, kuriame vienas iš būrelių pateikė savo nuomones ir kvietė atvykusius kolegas taip pat pasisakyti. Susirinkimas praėjo gyvai ir puikioj šeimyniškoj nuotaikoj. Nuo tada ir buvo pradėta tradicija per mėnesį turėti du skirtingo tipo susiėjimus: pirmas, sekmadieninis, oficialus; antras, penktadieninis, šeimyniškas.

Penktadieniniai susirinkimai, kurie vyksta įvairiuose narių butuose, Chicagos SAS draugovėje atlieka svarbų ir reikšmingą uždavinį. Juose dalyvauja asmenys, prie kavos puoduko ir jaukios nuotaikos gauna progos ne tik išgirsti savo kolegų mintis, bet ir pateikti savąsias. Be to, atvykusieji gali ilgiau pasisvečiuoti ir pasilinksminti savųjų tarpe. Informaliai pristatyta programa sukelia visų esančiųjų dėmesį ir juos jungia į bendrą būrį. Pastebėtina, kad penktadieniniai draugovės susirinkimai yra "uždari" — atsilanko tik draugovės nariai bei jų artimi pakviesti svečiai.

D. ir R.

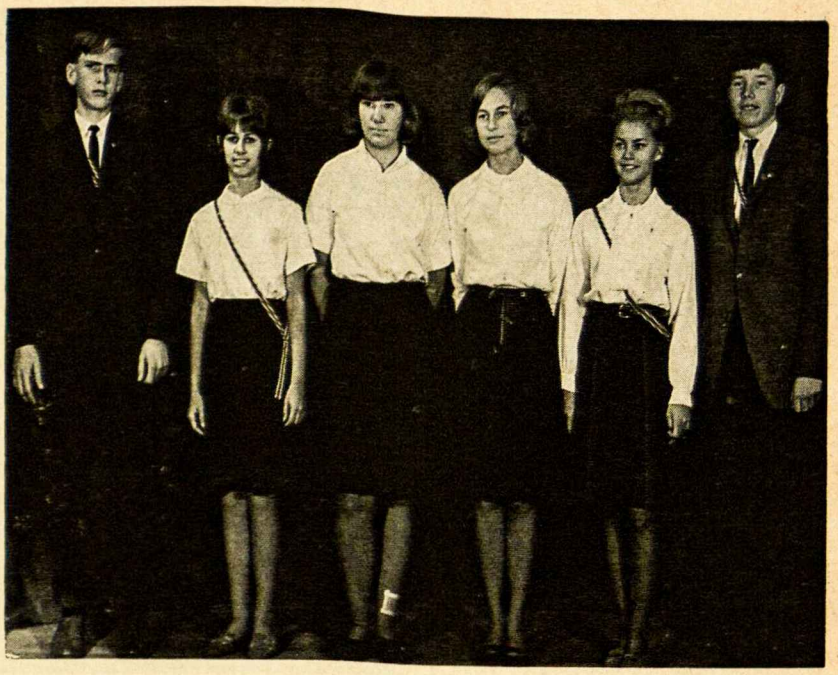

Philadelphijos moksleiviai

Nuotr. K. Čikoto

administracija kalba

I Garbės prenumeratoriai:

Garbės prenumeratas po $10 atsiuntė:
a) už 1966 metus:
Dr. Adams, Akron, Ohio;
A. P. Liaugaudas, Naperville, Ill.
kun. J. Pragulbickas, Elizabeth, N.J.
b) už 1967 metus:
A. Jurkus, Montreal;
kun. K. Juršėnas, Chicago;
Dr. F. Palubinskas, Los Angeles;
A. Skrupskelienė, Chicago;
Petras Spetyla, Springfield, Ill.;
Dr. A. Šidlauskaitė, Carp, Ont.;
kun. J. Tautkus, Omaha.

II Aukojo "Ateičiai" paremti:

E. ir A. Daugirdai (Chicago)	$2.00
kun. J. Velutis (Chicago)	$2.00
I. Žemaitaitienė (Stamford)	$2.00
S. Čepas (Toronto)	$1.00
J. Buitkus (Detroit)	$1.00
Dr. Kaladė (Boston)	$1.00
V. Kolyčius (Toronto)	$1.00

III Aukojo užsienio moksleivijos prenumeratai apmokėti:

Dr. F. Palubinskas (Los Angeles)	$6.00
Tėvai Jėzuitai, Montreal,	$5.00
E. ir A. Daugirdai (Chicago)	$3.00
Antanas Šaulys (Chicago)	$3.00

Už garbės prenumeratas ir aukas nuoširdžiai dėkoja

"Ateities" Administracija

"ATEITIES" ATSTOVAI:

Anglijoje: Marian Fathers: 21 The Oval; Hackney Rd., London E. 2.

Australijoje: Rev. P. Dauknys, MIC: St. Peter's and Paul's Presbytery, Malone St., Geelong, Vic.

Argentinoje: Rev. A. Steigvila, MIC: Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires.

Brazilijoje: Rev. J. Šeškevičius, Caixa Postal 12605, Santo Amaro, S. Paulo, Capital.

Italijoje: Romos At-kų draugovė: Via Casalmonferrato 20, Roma.

Vokietijoje: Rev. V. Damijonaitis: 611 Dieburg, Minnefeld 34.

Hamiltone: J. Pleinys: 137 Gladstone ave.. Hamilton, Ont.

Toronte: A. Bumbulis: 200 Indian Grove, Toronto, Ont.

PRANEŠIMAS

Kadangi "ATEITIS", jos redakcija ir administracija po Naujų Metų išsikelia į New Yorką, prašome prenumeratos mokestį siųsti ir kitais reikalais kreiptis šiuo naujos administracijos adresu:

"Ateities" administracija: 80—39, 87th Rd., Woodhaven, N.Y. 11421.

"ATEITIES" skaitytojų labai atsiprašome, kad dėl vykstančio persitvarkymo šis numeris tegalėjo išeiti sudėtinis, kartu Nr. 9 ir Nr. 10, ir jau paskutinis Chicagoje. Todėl šia proga nuoširdžiai dėkojame skaitytojams už "Ateities" rėmimą, visiems bendradarbiams ir tiems, kurie vienaip ar kitaip yra padėję "Ateičiai", reziduojant Chicagoje; o tiems, kurie tęs mūsų darbą, linkime pasisekimo ir ištvermės, Aukščiausiojo palaimos ir visų skaitytojų paramos.

Redakcija ir Administracija

ALp(LKA)1786
1966, Nr.9/10

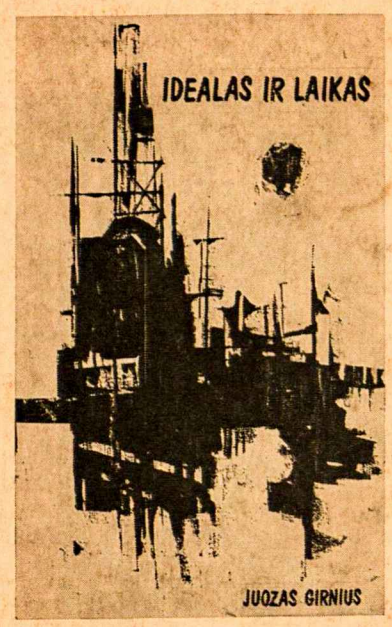

Dr. Juozo Girniaus

IDEALAS IR LAIKAS

Ateitininkų Federacijos Vado dr. Juozo Girniaus išplėtota paskaita, skaityta Ateitininkų Kongrese Toronte 1965 m. — Ateitininko uždaviniai šio meto tikrovėje. Kaina $4.00.

KITI ATEITIES KNYGŲ LEIDYKLOS LEIDINIAI

ŠVENTASIS AUGUSTINAS, Giovani Papini $3.00
Vertė dr. P. Mačiulis

GRUODAS, Antano Jasmanto eilėraščiai $3.00

LIETUVA, vaizdų albumas $5.00
Vytauto Augustino 1955

ATEITININKŲ VADOVAS 4.00
kun. Stasio Ylos 1960

STASYS ŠALKAUSKIS 4.00
prof. Juozo Ereto 1960

NIEKŠYBĖS PASLAPTIS .. 4 00
prof. Antano Maceinos 1964

ELEMENTORIUS Ė 2.00
Igno Malėno 1961

ŠVENTASIS PIJUS X 2.00
redaguota kun. J. Petrėno 1958

MARIJA, GELBĖKI MUS .. 1.00
Sibiro lietuvaičių maldos 1959

VEIDRODIS JŪROS DUGNE, eil. 2.00
Vitalijos Bogutaitės 1960

ŠVIESOS MERGAITĖ, eil. .. 2.00
Prano Naujokaičio 1959

AKMENS ŠIRDIS, eilėraščiai 2.00
Prano Naujokaičio 1960

SACRA VIA, eilėraščiai 1.50
Alfonso Tyruolio 1961

VASAROS MEDŽIUOSE, eil. 1.50
Danguolės Sadūnaitės-Sealey 1961

Knygos gaunamos pas platintojus ir leidykloje adresu:
ATEITIES K. L. c/o Rev. V. Dabušis, 147 Montgomery Pl., Paterson, N. J.

90.725.28